
This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

Google™ books

<https://books.google.com>

UC-NRLF

B 2 830 543

D I A L O G U E S

IN

TELUGU AND ENGLISH,

WITH A

GRAMMATICAL ANALYSIS.

~~~~~  
**SECOND EDITION.**  
~~~~~

M A D R A S :

PRINTED BY D. P. L. C. CONNOR, AT THE CHRISTIAN KNOWLEDGE
SOCIETY'S PRESS, CHURCH STREET, VEPEERY.

1853.

LOAN STACK

~~4667E~~

PL 4775

B7

1853

PREFACE.

These Dialogues having been found useful by beginners are now re-printed with a Grammatical Analysis, explaining the Telugu Phraseology. The same work has also been printed in Tamil and in Kannadi.

C. P. BROWN.

DIALOGUES

IN

ENGLISH AND TELUGU.

మొదటి పాఠము.

First Exercise.

నేను యిది చదివి నాను. I have read this.
మీరు యిది యెన్ని మాట్లు How often did you read it?
చదివినారు.

వ్రతీ శబ్దమును జ్ఞాపకానికి I read it until I remember-
వచ్చే వరకును అది చది ed each word.
వినాను.

మీరు అది యెత్తి వ్రాసి Have you written it out?
నారా?

యెత్తి వ్రాసినాను. Yes.

యెత్తి వ్రాయ లేదు. No.

అది గుండ్రరములుగా వ్రా I wrote it in round hand.
సినాను.

గొలుసు అక్షరములను చద You will soon learn to
వడానకు మీరు త్వరగా read running hand.
నేచుకోందురు.

గొలుసు అక్షరము లన్నగా What does running hand
యేమి? mean?

వ్యవహార మందు ఉపయోగము The hand used in business.
గొలచే అక్షరములు.

అచ్చు అక్షరములు వేరు Is that different from the
అదివేరా? printed character?

అవును; నిండా భేదమే.	Yes; very different.
చదివేటందుకు <u>యేది సులభము?</u>	Which is easiest to read?
గుండక్షరము సులభమే గాని, గొలుసు అక్షరము మిక్కిలి వ్రాస్తే త్వరగా వ్రాస్తారు.	Round hand is easiest; but running hand is written more rapidly.

ANALYSIS.

The learner must provide himself with C. P. Brown's Telugu Dictionary and Grammar. In the following notes, Sanscrit words are marked with stars. P|| denotes Participle. (M) Middle voice. Ao. Aorist. The sign [A] denotes The Infinitive or "Root in A." L. Locative case. D. Dative, a'' e'' i'' o'' denote lengthened vowels. Rel. P|| relative participle. Neg. Negative.

మొదటి adj. *First*. పాఠము * A lesson n. s. of the 2d declension.

నేను Pronoun I. యిది *this* [thing] proximate pronoun for the accu.

దీన్ని *it*. చదివినాను *I have read*. 1st pers. sing. past tense of చదువుట *to read*. v. a. of the 1st Conjugation.

మీరు *You*; pronoun, nom. case, plu. of నీవు thou. ఎన్ని *how many*? Interrogative adjective pronoun of అన్ని so many. ఎంతలు nom. plu. of ఎంతలు n. s. *time*. చదివినారు *have you read?* 2d pers. plu. past tense of చదువుట *to read*: but, the Interrogative pronoun ఎన్ని being prefixed, the sign of question is not used.

ప్రతి * *Each*, a particle. శబ్దము * n. s. *a word*. న్ను and; conjunc. intensive. జ్ఞాపకానికి D. of జ్ఞాపకము * *memory* n. s. of the 2d. decl. వచ్చే that comes. Rel. Ao. p|| of వచ్చుట *to come* v. n. of the 3d Conjug. వరకు adv. until. అది *that* [thing] remote pronoun nom. for the accu. దాన్ని *it*.

మెత్తివ్రాసినారా *Have you written (it) out?* from మెత్తి past p|| of మెత్తుట *to take* and వ్రాసినారు *you have written*: 2d pers. plu. past tense of వ్రాముట *to write* v. a. of the 2d Conjug. and ā the sign of question is added.

మెత్తివ్రాశినాను *I wrote (it) out*; 1st pers. sing. past tense of మెత్తి
వ్రాసుట v. a. *to transcribe*.

మెత్తివ్రాయలేదు [*I did not write [it] out*. Here లేదు 3d pers. sing.
neg. Ao. of ఉండుట v. n. *to be* is added to the root in [A] of any
verb to make it the neg. past tense.

గుండక్షరములు n. s. *Round hand*; from గుండు adj. *round* అక్షరము
* n. s. *a letter, character, or writing*. గా as: this is an adverbial
affix and is the [A] of అవుట *to become* v. n. of the 1st Conjug.

గొలుసు n. s. *chain* చదవడానకు *for reading, to read*. D. of చద
వడము *reading*. [In Latin it would be *ad legendum*.] త్వరగా adv.
quickly. నేర్చుకొందురు *you will learn*; 2d pers. plural Ao. of నేర్చు
కొనుట [M] voice of నేర్చుట *to learn* v. a. of the 3d Conjug.

అనగా The adverbial form of అనుట *to say*; యేమి *What?* Interroga-
tive pronoun.

వ్యవహారమందు *In business*; from వ్యవహారము * n. s. *business*, and
అందు *In*; sign of the locative case. ప్రభుయొకటి *that is useful*
or *applicable*; Ao. p|| of ప్రభుయొందుట *to suit* v. n. of the 3d
Conjug.

అచ్చు n. s. *Printing or a type*; 3d decl. వేరు adj. *different*. Here
the sign of interrogation is understood. నేరగా కి is added to de-
note question.

అవును *Yes; it becomes*; 3d pers. sing. Ao. of అవుట v. n. *to become*
[like the Latin verb *fieri, fit*] నిండా adv. *much, fully*. This is the
[A] of నిండుట v. n. *to be full*. భేదము * n. s. *a difference*; కి the
intensive form.

చదివేటందుకు *For reading*; from చదివేటి the Ao. p|| of చదువుట
v. a. *to read*? అందుకు the gerund; as in Latin [*ad legendum*]. యేది
which. Interrogative pronoun. సులభము * adj. *easy*.

గాని Conjunction. *but*. మిక్కిలి adv. *much*. నిన్ని and; conjunction. intensive.
వ్రాస్తారు *they write*; 3d pers. plu. present tense of వ్రాయుట
v. a. *to write*.

రెండో పాఠము.

Second Exercise.

- మీరు నిన్న యింట్లో వుంటిరా? Were you at home yesterday?
- వుంటిని. Yes.
- లేదు. No.
- దేశ మంతటానున్న తెలుగు అక్షరము వైకధి విధము గా వ్రాస్తున్నారా? Is the Telugu character written alike throughout the country?
- లేదయ్యో; పడమటి దేశ మందు వ్రాసే వ్రాలు మోటుగా వుంటున్నది. No sir; in the western country the writing is rough.
- యాభొష యెక్కడ బాగా మాట్లాడుతారు? Where do they speak this language best?
- తూర్పు దేశమందు; యీ దేశమునే యింగ్లీషు వారు పుత్తర దేశమని అంటారు. In the eastern districts; which the English call the north.
- చెన్న పట్టణములో తెనుగు బాగా మాట్లాడుతున్నారా? Is it well spoken at Madras?
- లేదయ్యో; అరవము కలుస్తున్నది. No sir: Tamil mixes with it.

ANALYSIS.

రెండు *Two*; cardinal numeral, neuter; *o* changes this into an ordinal. నిన్న adv. *Yesterday*. యింట్లో L. of యిల్లు a house. n. s. of the third declension. ఉంటిరా *were you?* here *ā* is added as an interrogation to ఉంటిరి *you were* 2d pers. plu. past tense of ఉండుట *To dwell*. v. n. of the 1st Conjug.

ఉంటి *I was*; 1st pers. sing. past tense of ఉండుట *To be*.

లేదు *No*: 3d pers. sing. Neg. Aor. of ఉండుట.

దేశము * *Country*. n. s. of the 2d declension. అంతటా adv. *Everywhere*. నున్ను Conjunction with an intensive force [as in Latin *Ubi-que*] తెలుగు *The Telugu language*. n. s. of the 3d decl. ఒకటి *one*; ē being added, makes it intensive *only one*. విధము * *manner, way*. nom. sing. of the 2d decl. వ్రాస్తున్నారు *Do they write?* third pers. plu. present tense of వ్రాయుట v. a. *to write*; ā the mark of interrogation.

అయ్యో Vocative of అయ్య n. s. *Sir, father*. ఉడమటి the infl. of ఉడమర *the west* n. s. of the 3d decl. వ్రాసే *that writes* Ao. p|| of వ్రాయుట. వ్రాలు *writing, letters, the writing*. This is the nom. plu. There is no singular. మోటు adj. *rough*. ఉంటున్నది *It is*, 3d pers. sing. neuter, present tense of ఉండుట *to be*.

యా *This*: it is similar to the English article. భాష * *language* n. s. of the 3d declension: here the nom. is used for the accu. యెక్కడ adv. *where?* interrogative of అక్కడ *there* and ఇక్కడ *here*. బాగా adv. *well*. మాట్లాడుతారు *Do they speak?* 3d pers. plu. present tense of మాట్లాడుట *to speak*. v. a. of the 1st Conjug.

తూర్పు adj. *Eastern, of or belonging to the east*. యింగ్లీషు *English*, వారు *they*; nom. plu. of వాడు *a man*. ఉత్తర adj. *Northern*. అని *say- ing*; past p|| of అనుట *To say*. v. a. of the 1st Conjug. అంటారు *they say*, 3d pers. plu. present tense of అనుట.

చెన్నపట్నము *Madras*. n. s. of the 2d decl. తెలుగు n. s. *Telugu*. మాట్లాడుతున్నారు *they speak*; 3d pers. plu. present tense of మాట్లాడుట v. a. *to speak*.

అరవము n. s. *The language called Tamil*. కలుస్తున్నది *is mixed, unites*; 3d pers. sing. present tense of కలియుట v. n. *to be mixed*.

మూడో పాఠము.

Third Exercise.

నేను ముందుగా చదవ వలసి? What shall I read first?
నది యెఱు?

మొదట చదువు కొవ్వే వారి Letters and common stories are easy for beginners.
కి జాబులున్న సాధారణ

మైన కథలున్న సులభముగా వుంటవి.

సీమలో మేము బహుశః In Europe (Literally, In our country) we often begin our studies with poetry.
మొదట కావ్యము ఆరంభిస్తున్నాము.

యిక్కడనున్న ఆలాగే చే Here too they do likewise.
స్తున్నారు.

బిల్లికాయలు మొదట యే What do children read first?
మి చదువుతారు?

నగ)

సుమతి శతకము, భాస్కర The verses of Sumati, Bhāscara, and others.
శతకము, మొదలైనవి.

నేను చెప్పింది మీకు తెలు Do you understand me?
స్తున్నదా?

తెలుస్తున్నది. Yes.

తెలియ లేదు. No.

విన్నావా? Dost thou hear?

చూచినారా? Do you see?

జ్ఞాపకము వున్నదా? Do you recollect?

జ్ఞాపకము వున్నది. Yes.

జ్ఞాపకము లేదు. No.*

* The replies yes and no are in these dialogues used together to illustrate the peculiar idiom of the language. In the present instance, the replies literally mean There is memory; and, There is not memory.

అది నాకు బాగా తెలుసును. I know it well.

అది నాకు బాగా తెలియదు. I do not know it well.

అది నాకు బాగా తెలుస్తున్నది. I perceive it clearly.

అది నాకు బాగా తెలియలేదు. I do not perceive it clearly.

13) 4

ANALYSIS.

మూడో *Third*; the ordinal numeral; from మూడు *three*; cardinal. ముందుగా *adv. At first*. చదవవలసినది *that which is necessary to read*, చదవ infinitive in [A] of చదువుట *to read*; and వలసినది *must*; 3d pers. neuter sing. past tense from వలయుట a defective verb.

మొదట *At first*, L. of the noun మొదలు *the beginning*. చదువుకొనే *reading*; Ao. p|| of చదువుకొనుట the middle voice of చదువుట *to read*. వారికి *to them*, Dative plu. of the pronoun వాడు *he*. జాబులు *letters*; nom. plu. of జాబు *a letter* n. s. of the 3d decl. సాధారణమైన *adj. common*. Here the word విన which is the past Rel. P|| of అవుట *to become* is added to సాధారణము. కథలు *nom. plu. of కథ* a story* n. s. of the 3d decl. వుంటవి *they are*, instead of వుంతున్నవి 3d pers. neuter plu. present tense of ఉండుట.

సీమలో *In Europe*. Local ablative of సీమ *Europe or a country* in general. మేము *We*; nom. plu. of the pronoun నేను I. బహుశః* *adv. for the most part*. కావ్యము* *n. s. a poem*. ఆరంభిస్తున్నాము *we begin*; 1st pers. plu. present tense of ఆరంభించుట *to begin*. v. a. of the 3d Conjug.

యిక్కడ *Here*; a defective noun: this is the proximate of అక్కడ *there*, to which the affix నున్ను denoting *and, too*, is added. ఆలాశే *in that very manner*. n. s. ఆ *that* లాగు *manner*; the emphatic sign ē being added. చేస్తున్నారు *they do*; 3d pers. plu. present tense of చేయుట *to do* v. a. of the 2d Conjug.

పిల్ల కాయలు *Children* ; nom. plu. of పిల్ల కాయ *a child*. చదువుతారు *they read* ; 3d pers. plu. present tense of చదువుట *to read*. సుమతికతకము n. s. *the name of a certain book*. మొదలయినవి *and other things* ; from మొదలు n. s. *the beginning*, విన that became Rel. past pl of అవుట *to become* ; which is used as an affix meaning *the rest* ; and అవి *they* ; neuter nom. plu. of the pronoun అది *that* [*thing*].

చెప్పేది *That which* [I] *say*, the infinitive ending in ఏవి of చెప్పట *to say or tell*. మీకు *to you* ; D. plu. of నీవు pronoun, *thou*. తెలుస్తున్నదా *is it known?* 3d pers. sing. present tense of తెలియుట *to be known or understood* v. n. of the 2d Conjug.

తెలియలేదు *It is not known*, from తెలియ the [A.] of తెలియుట. విన్నావా *Didst thou hear?* Here విన్నావు is the 2d pers. sing. past tense of వినట v. a. to hear.

చూచినారా *Did you see?* 2d pers. plu. past tense of చూచుట *to see* v. a. of the 3d Conjug.

నాకు *To me* ; the D. sign of నేను I. తెలుసును *it is known*, 3d pers. sing. Ao. of తెలియుట, governing the Dative.

నాలుగో పాఠము.

Fourth Exercise.

అదుగో చంద్రుడు ఉదయ See, the moon is rising.*
మాతున్నాడు.

నేడు వెన్నెల బాగా కాస్తున్నది. The moonlight is very bright to-night.

అయ్యా, మీరు యిక్కడికి Sir, When did you arrive here?
యెప్పుడు వచ్చి చేరినారు?

నిన్న సాయంకాలము వచ్చి చేరినాను. I arrived yesterday evening.

వూరి దగ్గర నా డేరా వేయమని వుత్తరువు చేసినాను. I desired that my tent should be pitched near the village.

* Chandrudu is a masculine name, answering to Adonis regent of the moon.

రేళ్ళ సాయంకాలము గుడా Strike the tent to-morrow evening.
రము తీసి వెయ్యి.

అయ్యా, వేటకు పోవాలె Sir, do you intend to hunt?
 నని పున్నారా?

అవును; యిక్కడ నిండా Yes; I hear that there are many foxes here.
 నక్కలు కలవని విన్నాను.

ఎవరైనా వేరే దొరలు Are other gentlemen coming?
 వస్తారా?

నేటి రాత్రికి నలుగురు వత్తు I expect four to-night.
 రని పున్నాను.

రాత్రి భోజనమునకు వత్తు Will they come to supper?
 రా?

వత్తురు. Yes.

రారు. No.

మీరు త్వరగా యేల వచ్చి Why did you not arrive sooner?
 చేరలేదు?

అయ్యా నేను బయలుదేరే Sir, as I was setting out, I met with an accident.
 టప్పటికి నాకు ప్రకృతి దర సంభవించినది.

అదేమిటి? What was that?

ఒక బోయి వడి గాయము One of the bearers fell down and was hurt.
 తగిలినది.

వాడికి మెటవంటి గాయము How was he hurt?
 తగిలినది?

వాడి మోకాలు కొట్టుకొని His knee was bruised.
 పోయినది.

అందుకు మీరు యేమి చేస్తిరి? What did you do for it?

ఆ వూరి వైద్యుడు పో The village doctor was
 తూవుండెను. ఆయన దా passing by and he did
 నికి కావలసిన వైద్యము what was necessary. The
 చేసినాడు. వాడికి నిండా man was in great pain.
 సెప్పగా వుండెను.

ANALYSIS.

నాలుగో *The fourth*; the ordinal numeral, from నాలుగు *four*, a cardinal numeral.

అడుగో interj. *Lo! Behold!* చంద్రుడు * Name of Adonis, the god of the moon and of beauty; masc. noun of the 1st decl. ఉదయ మవుతున్నాడు *is rising*; 3d person sing. masc. present tense, from ఉదయము * *rising* and అవుట *to become*.

నేడు adv. *To-day* (నెన్నెల n. s. *moon-light*, of the 3d decl. కాస్తున్నది *shines*; 3d pers. sing. neuter present tense of కాచుట v. n. *to shine*).

యిక్కడికి *To this place*. D. of the adv. యిక్కడ. యెప్పుడు adv. *when?* వచ్చి *having come*; past p|| of వచ్చుట v. n. *to come*. చేరినారు *Did you arrive?* 2d pers. plu. past tense of చేరుట *to arrive*. v. n. of the 1st Conjug.

సాయంకాలము * *In the evening*. Here the nominative is used with the sense of an adverb. చేరినాను *I arrived*; 1st pers. sing. past tense of చేరుట.

వూరి infl. sing. of వూరు *A village* n. s. of the 3d decl. దగ్గర adv. *near*. నా *my*; Genitive of the pronoun నేను *I*. డేరా n. s. *a tent* (Hindustani word) Here the nom. is used for the accu.

వేయవలసి *That you should pitch*; from వేయుము; 2d pers. sing. imperative of వేయుట v. a. *to throw, to pitch, to cast* and అని past p|| of అనుట v. n. *to say*. ఉత్తరువు * *an order* n. s. of the 3d decl. చేసినాను *I made*; 1st pers. sing. past tense of చేయుట v. a. *to make*.

- రేపు adv. *To-morrow*. తీసివెయ్యి *strike* ; imperative 2d person sing. compound of తీసి past p|| of తీయుట v. a. *to take* and వెయ్యి the imperative sing. of వేయుట.
- వేటకు *For a hunt* ; D. of వేట n. s. *a hunt*. పోవలెనని *saying I must go* ; compd. of పో for పోవ the infinitive in (A) of పోవుట v. n. *to go* : to which వలెను *must*, a defective verb is added : and అని *saying*. ఉన్నారా *are you?* from ఉన్నారు *you are* ; 2d pers. plu. past tense of ఉండుట v. n. *to be*.
- నక్కలు nom. plu. of నక్క n. s. *a fox*. కలవు *there are* ; 3d pers. plu. neuter. Ao. of కలుగుట v. n. *to be*. విన్నాను *I heard* ; 1st pers. sing. past tense of వినుట v. a. *to hear*.
- యెవరయినా *Any one soever* : from యెవరు nom. plu. of యెవడు Interrogative pron. *who?* అయినా past Rel. p|| of అవుట v. n. *to become*, used to denote *if it be so, or*. వేరే adj. *other*. దొరలు *gentlemen* ; nom. plu. of దొర n. s. of the 3d decl. వస్తారా *do they come?* 3d person plu. present tense of వచ్చుట *to come* v. n. of the 3d conj. The last vowel ā denotes question.
- నేటి *Of to-day* ; gen. of the adv. నేడు *to-day*. రాత్రికి *to night* ; D. of రాత్రి n. s. *the night*. నలుగురు *four men* ; masc. and fem. numeral of నాలుగు neuter. వత్తురు *will come* ; 3d pers. plu. Ao. of వచ్చుట. ఉన్నాను *I am* ; 1st pers. sing. present tense of ఉండుట *to be*.
- రాత్రిభోజనమునకు * *For supper* : compd. of రాత్రి n. s. *night* and భోజనమునకు the D. of భోజనము * *food or eating* ; n. s. of the 2d decl. రారు *will not come* ; 3d pers. plu. Neg. Ao. of వచ్చుట.
- చేల *How?* an interrogation. చేరలేదు *did not arrive* ; past neg. of చేరుట v. n. *to arrive*.
- బయలుదేరేటప్పుటికి *When I set out* : compd. of బయలుదేరేటి for బయలుదేరే Rel. Ao. p|| of బయలుదేరుట v. n. *to set out* : and అప్పుటికి *at that time*. D. of the adv. అప్పుడు *then*. ఒక one, numeral. తొందర *trouble* n. s. of the 3d decl. శుభవిచిందె * *happened* ; 3d pers. sing. neuter past tense of శుభవిచుట * *to happen* v. n. of the 3d conj.

ఊమిటి *What?* an interrogative defective pron. పోయి *a palanqueen-bearer* n. s. of the 3d decl. పడి *having fallen*; past p|| of పడుట v. n. *to fall*. గాయము n. s. *wound*. తగిలినది *was inflicted*; 3d pers. sing. neuter past tense of తగులుట v. n. *to touch or hit*.

వాడికి *To him* D. of the pron. వాడు *he*. యెటువంటి *what kind of?* an interrogative particle.

వాడి *His*; G. of the pron. వాడు *he*. మోకాలు *knee* n. s. of the 3d decl. కొట్టుకపోయినది *was bruised*; from కొట్టుక irregular past p|| ending in UKA of కొట్టుకొనుట (M) of కొట్టుట v. a. *to beat*, and పోయినది is gone; 3d pers. neut. sing. past tense of పోవుట v. n. *to go*. అందుకు *Thereto, thereof*; D. of the adv. అందు *there*. చేస్తీరి *did you make?* 2d person plu. past tense of చేయుట v. a. *to make*.

వైద్యుడు * n. s. *A doctor*. పోతూ *going*; present p|| of పోవుట *to go*. వుండెను *was*; 3d pers. sing. past tense of వుండుట. ఆయన *he*; honorific demonstrative remote pronoun. దానికి *to it*; D. of the pron. అది *that*. కావలసిన *that was necessary*; Rel. past p|| from కా the root in A of అవుట v. n. *to become*, with వలసిన *must*, a defective verb. వైద్యము * n. s. *doctoring*. చేసినాడు *he made*; 3d pers. sing. masc. past tense of చేయుట.

సెప్పిగా *adv. Painfully*; from సెప్పి n. s. *pain* and గా the adverbial affix.

అయిదో పాఠము.

Fifth Exercise.

అయ్యో ఆ దొరలు వచ్చి Sir, the gentlemen have
చేరినారు. arrived.

పెద్ద నల్ల కుక్కను తీసుకొని Bring the large black dog.
రా?

ఎర్ర కుక్కనున్న తెల్ల కుక్క Send for the brown dog
నున్న తెప్పించు. and the white one.

కడమ కుక్కలు క్షేమముగా Have the rest of the dogs
వచ్చి చేరిననా? arrived safe?

చేరినవి అయ్య, నిండా అలిసి వున్నవి. Yes sir; they are much tired.

ఇంత కొంచెము దూరము నడవడములో అవి యె How could they be tired in such a short walk?

ట్లా అలిసినవి?

నా తుపాకి తే. Bring my gun.

అది నిండా మురికిగా వున్నది. It is very dirty.

అయ్య దాన్ని తమరే తు దుస్తావని చెప్పి వుంటిరి. Sir, you said you would clean it yourself.

మంచిది. Very well.

వేళ్ళిట్లు కావలెను. I want hot water.

నా బూట్సులు * యెక్కడ? Where are my boots?

ఈ కర్ర విరిగి పోయినది. This stick is broken.

కొత్తది తెప్పించు. Get a new one.

నా వాత కత్తినిన్ని చిన్న Bring my old knife and the small hammer.

వడ్లవాణ్ణి పిలువు. Call the carpenter.

వాడు వడ్లవాడు కాడు. That man is not the car-penter.

నాకు మెక యినపు చీల కా I want a nail.

ఇక్కడ కర్రమలవాడు లేడు. The smith is not here.

వాడు వడ్లవాడు. That man is the carpenter.

నేను యిప్పుడు పోయి కుక్కలను చూస్తాను. Now I will go and look at the dogs.

* Here and in some other places we use Hindustani or English words for want of Native expressions. But these are perfectly well known to the Native Telugus.

- అయ్యో గుర్రానికి నిలిచే **Sir, the horse has no place**
 టండుకు చోటు లేదు. **to stand in.**
- చింత లేదు. వషము రా **Never mind: it is not go-**
 దు. **ing to rain.**
- నిన్న రాత్రి వాన కురిశిన **They say it rained last**
 దట. **night.**
- అది విసడానకు నాకు శం **I am glad to hear it.**
 తోషముగా వున్నది.
- రాత్రి నిండా **వేక్** గావుం **Last night it was very hot.**
 డెను.
- ఇప్పుడు కాస్త **చల్ల**గా వు **It is pretty cool now.**
 న్నది.
- తెల్లవార వచ్చినట్టున్నది. **It is hardly day-light.**
- కొండ తిరిగి పోదాము. **Let us go round the hill.**
- అదుగో వెక నక్క పోతు **There goes a fox.**
 న్నది.
- అదుగో వెక **కామి లేడి** **There goes a florikin.**
- పట్ట పోతూ వున్నది.
- అదుగో వెక జింకల గుం **There is a herd of deer.**
 లు వున్నది.
- అవి యెనుముల్కై పోతు **They are going towards the**
 న్నవి. **buffaloes.**
- అవి తోపు గుండా పోతు **They are going through**
 న్నవి. **the (tope) grove.**
- కౌజులను చూడు. **Look at the partridges.**
- ఇదుగో వెక కణుజు వు **There is an elk.**
 న్నది.

ఈ కుక్కలు నిండా వుల్లా The dogs are very fresh.

శ్రముగా వున్నవి.

ఈ కుక్క కుంటేటట్టు వున్నది. This dog seems lame.

ది.

నా సుర్రళువాడు అలిసి వున్నాడు. My horsekeeper is tired.

నా.

సూర్యోదయ మవుతున్నది. The sun is rising.

ప్రొద్దు పొడుస్తున్నది.

ఇంకా కొంచెము సేపటికి It will be very hot soon.

యెండ నిండా తీక్ష్ణముగా వుండును.

మనము మళ్ళికొందాము. Let us return.

ఇంటికి పోవడములో దారి దూరమనిపిస్తున్నది. Going home the way seems long.

ఆ సుర్రమునకు యేమి చెబుతున్నది! How that horse sweats!

మట్ట పట్టుతున్నది!

ఆ నేల నెమలిపట్టును నా వదికి తీసుకొని రా? Bring me that "bastard florikin."*

ANALYSIS.

అయిదో *Fifth*; ordinal numeral of అయిదు *five*, cardinal numeral.

పెద్ద adj. *Great*. నల్ల adj. *black*. కుక్కను accu. sing. of కుక్క n. s. a dog. 3d decl. తీసుకొని *having taken*; past pl of తీసుకొనుట v. a. *to take*. రా *come thou*; imperative sing. of వచ్చుట v. n. *to come*.

* The Nela Nemili, a game bird peculiar to Southern India.

యెర adj. Red. తెల్ల adj. white. తెప్పించు cause to be brought; imperative sing. of తెప్పించుట the causal voice of తెచ్చుట v. a. to bring.

కడమ adj. The remaining. డేమముగా * adv. safely; from డేమము * n. s. safety.

అలిసి Being tired; past p|| of అలియుట v. n. to be tired. వున్నవి they are; 3d pers. plu. neut. present tense of ఉండుట.

యంత adv. So much. కొంచెము adv. a little. దూరము distance. n. s. of the 2d decl. నడవడములో in walking; loc. case of నడవడము infinitive of నడుచుట to walk v. n. of the 3d conjugation. 'అవి they; nom. plu. of the pronoun అది that. యెట్లా adv. how? this is the interrogative of అట్లా so and యిట్లా this way. అలిసినవి are tired; 3d pers. plu. neut. past tense of అలియుట.

కుపాకి n. s. A gun. తే bring thou; imperative sing. of తెచ్చుట v. a. to bring.

మురికిగా adv. dirtily; from మురికి n. s. dirt.

దాన్ని it; accu. sing. of అది pronoun that. తమరే yourself; nom. plu. of తాను he; but this word is used as an honorific term to the second person and ē the intensive. తుడుస్తాము we will wipe or clean; 1st pers. plu. present tense (here used with a future sense) of తుడుచుట v. a. to clean. చెప్పి. past p|| of చెప్పుట to tell v. a. of the 1st conjug. వుంటిరి you were; 2d. pers. plu. past tense of వుండుట.

మంచిది Very well: from మంచి adj. good and ది for అది that, the pron. వేళ్ళిళ్లు Hot water; from వేడి adj. hot and నీళ్లు nom. plu. of నీరు n. s. water.

బూట్సులు Boots; nom. plu. of the English word.

కర్ర n. s. A stick. విరిగి being broken; past participle of విరుగుట v. n. to break.

కొత్తది n. s. A new one; from కొత్త adj. new and అది pron. that.

పాత adj. Old. కత్తి n. s. a knife: the nominative is used instead of the accu. నుత్తె n. s. a hammer.

వడ్లవాణ్ని accu. of వడ్లవాడు *A carpenter.* పిలువు *call thou* ; 2d pers. sing. imperative of పిలుచుట *to call* v. a. of the 3d conjug.

తాడు *He is not* ; 3d person sing. masc. negative Ao. of అవుట v. n. *to become.*

యినట్లు G. of యినుము n. s. *iron.* చీల *a nail*, n. s. of the 3d decl.

కరమలవాడు n. s. *An iron-smith* ; lit. a man of the Karamala-caste. లే

డు *is not here* ; 3d pers. sing. masc. neg. Ao. of వుండుట v. n. *to be.*
 యిప్పుడు adv. *Now* ; this is the proximate of అప్పుడు *then.* పోయి
having gone ; past p|| of పోవుట v. n. *to go.* చూస్తాను *I will see* ; 1st
 pers. sing. present tense of చూచుట v. a. *to see.*

గుర్రానికి D. sing. of గుర్రము n. s. *a horse.* నిలిచేటందుకు *for standing* ;
 from నిలిచేటి Ao. p|| of నిలుచుట v. n. *to stand* and అందుకు *thereto*,
 the D. of the adverb అందు *there.* చోటు n. s. *place*, of the 3d declen.
 లేదు *is not.* 3d pers. sing. neut. of the neg. Ao. of వుండుట.

చింత* n. s. *Sorrow* : లేదు *is not.* చింతలేదు *is a phrase meaning no matter.*
 వషణము * n. s. *rain.* రాదు *will not come* ; 3d pers. sing. neut. neg. Ao. of వచ్చుట v. n. *to come.*

వాన n. s. *Rain.* కురిసినదట *they say it rained* ; from కురిసినది 3d pers. sing. neuter past tense of కురియుట v. n. *to rain* and అట a particle signifying *they say* contracted for అటారు.

విని డానకు *For hearing or to hear* D. of వినిడము Root in DAM. శుంఠో
 డముగా adv. *agreeably, delightfully*, from శుంఠో డము * n. s. *pleasure.*

పుక్కగా adv. *Sultrily* ; from పుక్క n. s. *heat* and గా the adverbial affix.

తాళి adv. *a little.* చల్లగా adv. *coolly.*

తెల్లవార The root in (A) of తెల్లవారుట v. n. *to dawn.* వచ్చిన past Rel. p|| of వచ్చుట, with the affix అట్లు so as. ఉన్నది *it is* ; 3d pers. sing. neuter present tense of వుండుట.

కొండ n. s. *A hill* : here the nominative is used for the accu. తిరిగి
having gone round ; past p|| of తిరుగుట v. n. *to turn or to go round.*
 పోదాము *let us go* ; 1st pers. plu. imperative of పోవుట.

పోతున్నది *Is going* ; 3d pers. sing. neut. present tense of పోవుట.

కామి లేడిపిట్ట n. s. *Florikin*.

జింకల G. plu. of జింక n. s. *a deer*. గుంపు n. s. *a herd*.

యెనుమల కై *towards the female buffaloes*, from యెనుమల G. plu. of యెనుము n. s. *a female buffalo* and the affix కై means *towards*.

పోతున్నవి *are going* ; 3d pers. plu. neut. present tense of పోవుట.

తోపు H. n. s. *A grove*. గుండా post pos. *through*.

కొజులను accu. plu. of కొజు n. s. *a partridge*. చూడు *see* ; imperative. 2d pers. sing. of చూచుట v. a. *to see*.

యిదుగో interjec. *Look here*. కణజు n. s. *an elk*.

పుల్లాసముగా * adv. *Delightedly* ; from పుల్లాసము * n. s. *delight*.

కుంపేటట్లు *So as to lame*, from కుంపేటి Ao. p|| of కుంటుట v. n. *to limp* and అట్లు *so as* ; an indeclinable particle.

గుర్రపువాడు n. s. *A horse-keeper* ; from గుర్రపు G. sing. of గుర్రము n. s. *a horse* and వాడు n. s. *a man or person*.

సూర్యోదయము *The rising of the sun* : from సూర్య * n. s. *the sun* and పుడయము * n. s. *rising*. అవుతున్నది *it is becoming* ; 3d pers. sing. neut. present tense of అవుట.

పొద్దు n. s. *The sun*. పొడుస్తున్నది *it rises* ; 3d pers. sing. neut. present tense of పొడుచుట v. n. *to rise*, of the 2d conjug.

యింకా adv. *More*. సేవటికి *in time* ; D. sing. of సేపు n. s. *time*. యెండ n. s. *sun-shine*. తీక్ష్ణముగా adv. *holly, fiercely* ; from తీక్ష్ణము * n. s. *heat*. ఉండును *it will be* ; 3d pers. sing. Ao. of వుండుట.

మనము pron. *We*, nom. plu. of నేను *I* including the person addressed *you and I*. మళ్లుకొందాము *Let us turn back or return* ; 1st pers. plu. imperative of the v. n. మళ్లుకొనుట (M.) of మళ్లుట v. n. *to turn*.

ఇంటికి D. of యిల్లు n. s. *a house*. పోవడములో *in going* ; Loc. case of పోవడము Root in DAM of పోవుట. దారి n. s. *way*. దూరము n. s. *distance*. అనిపిస్తున్నది *it appears* ; 3d pers. sing. neuter present tense of అనిపించుట v. n. *to appear*.

చెమటచుట్టుకున్నది *There is a sweat*, from చెమట n. s. *sweat* and చుట్టుకున్నది *it holds*; 3d pers. sing. neuter present tense of చుట్టుట v. n. *to hold*.

నేలనెమలిపట్టను *accu. sing. of నేలనెమలిపట్ట n. s. a bird called Bastard florikin. నావద్దకి to me, from నా the G. of the pron. నేను I and వద్దకి the D. of the adverb వద్ద near.*

ఆరో పాఠము.

Sixth Exercise.

అవిగో మూడు యేనుగులు
న్న నాలుగు లోటిపట్టలు
న్న పోతున్నవి.

There go three elephants
and four camels.

అవి డేరాలను మోసుక
పోతున్నవి.

They are carrying tents.

ఆ పెద్ద దాన్ని చూడు.

Look at the large one.

కడమ వాటికన్న అది మైక
అడుగు పొడుగుగా అగు
ఉడుతున్నది.

He seems a foot taller than
the rest.

ఈ యేనుగులు యిక్కడ యెం
దుకు వున్నవి.

What are these elephants
doing here ?

దండులో కూడా పోతు
న్నవి.

They are accompanying
the troops.

ఉటాలము సమీపిస్తున్నది.

The regiment is approach-
ing.

ఆ వాద్యము నీకు విసవస్తు
న్నదా?

Do you hear the band ?

అది నాకు విసరా లేదు.

I do not hear it.

అది నాకు వింటున్నది.

I hear it.

అది నాకు బాగా విసవస్తు
న్నది.

I hear it very well.

- వాడు యెవడు? Who is that man ?
 అతడు వేటగాడు. He is a (shicaree) native sportsman, a fowler.
- వాణ్ణి పిలువు. Call him.
 అదుగో నాలుగు ఆవులు There are four cows graz-
 మేస్తున్నవి. ing.
 ఓ (యబ్బి) యెన్ని (కుందులు). What a number of pigs.
 అవి (వచ్చి) వాండ్లవి. They belong to the tank diggers.
- హిందువులు వాటిని తింటారా? Do the Hindus eat them ?
 కొందరు కులస్థులు తింటారు. Some castes do.
 (చెంచు) వాండ్లు ఏటిని కూ Savages eat them also.
 డా తింటారు.
- చెంచువాండ్లనగా యెవరు? Who are savages ?
 అడవులలో వుండే వాండ్లు. People who live in the woods.
- వాండ్లు అప్పటప్పటికి వూళ్ల They often come down to
 లోకి వస్తారు. the villages.
- వాండ్లు యేమైనా తొందర Do they do any harm ?
 చేస్తారా? No.
 లేదు.
- గొర్రెలను మేకలను (కోళ్లను) Are not sheep, goats, and
 తింటారా? fowls eaten ?
- అత్యముగా హిందువుల Certainly, by many classes
 లో అనేక కులస్థులు తి of Hindus and Musul-
 తారు. తురకలున్న తి mans.
 తారు.

బ్రాహ్మణులున్న మేకమాంసము తినడము లేదా? mutton?

అవును, యజ్ఞములలో తింటారు. Yes; at sacrifices.

కరువు కాలములో మాలవాండ్లు బహుశః యెనుములనున్న గాడిదెలనున్న దొంగిలించి తింటారు. In time of scarcity parias sometimes steal buffaloes or asses and eat them.

ANALYSIS.

ఆరో Sixth; the ordinal numeral of ఆరు the cardinal numeral.

అవిగో Interj. Lo, behold. యేనుగలు nom. plu. of యేనుగ an elephant.

లాటిపిటలు nom. plu. of లాటిపిట a camel, of the 3d Declen.

మోసుకొనిపోతున్నవి They are carrying, from మోసుకొని past pl of మోసుకొనుట (M.) of మోసుట to carry, to bear and పోతున్నవి 3d pers. plu. neut. present tense of పోవుట.

పెద్దదాన్ని Large one; accu. sing. of పెద్దది n. s. it that is large: from పెద్ద adj. large and అది pron. it.

వాటికన్న Than them; from వాటి G. plu. of అది and కన్న past Rel. pl of కనుట v. a. to see, signifying than. అడుగు n. s. a foot-step; the length of 12 inches. పొడుగుగా adv. highly, interpreted by the adjective, high, tall; from పొడుగు n. s. tallness, and గా the adverbial affix. అగుచుచున్నది it appears; 3d person sing. neuter present tense of అగుచుచుట v. n. to appear.

ఎందుకు Why, where for; the D. of ఎందు adv. where.

బంధుతో With the troops, from బంధు n. s. an army and తో with, post position. కూడా adv. along with; root in [A.] of కూడుట v. n. to join.

బటాలియము n. s. The English word Battalion. శ్రమింపిస్తున్నది is approaching; 3d pers. sing. neuter present tense of శ్రమింపించుట v. n. to approach.

వాద్యము • n. s. *Music*. విసవస్తున్నదా *is it heard*; lit. *does it come to be heard*, from విస the root in [A.] of వినుట v. a. *to hear* and వస్తున్నది 3d pers. sing. neuter present tense of వచ్చుట v. n. *to come*, with *ā* the affix denoting question.

విసరా లేదు *it is not heard*, from విస the root in A. of వినుట and రా the root in A. of వచ్చుట with లేదు *it is not*.

వింటున్నది *it hears, it is heard*. 3d pers. sing. neuter present tense of వినుట.

వాడు pronoun *He*. యెవడు *who?* Interrogative, mas. pron.

అరడు pron. *He*. వేటగాడు n. s. *a huntsman*, from వేట n. s. *chase* and గాడు another form of వాడు *a man, a person*.

వాణ్ణి *Him*, accu. sing. of the pron. వాడు.

ఆవులు nom. plu. of ఆవు n. s. *a cow*, of the 3d Decl. మేస్తున్నవి *are grazing*; 3d pers. plu. neuter present tense of మేయుట v. a. *to graze*.

ఓ interj. *Oh*. అబ్బా *Oh father*; vocative of అబ్బా n. s. *a father*.

This word is a mere exclamation like O Dear. పండులు nom. plu. (పంది) n. s. *a pig*.

ఉప్పురవాండ్లవి *They belong to the tank-diggers*; from ఉప్పుర *name of a certain caste*, వాండ్ల infl. of వాండ్లు *people* and అవి neuter plu. of అది pron. *it*.

హిందువులు nom. plu. of హిందువు n. s. *a Hindu or native of India*. వాటిని *them*; accu. plu. of the pron. అది *that thing*. తింటారా *do they eat?* 3d pers. plu. present tense of తినుట v. a. *to eat*.

కొందరు pron. *Some*, denoting masc. and femin. కులస్తులు nom. plu. of కులస్తుడు *a person of the caste*.

చెంతువాండ్లు n. s. *Savages*, from చెంతు *a name* and వాండ్లు *people*. వీటిని *these (things)* accu. plu. neuter of ఇది pron. *this [thing]*.

ఎవరు *Who?* interrogative pron. masc. plu. of ఎవడు *who or which man?*

అడవులలో *In the woods*; Loc. plu. of అడవి n. s. *a forest*. వుండే *that are*; Ao. p|| of వుండుట v. n. *to be*.

అప్పుటప్పుటికి. అప్పుడు adv. *Then, that time*. అప్పుటికి Dative, *For or at that time*. Here, the word is repeated and the entire phrase means, *now and then*.

ఊళ్లలో Loc. plu. of ఊరు n. s. a village, to which కి the sign of the D. is added, denoting into.

ఏమైనా Anything; from ఏమి pron. what? and అయినా if it be; past Rel. p|| of అవుట v. n. to become. చేస్తారా do they make? 3d pers. plu. present tense of చేయుట v. a. to make, to do.

గొర్రెలను accu. plu. of గొర్రె n. s. a sheep. మేకలను accu. plu. of

మేక n. s. a she goat కోళ్లను accu. plu. of కోడి n. s. a fowl.

అత్యముగా adv. Certainly.

అనేక * adj. Many. కులస్థులు nom. plu. of కులస్థుడు a person of the caste.

తురకలు nom. plu. of తురక n. s. a muselman.

బ్రాహ్మణులు nom. plu. of బ్రాహ్మణుడు * n. s. a bramin.

మాంసము* n. s. Flesh; nom. is used instead of accu. తినడము the eating; Root in DAM of తినుట v. a. to eat.

యజ్ఞములలో Loc. plu. of యజ్ఞము * n. s. a sacrifice.

కరువు p. s. A famine. కాలములో Loc. sing. of కాలము * n. s. time.

మాలవాండ్లు nom. plu. of మాలవాడు a paria; from మాల adj. and

వాండ్లు people. బహుశః * adv. for the most part. గాడిదలను accu.

plu. of గాడిదె n. s. an ass. దొంగిలించి having stolen; past. p|| of దొంగిలించుట v. a. to steal.

ఏడో పాఠము.

Seventh Exercise.

ఆమెరటి వాడు యెవడు? Who is that fair man?

అతడు గుడి బ్రాహ్మణుడి వలె వున్నది. He seems to be a temple bramin.

అతడి చేత వుండేది యేమి? What is that in his hand?

ఒక పుస్తకము. It is a book.

పుస్తకమా? అది నల్ల కర్ర వలె వున్నది. A book? it looks like a black piece of wood.

అది తాటాకులలో వ్రాసిన గ్రంథము. It is a book written on palm leaves.

అది యేమిటో or యేమి గ్రంథమో. I wonder what it is (or) what book it is.

మనము అతణ్ణి అడుగుదాము. Let us ask him.

అది యేమి శుస్తకమ'య్యా? Sir, pray what book is that?

శుంచాంగము.

An almanac.

ఏ సంవత్సరము.

For what year?

ఈ సంవత్సరము.

For the present year.

ఇది యే సంవత్సరము?

What year is it?

సాధారణసామ సంవత్సరము.

The year Sadharana.

ఏమి; సంవత్సరములకు పేర్లు కలవా?

What, have the years names?

అవునయ్యా పేర్లు కలవు.

Yes Sir, there are names.

అవిగో నాలుగు కోతులు వున్నవి.

There are four monkeys.

అవి అప్పుటప్పుటికి దుడుకు చేస్తవి.

They sometimes do mischief.

ఆ స్థల మేమిటిది?

What place is that?

అది వూరి బడి; ఈ యనచ దువులయ్యవారు.

It is the village school: this man is the school-master.

శ్రుతి దినమున్ను చదివి అయిన తర్వాత పిల్లకాయలు గుణకారమున్ను ౧౨ నెలల పేర్లున్న ప్రభవారులున్ను చెప్పుతారు.

At the end of each day's reading the boys repeat the multiplication table, the names of the 12 months and of the 60 years.

ANALYSIS.

ఏడో *Seventh*; ordinal numeral of ఏడు *Seven*.

మెర్రటి *adj. 'Fair,'* from మెర్ర *adj. fair* and టి *an affix.*

గుడి *n. s. A temple*; of the 3d declension. బ్రాహ్మణుడి *G. sing. of బ్రాహ్మణుడు * n. s. a bramín. వలె adv. like.*

అతడి *G. sing. of అతడు pron. he. చేత Loc. sing. of చెయ్యి the hand. శుండేది that which is; Infinitive in ది of ఉండుట.*

పుస్తకము * *A book. n. s. of the 2d decl.*

తాటాకులలో *Loc. plu. of తాటాకు a palm leaf. వ్రాసిన written, past Rel. p|| of వ్రాయుట v. a. to write. గ్రంథము * n. s. a book.*

మేమిటో *A phrase, meaning I know not what it is, lit. "It is something or other."*

అడుగుదాము *Let us ask*; 1st pers. plu. Imperative of అడుగుట *v. a. to ask.*

కుంపాంక్షము * *n. s. An almanac.*

ఏ *Which?* an indeclinable interrogative pron. శంవత్సరశ్రుతి * *that of a year, from శంవత్సరశ్రుతి G. sing. of శంవత్సరము * n. s. a year, to which ది for అది is added.*

సాధారణనామ * *Having the name 'Sādharana.'*

వేళ్లు *Nom. plu. of పేరు n. s. a name. కలవు there are*; 3d pers. plu. neuter Ao. of కలుగుట *v. n. to be.*

కోతులు *Nom. plu. of కోతి n. s. a monkey.*

చుచుకు *n. s. Mischief. చేస్తవి they do*; 3d pers. plu. neuter present tense of చేయుట *v. a. to make, to do.*

స్థలము * *n. s. A place. ఏమిటిది what is that?* from ఏమిటి *what*; pron. and ది for అది *it.*

బడి *n. s. A school. శుభన pron. He, or his honour, his reverence.*

చదువులయ్యవారు *A schoolmaster, from చదువుల gen. plu. of చదువు n. s. reading: study, and అయ్యవారు n. s. Sir, master.*

దినమున్ను *Every day*; from దినము * n. s. *a day* and న్ను the conjunc. *and*; applied here for emphasis. చదివి *having read*; past p|| of చదువుట v. a. *to read*. ఆయిన past Rel. p|| of అవుట v. n. *to become*. Here meaning *to be over, to be finished*. తర్వాత adv. *afterwards*. గుణకారము * n. s. *the multiplication table*. ౧౨ *Twelve*: (the numeral.) నెలల plu. infl. of నెల *a month*. ప్రభవాదులు * *Prabhava*, &c. from ప్రభవ *a proper name* and ఆది *etcetera*. చెప్పుతారు *they repeat*; 3d pers. plu. present tense of చెప్పట v. a. *to repeat, to say*.

ఎనిమిదో పాఠము.

Eighth Exercise.

ఈ మూడు దినములుగా You did not come to me
నీవు నా వద్దకి రాక పోతి for the last three days.
వి.

తేద'య్యా నేను వెళ్లు కుదు No sir,—I was unwell.
రు లేక వుంటిని.

నీకు వెళ్లు యేమి? What was the matter with
you?

ఒక కట్టెనా కాలి మీద A piece of wood fell on my
పడి దాని కొన బాగా foot, and the corner
గుచ్చుకొన్నందున, కాలు struck me severely; so
వాచినది. యిప్పుటికిన్ని నిం that the foot swelled up;
డా వాచి యున్నది. తమ you see sir it is still
రు చూడండ'య్యా. much swollen.

వైద్యుణ్ని పిలిపించినావా? Did you send for a doctor?
పిలిపించినాను గాని అతడు Yes sir, but he proposed
జైలగులు కరిపించవలెన' applying leeches.
టాడు.

వాటిని కరిపించలేదా?	Did you not apply them?
కరిపించలేదయ్యా, నెత్తురు తీస్తే మేము తాళలేము.	No sir; we cannot endure the drawing of blood.
నీవు వాటిని కరిపించి వుంటే, నీకు త్వరగానే కుదిరి వుండును.	If you had applied them you would have been well much sooner.
అవునయ్యా, అట్లా అంటారు. నేను యింకా కొంచెము కుంటున్నాను.	Yes sir, so they say; I still limp a little.

ANALYSIS.

ఎనిమిదో *The eighth*; ordinal numeral of ఎనిమిది *eight*.

ఈ Adjective pron. *this*. దినములుగా *for days*, from దినములు nom. plu. of దినము * n. s. *a day* and గా the adverbial affix. నీవు pron. *thou*. రాకపోతివి (*thou*) *didst go without coming*; i. e. *thou didst not come*, from రాక the neg. p|| in క of వచ్చుట v. n. *to come* and పోతివి 2d pers. sing. past tense of పోవుట v. n. *to go*.

ఒళ్లు n. s. *The body*. కుదురు లేకవుంటిని *I was without health*, from కుదురు n. s. *health*, లేక *without*; the neg. p|| in క of ఉండుట v. n. *to be* and వుంటిని 1st pers. sing. past tense of ఉండుట.

కాటి n. s. *A stick*. కాలిపొద *on the foot*, from కాలి the infl. sing. of కాలు n. s. *the foot* and పొద affix; *upon*. దాని infl. sing. of అది pron. *that thing*. కొన n. s. *the point*. గుచ్చుకొన్నందున *by having pricked*; from గుచ్చుకొన్న the Rel. past p|| of గుచ్చుకొనుట (M) of గుచ్చుట v. a. *to pierce* and అందున *thereby*; abla. of అందు adv. *there*. వాచినది *swelled up*. 3d pers. sing. neuter past tense of వాచుట v. n. *to swell*. యిప్పుటికిన్ని *even at this time, still*, from యిప్పుటికి the D. of ఇప్పుడు adv. *now* and న్ని conjunc. intensive. వాచియున్నది (*it*) *is swollen*, from వాచి past p|| of వాచుట and వున్నది *it is*; 3d pers. sing. neuter present tense of ఉండుట.

- చూడండి *please to look at*; 2d pers. plu. imperative of చూచుట v. a. *to see, to look*.
- వైద్యుని Accu. sing. of వైద్యుడు *n. s. *A doctor*. పిలిపించినావా *did you have him called?* 2d pers. sing. past tense of the causal verb పిలిపించుట *to send for*.
- పిలిపించినాను *I sent for (him)* 1st pers. sing. past tense of the causal verb పిలిపించుట. జెలకులు Nom. plu. of జెలకు n. s. *a leech*. కరిపించవలెను *must apply*, from కరిపించ root in (A) of the causal verb కరిపించుట *to make it bite*, which is derived from కరుచుట v. a. *to bite*, and వలెను *must*, a defective verb. అంటాడు *he says*; 3d pers. sing. masc. present tense of అనుట v. a. *to say*.
- నెత్తురు n. s. *Blood*. తీస్తే *if (—) draw*; conditional form of తీయుట v. a. *to draw*. తాళలేము *we cannot endure*, from తాళ root in (A) of తాళుట v. a. *to endure* and లేము *we cannot*; 1st pers. plu. neg. avorist of కలుగుట v. n. *to be able*.
- కరిపించివుంటే *If (—) had applied*, from కరిపించి past p|| of the causal verb కరిపించుట *to make it bite*, from కరుచుట v. a. *to bite*, and వుంటే *if (—) had been*; conditional form of ఉండుట *to be*. కుడిరి past p|| of కుదురుట v. n. *to be cured*. వుండును *(it) would be*; 3d pers. sing. neuter avorist of ఉండుట.
- అట్లా adv. So. అంటారు *they say*; 3d pers. plu. present tense of అనుట. కొంచెము adv. A little. కంటుకున్నాను *I limp*; 1st pers. sing. present tense of కంటుట v. n. *to limp*.

కొమ్మిదో పాఠము.

Ninth Exercise.

అయ్యా రామస్వామి యె Sir, Ramaswamy begs leave
నిమిది దినములకు శలవు of absence for a week.

అడుగు తున్నాడు.

అది యేమి సంగతి?

What is the matter?

అతను మొన్నటి రాత్రి నిం He was very unwell the
డా అస్వస్థముగా వుం night before last.
డెను.

అయ్యో, పాపము. I am sorry to hear it.

అతడు నిన్నటి దినము 'తా He fasted all yesterday.
అంకణము.

నేడు అతనికి చలిజ్వరము He is much worse to-day
నిండా అధికముగా వు with fever and ague.
న్నది.

వాంతి బలముగా వుండెను. The vomiting was violent.

వాంతి భ్రాంతి రోగముని Do they apprehend cho-
శందే హస్తస్థనారా? lera?

లేద'నూ, యిక్కడ శం No sir; there has been no
వత్సరము నుంచి వాంతి cholera here for a year
భ్రాంతి లేదు. past.

వాంతి భ్రాంతి వల్ల బహు Did many die of the cho-
మంది చచ్చినారా? lera?

అవున'య్యో, అనేకులు చా Yes sir, there was not a
వని వీధి మొకటైనా లేదు. street in which several
deaths did not occur.

అయ్యో రామస్వామి వచ్చి Sir, Ramaswamy has come
నాడు. తమ్మును చూడవలె and begs to see you.
నని మనివి చేస్తున్నాడు.

మంచిది, రామస్వామి లో Very well; come in Rama-
శలికిరా, కూచుండు, యే swamy; sit down: what
మి శంకతి? is the matter?

అయ్యా నేను సిండా అస్వ	O sir I am very unwell.
స్థముగా వున్నాను.	
నేడు నేను మిక్కిలిన్ని అస్వ	I feel very unwell to-day.
స్థముగా వున్నాను.	
అతణ్ణి పొమ్మందునా?	Shall I desire him to go?
పొమ్మను.	Yes.
చేతులు మొంగిలి చేనుకో	Avoid defiling your hands
వద్దు. అందువల్ల ప్రక్కన	with spittle : bystanders
వుండే వాండ్లు అసహ్య	have a horror of this.
పడుతారు.	

ANALYSIS.

తొమ్మిదో Ninth ; ordinal numeral of తొమ్మిది nine.

రామస్వామి * n. s. Ramaswamy ; nom. sing. a proper name. శలవు *
n. s. leave. అడుగుతున్నాడు (he) is asking ; 3d pers. sing. masc.
present tense of అడుగుట v. a. to ask.

శంకతి n. s. Matter, affair, circumstance.

అతను pron. He. మొన్నటి infl. sing. of మొన్న adv. the day before
yesterday. రాత్రి * n. s. night. Here the nomi. is used for the Lo-
cative. సిండా adv. much, very. అస్వస్థముగా adv. not soundly, i. e.
sick, unwell, from అస్వస్థము * n. s. illness and గా. తుండెను (he)
was ; 3d pers. sing. masc. past tense of ఉండుట.

అయ్యో interj. Oh. పాపము * interj. alas.

నిన్నటి infl. of నిన్న adv. Yesterday. అంతా adj. pron. all. అంకణము
n. s. abstinence, fasting when sick.

అతనికి To him ; D. sing. of అతడు pron. he. చలిజ్వరము ague, from
చలి n. s. cold and జ్వరము * n. s. fever. అధికముగా adv. much, great-
ly, from అధికము * adj. much, great.

వాంతి n. s. *Vomiting*. బలమునా adv. *strongly, violently, powerfully*,
from బలము * n. s. *strength, violence*.

వాంతిభ్రాంతి * n. s. *The cholera*, from వాంతి and భ్రాంతి * n. s. *de-
lirium*. రోగము n. s. *disease, sickness*. సందేహిస్తున్నారు Do they
doubt? 3d pers. plu. present tense of సందేహించుట v. n. *to
suspect, to doubt*.

నుంచి Postposition; *from, since*.

బహుమంది *Many people*, from బహు * adj. *many, numerous* and మంది
n. s. *people, persons*. చచ్చినారా *did they die?* 3d pers. plu. past
tense of చచ్చుట v. n. *to die* and ā the interrogation.

అనేకులు * n. s. *Many people*, derived from the Sanscrit అనేక adj.
much, many. చావని *that did not die*; neg. Rel. p|| of చచ్చుట. వీధి*
n. s. *a street*. ఒకటైనా *even one*, from ఒకటి *one*; neuter nume-
ral and అయినా past Rel. p|| of అవుట v. n. *to become*, meaning
even or at least.

వచ్చినాడు *He has come*; 3d pers. sing. masc. past tense of వచ్చుట
to come. తమ్మును accu. plu. of తాము pron. *you, or your honor*.
చూడవలెనని *saying that (he) must see*, from చూడ root in (A) of
చూచుట v. a. *to see*. వలెను *must* and అని past p|| of అనుట v. a. *to
say*. మనివి n. s. *a request*. చేస్తున్నాడు *he makes*; 3d pers. sing.
masc. present tense of చేయుట v. a. *to make, to do*.

నుందిది adv. *Very well*, from మంచి adj. *good, excellent* and ది for అది
pron. *it*. రామస్వామి Voc. sing. of *Ramaswamy*; a proper name.
లోకలికి D. sing. of లోకల adv. *inside*. రా come thou; 2d pers.
sing. imperative of వచ్చుట. కూచుండు 2d pers. sing. impera-
tive of కూర్చుండుట v. n. *to sit down*.

పొమ్మందునా *Shall I tell* (—) *to go*; from పొమ్ము *go thou*; 2d pers.
sing. imperative of పోవుట v. n. *to go* and అందును 1st pers. sing.
avorist of అనుట, with ā denoting question.

అను *Say thou*; 2d pers. sing. imperative of అనుట.

చేతులు Nom. plu. of చెయ్యి n. s. *The hand.* చెంపిలి n. s. *spittle.* adj. defiled with spittle. చేసుకోవద్దు do not make, from చేసుకో root in (A) of చేసుకొనుట (M) of చేసుట to do, and వద్దు must not; a defective verb. It is added to the root in (A) of any verb giving the sense don't. అందువల్ల thereby, from అందు adv. there and వల్ల by; postposition. ఉక్కన on the side; Loc. sing. of ఉక్క n. s. *side, quarter.* ఆసహ్యపడుతారు (they) are disgusted; 3d pers. plu. present tense of ఆసహ్యపడుట v. n. to be disgusted.

శదోపాసము.

Tenth Exercise.

అబ్బా నేడేమి యెండ!	How hot is to-day!
ఆకు ఆడ లేదు.	There is a complete lull.
మహాపుక్కగా వున్నది.	It is very close.
ఈ దేశమునకు నేను వచ్చిన తర్వాత నేడే మహాత్మన యెండ.	This is the hottest day I have known since my arrival in this country.
నిప్పులు కురుస్తున్నవి.	It rains flames.*
మనకు వూపిరి తిరగడము కష్టముగా వున్నది.	We can hardly breathe.
దేహములోని ద్రవమంతా పీల్చి వేస్తున్నది.	It is very exhausting.
ఘాలివాన కొట్టబొయ్యేటట్టు వున్నది.	Probably we shall have a storm.

* A Hindu phrase.

పోయిన సంవత్సరము యీ Last year at this period
కాలములో బలమైన వా there was violent rain.
న కురిసినది.

మబ్బు వేస్తున్నది. It is becoming cloudy.

చీకటిగా వున్నది. It is dark.

పక్షులు నిశబ్దముగా వున్నవి. The birds are silent.

నిన్నటి రాత్రి వుసిట్లు పైలు Last night the flying white
చేరినవి. ants appeared.*

కొంచెము వురుముతున్నది. There is a little thunder.

కొన్ని చినుకులు పడుతున్నవి. There are a few drops of
rain.

నిండా పెద్ద చినుకులు. Very large drops.

కాక మరీమరీ అధిక మవు The heat is growing more
తున్నది. and more oppressive.

ఉక్కు మరిన్ని అధికమవుతు The closeness is increas-
న్నది. ing.

గాలి అతిశయిస్తున్నది. The wind is rising.

అబ్బా యేమి వడగాడ్పు! How hot the breeze is!

వాన హెచ్చవుతున్నది. The rain is increasing.

గాలి బలమవుతున్నది. The storm is becoming
violent.

తలుపులు ముయ్యి. Close the doors.

అడ్డ మాను వెయ్యి. Fasten the bar.

* A symptom of approaching rain.

- కిటికీలను భద్రము చెయ్యి. Secure the windows.
 గాలి క్రూరముగా వున్నది. The wind is furious.
 చెట్లు యేమి అల్లాడుతవి! How the trees wave about!
 అబ్బా యేమి మెరుపు! What a bright flash of lightning.
 అబ్బా యేమి వురుము! What a loud peal of thunder!
 వాన మరీమరీ బలమవుతున్నది. The rain becomes heavier.
 మన మాటలే మనకు వినరా వడము కష్టముగా వున్నది. We can hardly hear our own voices.
 నాకు మైకటిన్ని వినలేదు. I feel quite deaf.
 వడిగండ్లు పడుతున్నవి. The hail is falling.
 నాకు మైక పెద్ద వడిగల్లుటొరిగినది. I have got a large hail-stone.
 అవి కరిగి పోతున్నవి. They are melting.
 ఉత్తరపు గాలి నిలిచి దక్షిణపు గాలి తిరిగినది. The wind has changed from north to south.
 గాలి దెబ్బకు మైక తలుపు విరిగి తెరుచుకొన్నది. One door is burst open by a gust of wind.
 ఆ చెట్టు కొమ్మ విరిగినది. The branch of that tree has been torn off.
 ఈ రెండు చెట్లు వేళ్లతో పెళ్లగలిగినవి. These two trees are torn up by the roots.
 గాలి మట్టు పడుతున్నది. The wind is slackening.

- గాలివాన నిలిచినది. The storm is over.
- అంతా యేక జలక్రమముగా వున్నది. The whole place is flooded.
 గా వున్నది. గ్రామము
- జనులు నీళ్లలో నడుస్తారు. There are people wading.
- అయ్యో, కుర్రాడు లాయం Sir, the end of the stable is
 యొక్క చివర గాలికి కూ ~~బయట~~ blown down.
 లినది.
- మూడు కుడిసెలు పాడై పోయినవి. Three huts are destroyed.
- అక్కడ యెవరికిన్ని అపాయము లేదు. No mischief was done to
 any one there.
- పొరిగింట్లో యిద్దరు పిల్లలు చచ్చినారట. They say two children
 have been killed in the
 next house.
- పోయిన సంవత్సరము మౌకని మొదల పడుకున్నాడు. చచ్చినాడు. Last year a man died being struck by lightning.
పడగా
- వాని దేహము మీద యేమి స్పష్టము లేదు. There was no wound on
 his body.
- మెట్టుకు బయట గాయము గా యేమిన్ని అనుపక్ష లేదు. At least there was no ap-
 parent wound.
- ఈ వూరి కుండా పోదాము. Let us go through the vil-
 lage.

- అయ్యో యేమి ఆశద! What terrible distress !
ముగ్గురు స్త్రీలు యేడుస్తున్నా
రు. Three women are weep-
ing.
- ఇక్కడ పుకడు చచ్చినాడని
విన్నాను. I hear a man was killed
here.
- పరు వెల్లువ వస్తున్నది. The river is flooded.
- అనేక గుడిసెలు కొట్టుకొని
పోయినవి. Several huts have been
swept away.
- అనేక ఉశువులు చచ్చినవి. Many cattle have perished.
- ఉంటకు నిండా చెరువును. It will do great injury to
the crops.
- ఇందువల్ల ధాన్యపు ధర
తగ్గును. It will cause the ^{rate} price of
grain to rise.*
- కొన్ని వాడలు గట్టు తట్టిన
వంట. They say several ships
have run ashore.
- కొన్ని నది సముద్రములోకి
పోయినవి. Some went out to sea.
- ఎక పాడు అయినది. Dreadful damage has been
done.
- బీదవాండ్లు నిండా శ్రమ ఉ
డుతున్నారు. The poor suffer greatly.

* The price of grain (taggunu) will fall; The English phrase would be, that the price will rise: because the English use one fixed measure for grain, while the money price varies. Whereas the Hindus speak of one fixed sum of money, while the quantity of grain varies. Thus rice may be one day eight measures to the pagoda: whereas if the price changes and rice becomes cheaper, it may be nine or ten measures to the pagoda: this we call a fall in the price: the Hindus call it a rise. See note in English Telugu Dictionary on Price,

ANALYSIS.

శుద్ధో *Tenth* ; ordinal numeral.

అబ్బా interj. *Ah, Oh.*

ఆకు n. s. *A leaf.* ఆడలేదు (—) *did not move or shake*, from ఆడ
Root in (A) of ఆడుట v. n. *to move* and లేదు.

మహా * adv. *Much.*

ఈ *This* ; adjec. pron. దేశమునకు D. sing. of దేశము* n. s. *a country.*
వచ్చిన *that came* ; past Rel. p|| of వచ్చుట v. n. *to come.* తర్వాత
adv. *afterwards.* మహాత్మైన *excessive*, from మహాత్ము * adj. *great,*
large and అయిన past Rel. p|| of అవుట which is added to adject-
tives.

నిప్పులు *Fires* ; nom. plu. of నిప్పు n. s. *fire.* కురుస్తున్నవి *are raining,*
i. e. *are falling in showers* ; 3d pers. plu. neuter pres. tense of
కురియుట v. n. *to rain.*

మనకు *To us* ; D. plu. of నేను pron. *I.* పూరితిరగడము *the breath-*
ing, from పూరితి n. s. *breath* and తిరగడము *turning* ; Infinitive
in Damu of తిరుగుట v. n. *to turn.* కష్టముగా from కష్టము * adj.
difficult, hard and గా the adverbial affix.

దేహము * n. s. *The body.* లోని *which are in* ; infl. of లోను or లో
in ; postposition. ద్రవము * n. s. *wetness, moisture.* అంతా *all* ;
neuter adj. pron. పీల్చివేస్తున్నది *it draws up*, from పీల్చి past p|| of
పీల్చుట v. a. *to draw up* and వేస్తున్నది 3d pers. sing. pres. tense
of వేయుట v. a. *to throw &c.* It is added to the past participles to
denote that the action is completely finished.

పూలివాన *Storm, tempest*, from పూలి n. s. *wind* and వాన n. s. *rain.*
కొట్టబోయ్యేటట్టు *as if it is going to strike* ; i. e. *to happen*, from
కొట్ట Root in (A) of కొట్టుట v. n. *to strike, to blow*, పోయ్యేటి the
Ao. Rel. p|| of పోవుట v. n. *to go*, and అట్టు an affix meaning *so as,*
so that, as if.

పోయిన *Last, that which went* ; past Rel. p|| of పోవుట. బలమైన *
adj. *strong, heavy.* కురిసినది *it rained* ; 3d pers. sing. neuter past
tense of కురియుట.

- మబ్బు n. s. *Cloud*. వేస్తున్నది (it) *is spreading*; 3d pers. sing. neuter pres. tense of వేయుట.
- చీకటిగా adv. *Dark*, from చీకటి n. s. *darkness* and గా.
- జయలు Nom. plu. of జయి * n. s. *a bird*. నిశ్శబ్దముగా * adv. *silently*.
 ఉన్నవి (they) *are*; 3d pers. plu. neuter pres. tense of ఉండుట v. n. *to be*.
- రాత్రి n. s. *Night*. Here nom. is used for the Loc. శుశ్శి *winged white ants*; nom. plu. బయలుదేరినవి 3d pers. plu. neuter past tense of బయలుదేరుట v. n. *to set out*.
- కొంచెము adv. *A little*. పురుముతున్నది *it thunders*. 3d pers. sing. neuter pres. tense of ఉరుముట v. n. *to thunder*.
- కొన్ని *A few*; neuter adj. pron. చినుకలు nom. plu. of చినుకు n. s. *a drop of rain*. కడుతున్నవి 3d pers. plu. neuter pres. tense of కడుట v. n. *to fall*.
- నిండా adv. *Much*. పెద్ద adj. *large, great*.
- కాక n. s. *Heat*. మరిమరి adv. *more and more*. అధికమవుతున్నది (it) *is increasing*, from అధికము * adj. *excessive* and అవుతున్నది 3d pers. sing. neuter pres. tense of అవుట.
- మరిన్ని adv. *Besides, moreover*.
- అతిశయిస్తున్నది 3d pers. sing. neuter present tense of అతిశయించుట v. n. *to increase*.
- వడగాడ్చు *Land wind*, from వడ n. s. *heat* and గాడ్చు n. s. *the wind*.
 హెచ్చవుతున్నది (it) *is increasing*, from హెచ్చు n. s. *increase* and అవుతున్నది 3d pers. sing. neuter pres. tense of అవుట.
- బలమవుతున్నది (it) *is becoming violent or strong*, from బలము * n. s. *strength* and అవుట.
- తలుపులు Nom. plu. of తలుపు n. s. *a door*. ముయ్యి *shut thou*; 2d pers. sing. imperative of మూయుట v. a. *to shut, to close*.
- పెండెము n. s. *A wooden bar used to fasten a door*. వెయ్యి *fasten thou*; 2d pers. sing. imperative of వేయుట v. a. *to fasten, to throw*.
- కిటికీలను Accusative sing. of కిటికీ (H) n. s. *a window*. భద్రముచెయ్యి

secure thou, from భద్రము * n. s. *safe* and చెయ్యి *make thou*; 2d pers. sing. imperative of చేయుట v. a. *to do*.

క్రవందముగా adv. *Furiously*.

చెట్లు Nom. plu. of చెట్టు n. s. *a tree*. యేమి pron. *what*. అల్లాడుతవి 3d pers. plu. neuter present tense of అల్లాడుట v. n. *to rave about*, *to be agitated*.

మెరుపు n. s. *Lightning*.

ఉరుము n. s. *Thunder*.

మన Our; Gen. plu. of నేను I. మాటలే nom. plu. of మాట n. s. *a word*, with ē added to denote emphasis. విసరావడము *the hearing*, from విస Root in A of వినుట v. a. *to hear*, and రావడము Infinitive in Damu of వచ్చుట v. n. *to come*.

నాకు *To me*. D. sing. of నేను.

పుకటిన్ని *Any thing, even one*, from ఒకటి *one*; neuter numeral and న్ని conjunc. intensive. విసలేదు *is not heard*, from విస Root in (A) of వినుట v. a. *to hear* and లేదు. This is the same as విసబడలేదు.

వడిగండ్లు Nom. plu. of వడిగల్లు n. s. *a hailstone*.

ఒక *One*; numeral adj. దొరికినది 3d pers. sing. neuter, past tense of దారుకుట v. n. *to be obtained*.

అవి *They*; nom. plu. of అది pron. *it*. కరిగిపోతున్నవి (they) *are melting*, from కరిగి past p|| of కరుగుట v. n. *to melt* and పోతున్నవి 3d pers. plu. neuter pres. tense of పోవుట v. n. *to go*, denoting completion.

ఉత్తరపు Infl. sing. of ఉత్తరము * n. s. *the north*. నిలిచి past p|| of నిలుచుట v. n. *to stop*. దక్షిణపు infl. sing. of దక్షిణము * n. s. *the south*. తిరిగినది 3d pers. sing. neuter past tense of తిరుగుట v. n. *to turn or be changed*.

తెబ్బకు *At the blow*; D. sing. of తెబ్బ n. s. *a blow, a stroke*. తెరుచుకొన్నది 3d pers. sing. neuter past tense of తెరుచుకొనుట v. n. *to be burst open*.

ఆ *That*; adj. pron. కొమ్మ n. s. *a branch*. విరిగినది 3d pers. sing. neuter past tense of విరుగుట v. n. *to be broken, be torn off*.

వళ్లతో Ablative plu. of వేరు n. s. *a root*. పెళ్లగిలినవి 3d pers. plu. neuter past tense of పెళ్లగలుట v. n. *to be rooted up, or be torn off*.

కుట్టుకడుతున్నది (is) is decreasing slackening, from కుట్టు n. s. *limit*
and కుడుట v. n. *to fall*.

నిలిచినది 3d pers. sing. neuter past tense of నిలుచుట v. n. *to stop*.

ఏకజలశ్రవణము *One flood of water*, from ఏక * *one*, జల * *water* and
శ్రవణము * n. s. flood.

జనులు *People*; nom. plu. of జనుడు * n. s. *a man*. నీళ్లలో^o Loc. plu.
of నీరు * n. s. *water*. నడుస్తారు (they) *are walking*; 3d pers. plu.
masc. and fem. pres. tense of నడుచుట v. n. *to walk*.

గుర్రపు Gen. sing. of గుర్రము n. s. *a horse*. లాయపు Gen. sing. of
లాయము n. s. a stable. చివర n. s. *the point, end*. కూలినది 3d pers.
sing. neuter past tense of కూలుట v. n. *to fall down*.

గుడిసెలు Nom. plu. of గుడిసె n. s. *a hut*. పాడైనవి (they) *are destroy-*
ed, from పాడు n. s. *ruin* and అయినవి 3d pers. plu. neuter past
tense of అవుట v. n. *to become*.

అక్కడ adv. *There*. యెవరికిన్ని *to any one*; D. plu. of the interroga-
tive pron. యెవ్వడు *who?* and న్ని conjunc. intensive. అపాయము *
n. s. *danger, mischief*.

పొరిగింట్లో^o *In the neighbouring house*, from పొరుగు^o *adi neighbouring*
and యింట్లో^o Loc. sing. of యిల్లు n. s. *a house*. యిద్దరు^o *two*;
masc. and fem. numeral. పిల్లలు nom. plu. of పిల్ల n. s. *a child*. చచ్చి
నారట *it is said they died*, from చచ్చినారు 3d pers. plu. masc. and
fem. past tense of చచ్చుట v. n. *to die* and అట an affix (from అను
ట *to say*) meaning *they say, it is said*.

ఒకని Infl. sing. of లెకడు n. s. *one man*. మీద adv. *on or upon*. పిడు
గు n. s. *a thunderbolt*. చచ్చినాడు 3d pers. sing. masc. past tense
of చచ్చుట.

దేహము * n. s. *The body*. యేమిన్ని *any thing whatever*, from యేమి pron.
what and న్ని.

మట్టుకు adv. *At least, after all*. బయట Loc. sing. of బయలు n. s.
the outside. అగుకడలేదు (—) *did not appear*, from అగుకడ Root
in (A) of అగుకడుట v. n. *to appear* and లేదు.

ఊరిగుండా *Through the village*, from ఊరి infl. sing. of ఊరు n. s. a village and గుండా *through*; postposition. పోదాము *let us go*; 1st pers. plu. imperative of పోవుట.

ఆశుద * n. s. *Misfortune, calamity.*

ముగ్గురు *Three*; masc. and fem. numeral. స్త్రీలు nom. plu. of స్త్రీ * n. s. a woman. మేడు స్తున్నారు 3d pers. plu. masc. and fem. pres. tense of ఏడుచుట v. n. *to weep.*

ఇక్కడ adv. *Here.* వెకడు n. s. *one man.*

ఏరు n. s. *A river.* వెలువ n. s. *a flood.*

అనేక * adj. *Several, many.*

కొట్టుకొనిపోయినవి (They) *have been swept away*, from కొట్టుకొని past pl of కొట్టుకొనుట (M) of కొట్టుట v. a. *to beat* and పోయినవి *they went*, denoting completeness; 3d pers. plu. neuter past tense of పోవుట.

శుశువులు *Cattle*; nom. plu. of శుశువు * n. s. *a beast.* చెచ్చినవి 3d pers. plu. past tense of చెచ్చుట v. n. *to perish.*

శుంటకు D. sing. of శుంట n. s. *A crop.* చెరువు n. s. *injury.* అవును *it will become*; 3d pers. sing. neuter Ao. of అవుట v. n. *to become.*

ఇందువల్ల *Hereby*, from ఇందు adv. *here* and వల్ల *by*; postposition. ధాన్యపు infl. sing. of ధాన్యము n. s. *grain.* ధర n. s. *price.* తగ్గును *it will sink*; 3d pers. sing. neuter Ao. of తగ్గుట v. n. *to sink.*

కొన్ని adj. pron. *Some, a few.* వాడలు nom. plu. of వాడ n. s. *a vessel, a ship.* గట్టుతట్టినవి (they) *have run ashore*, from గట్టు n. s. *a shore, bank* and తట్టినవి 3d pers. plu. neuter past tense of తట్టుట v. n. *to touch.*

నడి adj. *The middle.* సముద్రములోకి Loc. sing. of సముద్రము * n. s. *the sea*, with the Dative sign added.

పో * adv. *Altogether.* పాడు n. s. *ruin.* అయినది *it became*; 3d pers. sing. neuter past tense of అవుట.

బీదవాండ్లు Nom. plu. of బీదవాడు n. s. *a poor man*, from బీద adj. *poor* and, వాడు *a man.* శ్రమశుడుకున్నారు (they) *suffer*, from శ్రమ * *to suffer.*

n. s. *distress* and శుభమున్నారు 3d pers. plu. masc. and fem. of శుభము
ట v. a. *to suffer*.

శుభమున్నారు పాఠము.

Eleventh Exercise.

పాము, పాము.

A snake! A snake!

ఎక్కడ?

Where?

తోటలో, లామానికి వూరు

In the garden, on the west

మటి తట్టు.

side of the stables.

దాన్ని చంపినారా?

Have they killed it?

అవును.

Yes.

దాన్ని వెల్తురులోకి తే, అది

Bring it to the light. It is

ఆరు అడుగుల పొడుగు

six feet long.

వున్నది.

అది నాగుపాము, దాని వీడి

It is a (cobra de capello)

గొర్రె మొద కృష్ణ పాదము

viper. Look at the spec-

వున్నది చూడు.

tacles on its hood.

దానికి పెద్ద కోరలు వున్నవి.

It has large fangs.

మైసూరి గుర్రపువాణ్ణి క

It has bitten the Mysore

రిచినది.

horsekeeper.

మనమేమి చేతాము?

What shall we do?

అయ్యో పాపము! వాడు

Alas! He will not survive

బ్రతకడు! దైవ సంకల్ప

it! what can we do

మునకు మనమేమి చేయవ

against the will of God?

చ్చును.

అది ఖచ్చి. ఒక మనిషి వూరికె యిట్లా చికిత్స లేక వచ్చేదా? మన చేతనైన దాన్ని మనము చేసి చూడవలసినది.

That is nonsense. Is a man to perish without aid? we must try what we can do.

ఈ మందు వాడికి యియ్యి. వాడికి స్కారకము తప్పి మూఁచు వస్తున్నది.

Give him this dose. He is becoming stupid and faint.

వాడికి యింకా బ్రాంతిన్ని భరిణ మందున్న యిచ్చి, వాడికి చెమట పట్టేవరకు న్ను నదిచేటట్టు చెయ్యి.

Give him more brandy and (eau de luce) medicine; keep him walking about till he sweats.

ఇప్పుడు అపాయము లేదు. పాముల వాండ్లు వచ్చినారు.

The danger is over now. The snake-catchers have come.

వాండ్లు యేమేమో వేర్లను నలగగొట్టి, రసము తీసి వాడికి తాగించినారు.

They pounded various roots and drew the juice; which they made him drink.

పోయిన నెలలో పొరుగు స్థానం వైకడు చెడ్డ పాము కరచి, చచ్చినాడు.

In the next village a man died last month of the bite of a venomous snake.

వాడికి నోట నురుగు గట్టి, అది మరీమరీ అతిశయించి, తు

He frothed much at his mouth and the froth in-

- దకు వ్రాపిరి తిరగక పోయినది. creased till he was suffocated.
- తనకు యేమిన్ని శంకటము లేదన్నాడు. He said he was in no pain.
- పాపము వాడు యీ ఆపదను నిండా పొవుటగా సహిస్తున్నాడు. This poor man bears the misfortune very patiently.
- వాడికి చస్తానన్న భయము లేనట్టు అగుపడ్డది. He did not seem to fear death.
- నే, నేమి పాపము చేసినో, నాకు యిది సంభవించిన దన్నాడు. He said "What sin have I committed that this has fallen upon me?"
- నేను చస్తే, నా పెండ్లాము నున్న బిడ్డలనున్న, మా దొరగారు పోషింతురని నమ్ముతున్నాను. I hope that when I am dead my master will take care of my wife and children."
- పాపము అది యేడుస్తున్నది. The poor woman is weeping.
- వాడు సిద్ధముగా బ్రతుకునంటారు. They assert that he will recover.
- వాడు బ్రతికినాడు గాని, ఆ కాటు మాన లేదు. The man did recover but the wound did not heal.

ANALYSIS.

ఈ జకాంత్ *Eleventh*; ordinal numeral.

పాము n. s. *A snake*. 3d Declen.

ఎక్కడ adv. Where?

తోటలో Loc. sing. of తోట n. s. a garden. లాయానికి D. sing. of లాయము n. s. a stable. శుడమటి infl. sing. of శుడమర n. s. the west. తట్టు n. s. side, quarter.

దాన్ని Accu. sing. of అది pron. *it.* చంపినారా *did (they) kill (it);* 3d pers. plu. past tense of చంపుట v. a. *to kill.*

వెల్తురులోకి Loc. sing. of వెల్తురు n. s. light, lustre, with the Dative sign added. తే *bring thou;* 2d pers. sing. imperative of తెచ్చుట v. a. *to bring.* ఆరు numeral adj. *six.* అడుగుల plu. infl. of అడుగు n. s. *a foot.* పాడుగు n. s. *length.* ఉన్నది *it is;* 3d pers. sing. pres. tense of ఉండుట v. n. *to be.*

నాగుసాము n. s. *A hooded viper [cobra de capello.]* కుడిగా n. s. the hood of a snake. కృష్ణపాదము *the foot of Krishntna.* The name given to the black marks on the head of the snake which the English call *spectacles.* చూడు *look thou;* 2d pers. sing. imperative of చూచుట v. a. *to look.*

దానికి D. sing. of అది *it.* కోరలు nom. plu. *fangs.*

మైసూరు *Mysore;* a proper name. గుర్రపువాణ్ణి accu. sing. of గుర్రపువాడు n. s. *a horsekeeper.* కరిచినది *it has bitten;* 3d pers. sing. neuter past tense of కర్చుచుట v. a. *to bite.*

మనము *We, i. e. thou and I, you and we;* 1st pers. plu. of నేను pron. *I.* యేమి pron. *what.* చేతాము *shall we do;* 1st pers. plu. imperative of చేయుట v. a. *to do.*

బ్రతకడు *He will not live;* 3d pers. sing. masc. negative Ao. of బ్రతుకుట v. n. *to live.* దైవశీంకల్పము *the divine will,* from దైవ * adj. *divine* and శీంకల్పము * n. s. *plan.* చేయవచ్చును (—) *can do;* from చేయ Root in (A) of చేయుట and వచ్చును 3d pers. sing. Ao. of వచ్చుట v. n. *to come.* This is added to the Root in (A) of any verb to denote *can, may, should.*

బిచ్చి adj. *Foolish.* మనిషి * n. s. *a man, a person* వూరికె adv. without (doing any thing.) యిట్లా adv. *thus, in this manner.* వికీర్ణ * n. s.

doctoring. లేక *without*; negative p|| in క of ఉండుట. చచ్చేదా *is* (—) *to die*, from చచ్చేది Infinitive in ēdi. of చచ్చుట v. n. *to die* and ã the sign of question. మనచేతనయినదాన్ని *what we can do*, from మనచేత abla. of మనము pron. *we* and అయిన past Rel. p|| of ఆవుట and దాన్ని accu. sing. of అది *it*. చూడవలసినది (—) *should look or to consider*, from చూడ Root in (A) of చూచుట and వలసినది *must*, a defective verb.

మందు n. s. *Medicine*. వాడికి D. sing. of వాడు pron. *he*. యియ్యి *give thou*; 2d pers. sing. imperative of ఇచ్చుట v. a. *to give*.

స్మారకము * n. s. *Recollection, memory*. తప్పి past p|| of తప్పుట v. n. *to fail*. మూఝక * n. s. *fainting*. వస్తున్నది *is coming*; 3d pers. sing. neuter pres. tense of వచ్చుట.

యంకా adv. *More, moreover*. బ్రాంతి n. s. *English word brandy*.

భరిణమందు n. s. *a medicine (like eau de luce)*, from భరిణ n. s. *a small box* and మందు n. s. *medicine*. యిచ్చి past p|| of ఇచ్చుట.

- చెమటకు శ్లేష్మవరకు *until sweat comes*, from చెమట n. s. *sweat*, శ్లేష్మ the Ao. Rel. p|| of తట్టుట v. n. *to take* and వరకు adv. *until, till*. నడిచేటట్టు *so that he may walk*, from నడిచేటి the Ao. Rel. p|| of నడుచుట v. n. *to walk*. and అట్టు an affix, meaning *so as, so that, as if*. చెయ్యి *make thou*; 2d pers. sing. imperative of చేయుట.

ఇప్పుడు adv. *Now*. అపాయము * n. s. *danger, calamity*.

పాములవాండ్లు *Snake catchers*, nom. plu. from పాముల plu. infl. of పాము n. s. *a snake* and వాండ్లు *they, those persons*; nom. plu. of వాడు pron. *he*. వచ్చినారు (*they*) *have come*; 3d pers. plu. past tense of వచ్చుట.

యేమేమో *Something or other, I know not what*, from ఏమి pron. *what* and ఓ an affix denoting *doubt*. Here ఏమి is repeated. వేళ్లను accu. plu. of వేరు n. s. *a root*. నలకనొట్టి *having pounded*, from నలక Root in (A) of నలుగుట v. n. *to be crushed or bruised*, and కొట్టి past p|| of కొట్టుట v. a. *to beat*. రసము * n. s. *juice*. తీసి past p|| of తీయుట v. a. *to draw; to extract*. తాగించినారు (*they*) *gave or ad-*

- ministered it. i. e. caused it to be drunk* ; 3d pers. plu. masc. and fem. past tense of తాగుచుట causal of తాగుట v. a. *to drink*.
- నెలలో Loc. sing. of నెల n. s. *a month*. పొరుగు adj. *Neighbouring, next*. వూళ్లో Loc. sing. of ఊరు n. s. *a village*. ఒకడు n. s. *one man*.
- చెడ్డ adj. *bad*. This is the past Rel. p|| of చెడుట v. n. *to be ruined*. చచ్చినాడు (*he*) *died* ; 3d pers. sing. masc. past tense of చచ్చుట.
- నోట Loc. sing. of నోరు n. s. *the mouth*. నురుగు n. s. *froth*. కట్టి *having collected* ; past p|| of కట్టుట v. n. *to unite*, &c. మరిమరి adv. *more and more*. అతిశయించి past p|| of అతిశయించుట v. n. *to increase*. తుదకు *at last* ; D. sing. of తుద n. s. *the end*. వూపిరి n. s. *the breath*. తిరగక *without turning* ; negative p|| in క of తిరుగుట v. n. *to turn*. పోయినది 3d pers. sing. neuter past tense of పోవుట v. n. *to go*.
- తనకు D. sing. of తాను pron. *self, i. e. he, she, it*. యేమిన్ని *any thing*, from ఏమి *what* and ని the conjunc. *too* used with an intensive force. శంకటము * n. s. *pain, ill*. అన్నాడు *he said* ; 3d pers. sing. masc. past tense of అనుట v. a. *to say*.
- వ్రాల్చినా *adv. Patiently*, from ఒల్చినా n. s. *patience* and నా. శపిస్తున్నాడు *he suffers* ; 3d pers. sing. masc. pres. tense of శపించుట * v. a. *to suffer*.
- చస్తానన్నభయము *The fear that I shall die*, from చస్తాను 1st pers. sing. pres. tense of చచ్చుట v. n. *to die*. అన్న past Rel. p|| of అనుట and భయము * n. s. *fear*. లేనట్టు *that there is not*, from లేని negative Rel. p|| of ఉండుట v. n. *to be* and అట్టు an affix, meaning, *so that, as if*. అగుకడది *it appeared* ; 3d pers. sing. neuter past tense of అగుకడుట v. n. *to appear*.
- పాశము * n. s. *Sin*. As an interjection *Alas*. చేస్తినో, from చేస్తినీ *I did* ; 1st pers. sing. past tense of చేయుట and ఓ the sign denoting *doubt*. సంభవించినది 3d pers. sing. neuter past tense of సంభవించుట v. n. *to happen*.

చస్తే *If* (—) *die*; conditional form of చచ్చుట. పెండ్లామునున్ను *and* (—) *wife*, from పెండ్లామును accu. sing. of పెండ్లాము n. s. *a wife*. and న్ను the conjunc. విడ్డలను accu. sing. of విడ్డ n. s. *a child*. మా pron. *Our*; plu. Gen. of నేను *I*. దొర గారు, from దొర n. s. *master* and గారు an affix denoting respect like *his honor*. పోషించురు 3d pers. plu. masc. and fem. Ao. of పోషించుట v. a. *to support*. (Here the plural verb is used for the singular in token of respect.) నమ్ముతున్నాను 1st pers. sing. pres. tense of నమ్ముట v. a. *to trust*.

మేడుకున్నది (*She*) *is weeping*; 3d pers. sing. fem. pres. tense of ఏడుచుట v. n. *to weep*.

సిద్ధముగా *adv. Certainly*. బ్రతుకును (*he*) *will live*; 3d pers. sing. masc. Ao. of బ్రతుకుట v. n. *to live*. అంటారు *they say, it is said*; 3d pers. plu. pres. tense of అనుట.

బ్రతికినాడు *He lived*; 3d pers. sing. masc. past tense of బ్రతుకుట. గాని an affix, meaning *but*. ఆ *adj. pron. that*. కాటు n. s. *a bite*. మానలేదు *did not heal*, from మాన Root in (A) of మానుట v. n. *to heal* and లేదు.

పన్నెండో పాఠము.

Twelfth Exercise.

భూమిని గురించిన సంభాషణ *Talk about land.*

ఓరే, యిక్కడికి రా. నీకు యే *O ho you! come here.*
మి వృత్తి? *What business do you follow?*

నేద్యము చేస్తాను. యింకే *I cultivate land. What else?*
మి?

నీకు యెంత భూమి వున్నది? *How much land have you*
నీవు యెంత పన్ను చెల్లిస్తు *and what rent do you*
న్నావు? *pay?*

శంవత్సరమునకు నున్న యా Sir, my rent is fifty rupees
భై రూపాయలు చెల్లిస్తు a year : and I guess
న్నాను. నలభై కుంటల పొ there may be about forty
లము వుండవచ్చునని నా kuntas (measures) of
కు తోస్తున్నది. land.

నీవు దున్నే పొలము యెం Cannot you tell exactly
తో శరిగ్గా చెప్పలేవా? how much land you cul-
tivate ?

నేను యెట్లా చెప్పుదును? పె How should I tell ? The
ద్ద రెడ్డి చెప్పగలడు. head farmer will tell
that.

శరే భూమి అంతా దున్నితే Well ; when you cultivate
అందులో యేమి పైరు the whole, what crops do
వేస్తున్నారు? you get ?

వైశాఖ మాసములో వాన If we have rain in the
కురిస్తే, నీలిన్ని జనుమున్న month of Vaisakh we
వేస్తున్నాము. plant indigo and hemp.

ఆషాఢ శ్రావణ మాసముల (After that) we plant rice
లో వరి పైరు చేస్తున్నా in Ashadh and Sravana :
ము. తరువాత కాయనా and after that we sow
న్యము చల్లుతాము. the light ^{hulle} crop. *అప్పుడు పొ*

ఇక్కడ చెరుకు తోటలు లే Are there no sugar-cane
వా? fields here ?

ఇక్కడ చెరుకు దొడ్డి లేదు. There is no sugar manu-
ఎవడైనా మైకడు మైకటి factory, but here and

రెండు కుంటలు బెల్లమున
కై చెరుకు వేస్తాడు. చెరు
కు కుంట చేయడమునకు నిం
డా నెలవు పట్టుతున్న
ది.

there a person plants a
kunta or two for molas-
ses. It is very expen-
sive to cultivate sugar-
cane.

నీకు దుక్కి టేడ్లు యెన్ని వు
న్నవి?

How many ploughing-bul-
locks have you ?

నా వద్ద మంచి యెద్దు మొకటి
వుండెను గాని, అది చచ్చి
పోయినది; లేకుంటే నా
కు ఆరు అరకలు వుండును.

I had one very excellent
bullock, but it died:
otherwise I had six
ploughs.

నీ నేలనంతా ఆరు అరకల
తో దున్నగలవా?

Can you cultivate all your
land with six ploughs ?

ఒక మడకకు రెండు యెద్దు
లు. నేల శుభ్రముగా వున్న
ట్లయితే, మొక మడకతో
ఆరు కుంటలు బాగా దు
న్నవచ్చును. నిండా శ్ర
యోశ మొద మరిన్ని కొం
చెము అధికముగా దున్న
వచ్చును.

There are two bullocks to
a plough: and, if the
ground is in proper order,
one plough will manage
six kuntas well: and
somewhat more with
hard working.

నీలి పైరు చేయడము నిండా
లాభమని నాకు తోస్తు
న్నది.

I suppose the cultivation
of indigo is very profita-
ble.

నీలి కాయరు చేయడము నిం
 డా క్రయాస. దున్న
 డము యెంత, కలుపు తీ
 యడము యెంత, మోసు
 కొని పోవడము యెంత,
 రూకల సెలవుకు, మైకవి
 ధి విరగడలేదు. తీసుకొని
 పోవడములో అందులో
 యేదైనా మరక ఉడితే, దా
 న్ని వాండ్లు వుచ్చుకోరు.

The cultivation of Indigo
 is very difficult. So
 much ploughing and
 weeding and carriage ;
 there is no end to the
 expense ; and if any of
 it is stained in carrying
 they will not take it.

లాభము లేకుంటే, అది మి
 రేల కాయరు పెట్టుతున్నా
 రు?

If there be no gain why
 do you cultivate it?

పోయిన సంవత్సరము కుది
 రూపాయలు తక్కావి తీ
 సుకొన్నాను. యిప్పుడు యే
 మిచేతును. ఆ తక్కావి రూ
 కలను చెల్లించి వేస్తినంటే,
 యికను పైరు పెట్టను.

I took ten Rupees advance
 last year : now what can
 I do ? I will cultivate no
 more until I have paid
 off this advance.

ANALYSIS.

కౌన్సిల్ Twelfth ; ordinal numeral.

భూమి Accu. sing. of భూమి * n. s. land, earth. గురించిన concern-
 ing ; past Rel. pl of గురించుట to concern. Note. This is not used
 as a verb either in Telugu or in English. సంభాషణ * n. s. conver-
 sation.

- ఒరే *O fellow*; voc. sing. used to inferiors. యిక్కడికి *to this place*; D. of ఇక్కడ adv. *here*. రా sec. pers. sing. imperative of వచ్చుట v. n. *to come*. నీకు D. sing. of నీవు pron. *thou*, వృత్తి * n. s. *profession*. సేద్యము n. s. *Cultivation, tillage*. చేస్తాను 1st pers. sing. pres. tense of చేయుట v. a. *to make*. యింకేమి *what else*, from యింక adv. *more*, యేమి pron. *what*?
- ఎంత Interrogative adj. pron. *how much?* తన్నది *is there*; 3d pers. sing. neut. pres. tense of ఉండుట v. n. *to be*. నీవు pron. *thou*. శున్ను n. s. *tax, rent*. చెల్లిస్తున్నావు *do you pay*; 2d pers. sing. pres. tense of చెల్లించుట causal of చెల్లుట v. n. *to be paid*.
- శంవత్సరమునకు D. sing. of శంవత్సరము * n. s. *a year*. యాభై *fifty*; numeral adj. and n. s. రూపాయలు nom. plu. *rupees*. చెల్లిస్తున్నాను *I pay*; 1st pers. sing. pres. tense of చెల్లించుట. నలభై *forty*; numeral adj. and n. s. కుంటల infl. plu. of కుంట n. s. *a measure of land*. పొలము n. s. *a field, land*. ఉండవచ్చును *there may be*, from ఉండ Root in A of ఉండుట v. n. *to be* and వచ్చును 3d pers. sing. neuter. Ao. of వచ్చుట v. n. *to come*. అని past p|| of అనుట v. a. *to say*. నాకు *to me*; D. sing. of నేను pron. *I*. తోస్తున్నది *it appears*; 3d pers. sing. neuter pres. tense of తోచుట v. n. *to be thought, to appear*. This verb is used impersonally with the Dative case. మన్నె *Ploughing*; Rel. Ao. p|| of మన్నుట v. a. *to plough*. యెంతో *how much*, from ఎంత Interrogative adj. pron. and ఓ denoting doubt. శిరిగ్గా adv. *correctly, exactly*. చెప్పలేనా *cannot you tell*, from చెప్ప Root in A of చెప్పట v. a. *to say*. and లేవు 2d pers. sing. Negative Ao. of కలుగుట v. n. *to be able*. and ā denotes interrogation.
- ఎట్లా adv. *How*. చెప్పదను shall I tell; 1st pers. sing. Ao. of చెప్పట v. a. *to tell*. పెద్ద adj. *great, chief*. రెడ్డి n. s. *a name of a particular caste, a farmer*. చెప్పగలడు (he) *is able to tell*, from చెప్ప Root in A of చెప్పట and గలడు 3d pers. sing. masc. Ao. of కలుగుట v. n. *to be able*.

శరే adv. *Very well*, from శరి adj. *right, proper* and ē denotes emphasis. అంతా adv. *Completely, wholly*. దున్నితే *if (-) cultivate*; conditional form of దున్నుట v. a. *to plough*. అందులో adv. *therein*. యేమి pron. *what?* పైరు *crop, growing corn*. వేస్తున్నారు *do you plant*; 2d pers. plu. pres. tense of వేయుట v. a. *to cast, to plant*. వైశాఖ * *Name of a certain month*. మాళిములో Loc. sing. of మాళిము * n. s. *a month* వాన n. s. *rain*. కురిస్తే conditional form of కురియుట v. n. *to rain*. నీలిన్ని from నీలి n. s. *Indigo* andన్ని conjunc. and. జనుమున్ను from జనుము n. s. *hemp*. and న్ను conjunc. వేస్తున్నాము *we plant*; 1st pers. plu. pres. tense of వేయుట. తరువాత adv. *afterwards*. కాయధాన్యము n. s. *the light crop*. This is from the Sanscrit word కాయ meaning *body*. చల్లుతాము 1st pers. plu. pres. tense of చల్లుట v. a. *to sow*.

ఇక్కడ adv. *Here*. చెరుకు adj. and n. s. *sugar cane*. తోటలు nom. plu. *gardens*. లేవా *are there not*; 3d pers. plu. neuter negative Ao. of ఉండుట v. n. *to be* and ā denotes question.

చెరుకునొడ్డి n. s. *A sugar manufactory*. లేదు *there is not*; 3d pers. sing. neuter Negative Ao. of ఉండుట. యెవడైనా *any person*, from యెవడు *who*; masc. interrogative pron. and అయినా Rel. past p|| of అవుట v. n. *to become*. పైకడు n. s. *a person*, of the 1st Declen. పైకటి *one*; numeral adj. and n. s. రెండు *two*; numeral adj. and n. s. కుంటలు nom. plu. of కుంట n. s. *a field, a certain measure of ground*. బెల్లమునకు *for sugar*; D. sing. of బెల్లము. and అయి past p|| of అవుట. వేస్తాడు *he cultivates*; 3d pers. sing. masc. pres. tense of వేయుట v. a. *to cast or plant*. పంటచేయడమునకు *for cultivating*, from పంట n. s. *produce, crop*. and చేయడమునకు D. of చేయడము Infinitive in Damu of చేయుట v. a. *to make*. నిండా adj. *much, great*. సెలవు * n. s. *expense*. పట్టుకున్నది *it costs, lit. it holds*; 3d pers. sing. neuter pres. tense of పట్టుట v. n. *to hold*.

నీకు D. sing. of నీవు pron. *thou*. దుక్కిపెట్లు *ploughing bullocks*, from దుక్కి n. s. *ploughing* and యెడ్లు nom. plu. of ఎడ్లు n. s. *a bullock*. ట

- being inserted. యెన్ని *how many* ? Interrogative adj. pron. ఉన్నది *are there* ; 3d pers. plu. neuter pres. tense of ఉండుట.
- నా G. of నేను pron. I. వద్ద affix, *by, near*. మంచి adj. *good*. తుంటెను 3d pers. sing. neuter past tense of ఉండుట. గాని conjunc. *but*. చచ్చి past p|| of చచ్చుట v. n. *to die*. పోయినది 3d pers. sing. neuter past tense of పోవుట v. n. *to go*. లేకుంటే *otherwise, if it be wanting, if it be not* ; from లేక Negative p|| in క of ఉండుట, and తుంటే conditional form of ఉండుట. నాకు *to me*. D. sing. of నేను pron. I. ఆరు numeral *six*. ఆరకలు nom. plu. *ploughs*. తుండును 3d pers. neuter plu. Ao. of ఉండుట.
- నీ G. of నీవు pron. *thou*. నేలను accu. sing. of నేల n. s. *land*. అంతా adv. *all*. ఆరకలతో instrumental plu. of ఆరక. దున్నగలవా *can you plough*. from దున్న Root in A of దున్నుట v. a. *to plough*, and గలవు 2d pers. sing. Ao. of కలుగుట v. n. *to be able* and యే denotes question.
- ఒక One. numeral adj. మడకకు D. sing. of మడక n. s. *a plough*. రెండు numeral, *two*. యెద్దులు nom. plu. *bullocks*. తుండునుగా *in proper order*, from తుండును n. s. *moisture* and గా the adverbial affix. తున్నట్లయితే conditional form of ఉండుట v. n. *to be*. మడకతో instrumental of మడక. బాగా adv. *well*. దున్నవచ్చును *can* (—) *plough*, from దున్న Root in A of దున్నుట and వచ్చును *can or may* ; 3d pers. sing. neuter Ao. of వచ్చుట v. n. *to come*. నింతా adj. *much, great*. శ్రయాశి * n. s. *labour, trouble*. మీద postpos. *on or upon*. మరిన్ని *moreover*, from మరి adv. *more* and నిన్ని denoting emphasis. కొంచెము adv. *a little*. అధికముగా adv. *more*, from అధికము * adj. *much* and గా.
- పైరుచేయడము *Cultivating*, from పైరు n. s. *crop* and చేయడము infinitive in Damu of చేయుట.
- లాభము * n. s. *Advantage, profit*.
- శ్రయాశి * adj. *Difficulty*.
- దున్నడము *Ploughing* ; Infinitive in Damu of దున్నుట v. a. *to plough*. ఎంత *how much* ; Interrogative adj. pron. కలుపు n. s. *weeding*. తీయడము Infinitive in Damu of తీయుట v. a. *to take out*. మోసుకొని *having borne, or carried* ; past p|| of మోసుకొనుట (M) of మోసుట v. a. *to bear*. పోవడము Infinitive in Damu of పోవుట v. n. *to go*.

రూకల Infl. plu. of రూక n. s. a penny. శలవుకు D. sing. of శలవు * n. s. expense. విధివిరగడ way, method, from విధి way or necessity and విరగడ a word without meaning. తీసుకొని having taken ; past p|| of తీసుకొనుట M. of తీసుట v. a. to take. లో postpos. in. యేదై నా any thing, from యేది which ; Interrogative pron. and అయినా past Rel. p|| of అవుట v. n. to become. మరక n. s. stain. కడితే if (—) falls, i. e. if it adheres ; conditional form of కడుట which in this place means to adhere. దాన్ని accu. sing. of అది pron. it. వాండ్లు they ; nom. plu. of వాడు and అది pron. he or she. తుచ్చుకోరు (they) would not take ; 3d pers. plu. Negative Ao. of తుచ్చుకొనుట v. a. to take.

యేల adv. why? కుయిరుపెట్టుకున్నారు do you cultivate, from కుయిరు, crop, and పెట్టుకున్నారు 2d pers. plu. pres. tense of పెట్టుట v. a. to put.

పోయిన Last ; past rel. p|| of పోవుట v. n. to go. శంవత్సరము * n. s. a year. కుది numeral ten. రూపాయలు nom. plu. rupees. తక్కావి n. s. A Hindustani word meaning money advanced. తీసుకొన్నాను I took ; 1st pers. sing. past tense of తీసుకొనుట v. a. to take. యిప్పుడు adv. now. చేతును shall I do ; 1st pers. sing. Ao. of చేయుట v. a. to do. ఆ adj. pron. equivalent to the English article the. రూకలను accu. plu. of రూక n. s. a penny. చెల్లించివేస్తినంటే if I have paid, from చెల్లించి having paid : past p|| of చెల్లించుట v. a. to pay, వేస్తినో I did cast, I did throw ; 1st pers. sing. past tense of వేయుట v. a. to cast, and అంటే If (—) say, conditional form of అనుట v. a. to say. యికను adv. in future. పైరుపెట్టను, from పైరు n. s. crop and పెట్టను 1st pers. sing. Neg. Ao. of పెట్టుట v. a. to place or cast. Here the meaning is I will not sow or plant.

hadamēdō ౧౩ డో పాఠము

Thirteenth Exercise.

అప్పు యిచ్చిన వాడున్ను ఆ A Creditor and a Debtor.
ప్పు పుట్ట వాడున్ను.

- రామస్వామి యెక్కడికి పోయి వున్నాడు? Where is Ramasawmy gone?
- Xడియ నేటికి మునుపు కచ్చేరికి పోయినాడు. He went to the office about an hour ago.
- ఒరే రామస్వామి, యెక్కడికి రా. Oh! Ramasawmy come here!
- అయ్యా వచ్చినాను. వట్లకు గాను తమ వద్ద యిరువై రూపాయలు ముందు రూకలు తీసుకొన్నాను. I am come, Sir—I took twenty rupees from you as an advance for paddy.
- వట్లలో యేమి రాబోతున్నది? యింకా వర్షము కురవనట్టేనే నీవు నాట్నము వేయలేవు. ఆ రూకలను నాకు మళ్లీ యిచ్చివెయ్యి. What can be expected from rice? without more rain you cannot plant it. Give me back the money.
- నేనేమి చేతునాయ్యా? నగము నేల నాట్నము అయినది. యింకా కొంచెము వర్షము కురవగానే నాట్నము అంతా నాటివేతును. What can I do Sir? I have planted half the land, when there is a little more rain I will plant the whole.
- ఒరే, నీవు వట్టి సోహూరి పోతువు. కడమ వాండ్ర పొలములు నాట్నము అయివున్నవి. నీది నాట్నము కాకుండా వుండడమునకు కారణమేమి? Here! you are a very idle fellow. Other people's fields are planted; what's the reason that yours is not?

అయ్యో తమకు అంతా తెలుసును. నా కూతురి పెండ్లి యిప్పుడే అయినది. అందుకు పది దినములు పట్టినవి. అటు తరువాత మొక నొరవచ్చి నన్ను మూడు దినములు వెట్టికే పట్టుకొని పోయినాడు. అతను నన్ను బాగా కొట్టి, తరువాత నాకు మొక టిన్నియివ్వక పోయినాడు. దిక్కు లేనివాడను. సేసేమి చేయగలను ?

Sir, you know the whole.

My daughter's wedding is just over ; that took ten days. After that, a gentleman came and impressed me and took me away three days. He beat me severely, and afterwards paid me nothing. I am helpless. What can I do ?

ఒరే ! నా రూకలను వడ్డితో కూడా నాకు యిచ్చి వెయ్యి ! లేకుంటే, నీమీద మొక బండ్రోతును బరాతము పెట్టుదును.

Hear ! do you give me back my money with interest ; otherwise I will put a peon over you.

అయ్యో నామాట వినండి. తమకు దండము పెట్టుతున్నాను. నేను మొక మొదంబడికే చేసుకొని, నెలకు మొక రూపాయ వంతున చెల్లిస్తున్నాను. నేను పత్రము వ్రాసి యిస్తున్నాను.

Hear me, Sir ! I supplicate with joined hands. I will enter into an agreement, and pay you a rupee a month ; I will write the promissory note.

మరేమి ? మూడో నాలుగో

Sell three or four cows

- ఆవులను యెద్లను అమ్మి, చెల్లించు. and bullocks, and pay the money. What else?
- అయ్యో తమరే నా తల్లిదండ్రులు. నేను తమ పాదములను విడవను. నాయెద్లను అమ్మి వేస్తే, నా నేలను యెట్లా దున్నుదును? యోచించండి, అయ్యో. Sir, you are my father and mother. I will not leave your feet. Judge, Sir; If I sell my bullocks, how shall I plough my land?
- నే మాటలు నాకు అక్కరలేదు. నేడు ధనము రూకలు చెల్లించు. I shall not mind what you say. Pay half the money to-day.
- నేను చెల్లించలేను. నా తండ్రి చనిపోయినాడు. యెల్లుండి ఆయనకు దినవారములు జరగవలసి వున్నవి. పదిహేను రూపాయలు లేక, బ్రాహ్మణుడు దాన్ని నెరవేర్చడు. యింకా పది పన్నెండు మందికి కూడా భోజనము పెట్టవలసి వున్నది. దాన్ని చేయడమునకు యేడు గొడ్ల దాకా అమ్మవలసి వున్నది. నా తొందరలకు అంత్యము లేదు. I cannot. My father is dead: the day after tomorrow will be his obsequies, and the bramin will not perform that* without fifteen rupees; and ten or a dozen people also must be entertained. I must sell about seven beasts to do that. There is no end to my trouble.

* This may be the custom in Bengal but is not known in the South.

నీ గొడ్లను నీవు అమ్మి వేస్తే, If you sell your cattle, how
 నా రూకలు చేరేది యె am I to be paid? you
 ట్లా? నీ యింట్లో నీకు యిం have no more property
 కా సొత్తు యేమిన్ని లేదు. in your house.
 అయ్య నా గ్రహచారము Sir, my destiny is bad :
 చెడ్డదిగా వున్నది. నేను యే what can I do ?
 వి చేయగలను?

ANALYSIS.

తొడమూడో *Thirteenth*; ordinal numeral.
 అప్పియప్పినవాడు *A creditor*, from అప్పి n. s. *debt*. యిప్పిన *that gave*; past rel. p|| of ఇచ్చుట v. a. *to give* and వాడు *a man*.
 అప్పివడ్డవాడు *A debtor*, from అప్పి and వడ్డ for వడిన *that fell*, *that was*; past rel. p|| of వడుట v. n. *to fall, to be* and వాడు.
 గయడి n. s. *A Hindu hour of 24 English minutes*. సేపటికి. D. sing. of సేపు n. s. *time*. మునుపు adv. *before, formerly*. కచ్చేరికి D. sing. of కచ్చేరి (H.) n. s. *an office*.
 ఓరే *O fellow*; voc. sing. used to inferiors.
 రామస్వామి Voc. of రామస్వామి *a proper name*. రా 2d pers. sing. imperative of వచ్చుట v. n. *to come*.
 అయ్య Voc. sing. of అయ్య n. s. *Sir, father*. వచ్చినాను *I came*; 1st pers. sing. past tense of వచ్చుట. వడ్లకుగాను *for the paddy*, from వడ్ల infl. plu. వడ్లు *grain*. కు D. sign and గాను affix meaning *for*. తమ *your*; plu. infl. of తాను pron. *self*. యిరువై numeral adj. *twenty*. ముందు *before*. రూకలు *money i. e. money paid in advance*; nom. plu. of రూక *a coin*. తీసుకొన్నాను *I received*; 1st pers. sing. past tense of తీసుకొనుట (M.) of తీసుట v. a. *to take*.
 వచ్చలో Loc. of వడ్లు n. s. *Paddy, grain*. రాబోతున్నది *is going to come*, from రా Infin. in A of వచ్చుట *to come* and పోతున్నది 3d pers. sing.

neut. present tense of పోవుట v. n. *to go*. యింకా adv. *more*. కురవ న ప్పైలే *if it should not rain*; conditional form of the negative of కురుసుట, from కురుజని neg. rel. p|| of కురుసుట *to rain*. అట్లు affix, *so that, so as, and అయితే if it be*. నాట్లము n. s. *planting*. వేయలే తు *you are not able to cast or plant*. i. e. *you cannot plant*, from వేయ Root in A of వేయుట v. a. *to cast; to put*, and లేవు 2d pers. sing. neg. Ao. of కలుగుట v. n. *to be able*. మళ్ళీ adv. *again*, from మళ్ళి past p|| of మళ్లుట v. n. *to turn*. యిచ్చి వెయ్యి *give away*, from యిచ్చి past p|| of ఇచ్చుట and వెయ్యి 2d pers. sing. imper. of వేయుట v. a. *to cast &c*. This verb when added to the past participles denotes that the action is complete. శుగము n. s. *half*. నేల n. s. *land*. నాట్లమయినది *it is planted*, from నాట్లము and అయినది *it became*; 3d pers. sing. neut. past tense of అవుట v. n. *to become*. కురవగానే *as soon as it rains*, from కురవ Root in A of కురుసుట, గా the adverbial sign and ē is the intensive, N being inserted. అంతా adv. *all, completely*. నాటివేతును *I will plant*, from నాటి past p|| of నాటుట v. a. *to plant* and వేతును 1st pers. sing. Ao. of వేయుట v. a. *to cast, to put*.

కట్టి adj. *Utter, complete*. సోమారిపోతువు *you are a lazy man*, from సోమారి adj. *idle*. పోతు n. s. *a beast* and తు personal affix of the 2d pers. sing. for నీవు *thou*. కడమవాండ్లు *other people, others*, from కడమ adj. *other, remaining* and వాండ్లు plu. *people*. నీది *thine*, from నీ G. of నీవు pron. *thou* and ది for అది *it*. కాకుండా *without becoming*, from కా Root in A of అవుట and తుండ Root in A of ఉండుట, with ā added. తుండడమునకు *for being*; D. of the Inf. in Damu of ఉండుట.

తమకు *To you*; D. of తమరు which is the plu. of తాను pron. *self*. తెలుసును *is known*; 3d pers. sing. neut. Ao. of తెలుసుట v. n. *to be known*. అందుకు *thereto*; D. of అందు adv. *there*. పట్టినవి *it took up*; 3d pers plu. neut. past tense of పట్టుట v. n. *to take up*; to

hold. వెట్టికి *In the way of drudgery, for nothing.* D. of వెట్టి n. s. *drudgery, unpaid work.* పట్టుకొని *having seized*; past p|| of పట్టుకొనుట (M.) of పట్టుట v. a. *to seize, to catch.* అతను pron. *he.* బాగా adv. *severely, well.* తెకటిన్ని *even one*: when this is added to a negative verb it means also nothing, from తెకటి neut. numeral one and న్ని conjunc. intensive. యివ్వక *without giving*; neg. p|| in క of ఇచ్చుట v. a. *to give.* దిక్కు లేనివాడను *I am a helpless man,* from దిక్కు * n. s. *refuge, protection.* లేని neg. rel. p|| of ఉండుట, వాడు *a man,* and అను *I am,* from నేను pron. *I.* చేయకలను *can I do*; from చేయ Root in A of చేయుట, and కలను 1st pers. sing. Ao. of కలుగుట v. n. *to be able.*

వడ్డితో *With interest*; inst. of వడ్డి n. s. *interest.* లేకుంటే *if there is not, otherwise*; from లేక neg. p|| in క of ఉండుట and వుంటే conditional form of ఉండట v. n. *to be.* బండ్ల్రోతును acc. of బండ్ల్రోతు n. s. *a peon.* బారతము (H.) n. s. *a warrant, an assignment for payment.* పెట్టుదును 1st pers. sing. Ao. of పెట్టుట v. a. *to set, &c.*

విసంధి *Listen ye*; 2d pers. plu. imperative of వినుట v. a. *to listen.* బండముపెట్టుకున్నాను *I make a bow*; 1st pers. sing. present tense of బండముపెట్టుట * v. a. *to make a bow.* వుడంబడిక n. s. *an agreement.* చేసుకొని *having made*; past p|| of చేసుకొనుట (M.) of చేయుట v. a. *to make.* నెలకు *in a month.* D. of నెల n. s. *a month.* తెకటి one; numeral. adj. రూపాయ n. s. *a rupee.* వంతున adv. *at the rate of,* from వంతు n. s. *rate* and న Loc. case. చెల్లిస్తూన్నాను *I will pay*; 1st pers. sing. pres. tense of చెల్లించుట v. a. *to pay.* Here the present tense is used for the future. పత్రము * n. s. *a bond.*

మరేమి *What else,* from మరి adv. *more* and యేమి Interro. pro. *what.* మూడోనాలుగో *either three or four,* from మూడు three; cardinal adj. with ఓ added to denote doubt and నాలుగు *four.* యెద్దను acc. plu. of ఎద్దు n. s. *a bullock.* చెల్లించు 2d pers. sing. imperative of చెల్లించుట v. a. *to pay.*

తమరే *You yourself*: from తమరు plu. of తాన self. The final E (tamarē) is emphatic. పాదములను acc. plu. of పాదము * n. s. a foot. విడవను *I will not leave*; 1st person sing. neg. Ao. of విడుచుట v. a. to leave. అమ్మి వేస్తే if (—) sell; conditional form of అమ్మి వేయుట, from అమ్ముట v. a. to sell and వేయుట to east. నా Gen. of నేను pron. I. యెట్లా adv. how. దున్నుదును *shall I plough*; 1st pers. sing. aorist of దున్నుట v. a. to plough. యోచించండి 2d pers. plu. imperative of యోచించుట v. a. to consider.

అక్కర n. s. *Need, occasion*.

చెల్లించలేను *I cannot pay*, from చెల్లించ Root in A of చెల్లించుట and లేను 1st pers. sing. neg. Ao. of కలుగుట v. n. to be able. యెల్లండి n. s. the day after to-morrow. ఆయనకు D. of ఆయన pro. his honour. దినవారములు the funeral rites; from దినము * n. s. a day, and వారములు nom. plu. of వారము * n. s. a week. జరగవలసివున్నది it is to be performed, from జరగ Root in A of జరుగుట v. n. to pass, వలసి past p|| of వలయుట a defective verb meaning must and వున్నది 3d pers. sing. neut. pres. tense of ఉండుట. పదిహేను fifteen; numeral adj. లేక without; neg. p|| in క of ఉండుట. నెరవేర్చడు he will not perform; 3d pers. sing. neg. Ao. of నెరవేర్చుట v. a. to perform. పదివ న్నెండుమందికి to ten or twelve persons; from పది numeral ten, పన్నెండు numeral twelve and మందికి D. of మంది people. Here the disjunctive conjunction or is understood. భోజనము * n. s. food. యేడు seven; numeral adj. దాకా affix until, as much as. తొందరలకు D. plu. of తొందర n. s. trouble. అంత్యము * n. s. end.

చేరేది Infi. in E'di of చేరుట v. n. to arrive, to reach, also to be paid as money. సొత్తు n. s. property, substance.

గ్రహచారము * n. s. *Misfortune, destiny*, lit. the effect of the stars. చెడ్డది it is bad; from చెడ్డ adj. bad and ది for అది it.

౧౪ గో పాఠము.

Fourteenth Exercise.

౭క మునిషితో సంభాషణ.

CONVERSATION WITH A
TEACHER.

మనము వైకరిని వైకరు యె
డబాయ వలసిన కాలము
వచ్చినది గదా.

Gentleman. Well the time
has come that we must
separate.

అట్లా యేలన'య్యా !
బయిటి దేశమునకు పొమ్మ'ని
నాకు వుత్తరువు అయినద'
ని మీరు యెరుగరా ?

Teacher. Why so sir?
G. Do not you know that
I am ordered to go up
the country ?

శరేగాని, అందువల్ల యేమిన్ని
వ్యత్యాసము లేదు. మీరు
యెక్క డికి పోతే నేను అ
క్క డికి వస్తున్నాను.

T. Certainly ; but that
makes no difference,
wherever you go I shall
follow you.

అది అయ్యేది కాదు. మీరు
కాలేజీలో మునిషిగా వు
న్నారు. గనుక, మీరు నా
తో కూడా రావడము వ
ల్లకాదు. లేకుంటే, మీరు
నాతో కూడా రావడము
నాకు నిండా సంతోషమే.

G. That is impracticable :
you are employed by
the College as a teacher
and cannot come with
me. Otherwise I should
be very glad to have you
with me.

అయితే, తమయందు భార
ము వుంచి నా వుద్యోగము

T. But I will resign my
situation, and rely upon

- నకు రాజీనామా యిచ్చి వేస్తున్నాను. your honour's goodness.
- బయటి దేశమునకు మిస్తున కూడా తీసుకొని పోవడము మంచిది కాదని నాకు కొందరు చెప్పి యున్నారు. G. I have been warned that to take you with me up the country would be foolish.
- తమరు యజమానులు, శ్రీభువులు, నాదేవుడు, తమరు తల్లిదండ్రులు, తమ పాదముల వద్ద నా ప్రాణములను విడుస్తున్నాను. T. Sir you are master, you are lord, you are my god, you are father and mother, I will die at your feet.
- శరే, యిటువంటి పిచ్చి పనికా రాదని నాకు చెప్పి వున్నారు. మునిషిలందరున్న యిట్లాగే చెప్పేదని నా దొర గారు చెప్పుతున్నారు. G. But I have been warned against such folly. Mr. N. tells me that all munshis use similar language.
- ఏమయ్యా నేనితరులవలెనే నా? నేనందరి వలెనా? కాదయ్యా, తమరు నాకు రక్షకులు. T. What sir; am I like others? am I a common person? No sir, you are my protector.
- దొరలతో, సంతా యిట్లాగే చెప్పేది; బతిమాలుకోవడములచేత యేమి ప్రయోజనము? వెయి మాటలెం G. This is the language used to all Gentlemen— what avail entreaties? (literally what for a

దుకు? అది నావల్ల కాదని
అంటున్నానే.

thousand words) I tell
you it is out of my pow-
er.

ఏమ'య్యా? తమ వల్ల కా
దా? తమరు శర్వశక్తులు,
కే దొరగారిని చూడండి.
ఆయన మనిషికి పాలీసు
వుద్యోగము ఇచ్చి వున్నా
రు.

T. Alas! Sir, out of your
power? you are all pow-
erful! look at Mr. K.
He has made his teacher
a magistrate.

వాస్తవమే, అయితే, యిది
అయ్యేటందుకు ముందు
ఆయన యెన్ని యేండ్లు క
నిపెట్టి వుండినారు? అది
నములలోన'తా పాప
ము ఆయన అప్పులు పడ్డా
కో లేక అతని దొరగారు
శుభ్యానికి యేదైనా
యిస్తే, అందువల్ల జీవన
ము చేస్తూ వుండెనో.
కాదు, మీరు నాలో కూ
డా రావడము వల్ల యిప్పు
ట్లో వుండే వుద్యోగమును
పోగొట్టుకోవడమే కా
కుండా, అందుకు తగిన

G. Very true, but how
many years did he wait
before this was effected?
and all that time the
poor man ran in debt
or subsisted on the
bounty of his master.

No; your going with me
would lead to your los-
ing your present post,
and gaining no real equi-
valent.

- ఫలము నున్న మీరు పొంద బా య్యేది లేదు.
అయ్యా నేను తమ్మున వదల
తను. T. Sir I will not leave you.
- శరే, అన్నిటికిన్ని మీకు నేను చెప్పేది మొకటి; మీరు నాతో కూడా రాకూడదు. వద్దన్న తరువాతనున్న మీరు వస్తే, మీతోటి మాట నాకు అక్కర లేదు. G. Then I tell you, once for all, that I forbid your following me: if you come, after being forbidden, I will have nothing to say to you.
- ఎక్కడికి పోతున్నారయ్యా? T. Where are you going sir?
- హా యిందువల్ల నాకు జ్ఞాపకము వచ్చినది; నేను మరచినాను; నీవు తెలుగువాడవు, నన్ను మళయాళమునకు పొమ్మని వుత్తరువు అయి వున్నది. G. Ah that reminds me; I had forgotten; you are a Telugu man, and I am ordered to go to Malayalam.
- అది చింత లేదు. T. That makes no difference. (Or, never mind.)
- ఏమి? నీకు మళయాళము వచ్చునా? G. What? do you know Malayalam?
- రాదయ్యా, అయితే నేను దాన్ని త్వరలో నేర్చుకొంటాను. T. No sir, but I will soon learn it.

అరవము చదవవలెననియత్నము
 ఉది అది నీకు అసాధ్యము
 గా వుండెనని, మునుకు నీ
 వు నాతో చెప్పు లేదా ?
 అది వాస్తవమే; అయితే,
 నేను త్వరగా మళయాళ
 భాషను నేర్చుకొందును.
 నా మాట విని యీ (ఓచ్చి)
 భ్రమను విడిచి పెట్టి, యి
 క్కడ వుంటివంటే, నా త
 ర్వాత చదవజొయ్యే వి
 ద్యార్థి నావలెనే నీకు
 యిష్టుడుగా వుండును.

G. Did not you formerly
 tell me you had tried to
 learn Tamil and found
 it beyond your power ?

T. That is very true ; but
 I shall learn Malayalam
 soon.

G. I advise you to lay
 aside this fancy. Remain
 here and you will like
 your next pupil as well
 as you like me.

ANALYSIS.

౧౪ నో *Fourteenth* ; ordinal numeral.

మునిషీతో *With a Moonshee* ; Inst. of మునిషి (H.) n. s. a teacher.

లొకరిని లొకరు *One another, each other*, from లొకరిని acc. of లొకరు
 persons the plu. of ఒకడు n. s. a man. యెడబాయవలసిన *that should
 be separated*, from యెడబాయ *Root in A of ఎడబాయుట v. a. to
 separate* and వలసిన *must*. కాలము * n. s. time వచ్చినది (it) *has
 come* ; 3d pers. sing. neut. past tense of వచ్చుట v. n. *to come*. *కదా
 is it not so, of course, to be sure*, contraction of కాదా 3d pers.
 sing. neut. neg. Ao. of అవుట v. n. *to become*, with *ā* added to
 denote question.

అట్లా adv. Thus, in that manner.

బయటిచేశము *The outer country, vulgarly up the country*, from బ
 యటి infl. of బయలు n. s. *out side* and చేశము * n. s. *country*. పొత్తుని

- saying go thou*, from పొమ్ము sing. imperative of పోవుట v. n. *to go*, and అని past p|| of అనుట v. a. *to say*. శుక్రరుపు n. s. *order*. అయినది [it] *is given* lit: (it) *became*; 3d person sing. neut. past tense of అవుట. యెరుకరా *do not you know?* from యెరుకరు 2d pers. plu. neg. Ao. of ఎరుగుట v. a. *to know*, with *ā* denoting question.
- అందువల్ల *Thereby*, from అందు adv. *there* and వల్ల postposition, *by*.
 యేమిన్ని *nothing*, from ఏమి Interro. pron. *what*, and న్ని conjunc. used with an intensive force. పోతే *if* (---) *go*; conditional form of పోవుట v. n. *to go*. వస్తున్నాను *I am coming* or *shall come*; 1st pers. sing. pres. tense of వచ్చుట. *Here* the present tense is used for the future.
- అయ్యదికాదు *It cannot be done*, lit: *it is not that which could become*, from అయ్యది *which will become*; Infin. in E'di of అవుట v. n. *to become*, and కాదు *it is not*; 3d pers. sing. neut. neg. Ao. of అవుట. కాలీజ (E.) n. s. *college*. రావడము *coming*; Infin. in Damu of వచ్చుట. వల్ల n. s. *possibility*, లేకుంటే *if there be not* or *were it otherwise*, from లేక neg. p|| in క of ఉండుట v. n. *to be*, and వుంటే conditional form of ఉండుట. శుంతోషమే *gladness indeed, satisfaction indeed*, from శుంతోషము * n. s. *pleasure, joy*, with emphatic *ē* added.
- తమయందు *On your honour*, from తమ *your*; infl. plu. of తాను pron. *self*, and యందు for అందు postpos. *in* or *on*. భారము * n. s. *weight, load*. వాజీనామా (H.) n. s. *a reconciliation, an agreement*. *Here* it means *resignation*.
- మిమ్మున *You*; acc. plu. of నీవు pron. *thou*. మంచిదికాదు *it is not good* or *proper*, from మంచి adj. *good*, and ది for అది pron. *it*, and కాదు. కొందరు adj. pron. *a few people*.
- తమరు *Your honour, yourselves*. plu. of తాను pron. *self*. యజమానులు * n. s. plu. *Masters*. శ్రీభువులు plu. of శ్రీభువు * n. s. *a lord, ruler*. పాదముల infl. plu. of పాదము * n. s. *a foot*. ప్రాణములను acc. plu. of ప్రాణము * n. s. *life, breath*. విడుస్తున్నాను *I will give up*; 1st pers. sing. pres. tense of విడుచుట v. a. *to leave, to give up*.

శరే adv. *Very good*, from శరి adj. *right, proper*, and ē denoting emphasis. Here it means *but*. యటువంటి adj. *such, like this*. కారాదు *it ought not to be done, it is improper*, from కార Root in A of అవుట and రాదు 3d pers. sing. neut. neg. Ao. of వచ్చుట. అందరున్ను indef. pron. *all the people*, with న్ను conjunc. *and* added to denote emphasis. యట్లాగే adv. *thus, in this manner*, with emphatic ē, the proximate of అట్లాగు *that way*, from యట్టి adj. pron. *this* and లాగు n. s. *manner*. చెప్పేది *telling*; Infin. in E'Di of చెప్పుట v. a. *to tell*. దొర గారు *Master, lord*. (గారు is an honorific affix used to denote honor, dignity like Esquire.)

యితరులవలెనేనా (*Am I*) *like others*, from యితరుల infl. plu. of ఇతరుడు * n. s. *another man, a stranger*, వలె adv. *like*, with emphatic ē. N being inserted, and ā denoting interrogation and a second N is added to give still more emphatic force. రక్షకులు * n. s. plu. *protectors, supporters*.

బతిమాలుకోవడములచేత *By entreaties*, from బతిమాలుకోవడముల infl. plu. of బతిమాలుకోవడము which is the Infin. in Damu of బతిమాలుకొనుట Mid. of బతిమాలుట v. a. *to pray*, and చేత postpos. *by*. ప్రయోజనము * n. s. *advantāge*. వెయి adj. and n. s. *a thousand*. అంటున్నానే *I am saying*; 1st pers. sing. pres. tense of అనుట v. a. *to say*, with ē denoting emphasis.

కాదా *Is it not so*; 3d pers. sing. neut. neg. Ao. of అవుట v. n. *to become*. శిర్వశక్తులు * plu. *all powerful*. ఆయన pron. *he, that man*. పోలీసు (E) adj. *police*.

వాస్తవమే *It is true*, from వాస్తవము * adj. *true*, and ē denoting emphasis. అయ్యేటందుకు (In Latin Ad fiendum) *for obtaining it*, lit: *for (its) becoming*, from అయ్యే rel. Ao. p|| of అవుట and అందుకు *to that, thereto*; D. of అందు adv. *there*, అ being inserted. ముందు adv. *before, formerly*. యెన్ని *how many?* adj. pron. neut. the interrogative of అన్ని and ఇన్ని *so many*. కనిపెట్టివుండెనారు [*they*] *waited*, from కనిపెట్టి past p|| of కనిపెట్టుట v. a. *to find* and

తుండినారు 3d pers. plu. past tense of ఉండుట v. n. *to be, to dwell*. Here the plural verb honorifically used for the singular. దినముల *of days*; loc. plu. of దినము * n. s. *a day*. అశ్వులుకుడ్డాఁ *whether he was involved in debt*, from అశ్వులు n. s. plu. *debts* and కుడ్డాఁ *if he fell*; 3d pers. sing. masc. past tense of పడుట v. n. *to fall, to suffer*, with o added to denote doubt. లేక *or*; neg. p|| in క of కలుగుట v. n. *to be*. శుభ్రాని *As a virtue. i. e. free, gratis*; D. sing. of శుభ్రము * n. s. *charity, virtue*. యేదెనా *any thing*, from ఏది *which?* interro. pron. and ఆయినా past rel. p|| of ఆవుట. యిస్తే if (—) *give*; conditional form of ఇచ్చుట v. a. *to give*. జీవనము * n. s. *livelihood*. తుండెనా *whether (he) was*; 3d pers. sing. past tense of ఉండుట. రావడము *coming*; Infin. in Damu of వచ్చుట v. n. *to come*. యిప్పుట్లో *at present*; loc. of ఇప్పుడు adv. *now*. పోగొట్టుకోవడమే *losing*; Infin. in Damu of పోగొట్టుకొనుట Mid. of పోగొట్టుట v. a. *to lose*, lit: *to throw away*, with emphatic ē added. కాకుండా *besides, not only*. lit: *without becoming*, from కాక neg. p|| in క of ఆవుట and తుండ Root in A of ఉండుట. తగిన adj. *fit, suitable*. ఫలమునున్ను acc. of ఫలము * n. s. *advantage, with* న్ను conjunc. *and* added to denote emphasis. పొంద Root in A of పొందుట v. a. *to obtain*. పొయ్యది *going*; Infin. in E'di of పోవుట v. n. *to go*.

తమన *Your honor, their honor, lit: yourselves, themselves*; acc. plu. of తాను pron. *self*. వదలను *I will not leave*; 1st person sing. neg. Ao. of వదులుట v. a. *to leave, to quit*.

అన్నిటికిన్ని *For all*, from అన్నిటికి D. of అన్ని adj. pron. neut. and న్ని conj. *and* denoting emphasis. చెప్పేది *the thing that is said*; Infin. in E'di of చెప్పుట v. a. *to say*. ఒకే *only one*; neut. numeral with emphatic ē added. రాకూడదు (—) *ought not to come*, from రా Root in A of వచ్చుట and కూడదు *it is unfit*. 3d pers. sing. neut. neg. Ao. of కూడుట v. n. *to be fit*. వద్దు for వలదు or వలవదు *must not*; 3d pers. sing. neut.

neg. Ao. of వలయుట. అన్న for అనిన *that said*; past rel. p|| of అనుట v. a. *to say*. తర్వాతనున్న *even afterwards*, with నున్న added to denote emphasis. మీతోటి *with you*, from మీ the plu. infl. నీవు pron. *thou* and తోటి affix *with*. అక్కర n. s. *need, want*.

హా interj. Ah! మరిచినాను *I forgot*; 1st pers. sing. past tense of మరుచుట v. a. *to forget*. తెలుగువాడవు *thou art a Telugu man*, from తెలుగువాడు n. s. *a Telugu man* and అవు denotes the 2d pers. sing. (*thou art*.) మళయాళమునకు *to Malayalam*; D. of మళయాళము n. s. *name of a country*. పొమ్మని *that you should go*, lit; saying *go thou*, from పొమ్మ sing. imperative of పోవుట v. n. *to go*, and అని past p|| of అనుట.

వీంత * n. s. *Sorrow, consideration*.

వచ్చునా *Will it come*; 3d pers. sing. neut. Ao. of వచ్చుట v. n. *to come*, with ఁ added denoting interrogation. 'Thus ఆ భాషనీకు వచ్చునా *does the language come to you?*' i. e. *do you understand it?*

రాదు *It does not come*, as ఆ భాషనాకురాదు *that language does not come to me*. i. e. *I don't understand it*; 3d pers. sing. neut. neg. Ao. of వచ్చుట. త్వరలో adv. *in a short time, quickly*, from త్వర n. s. *haste* and లో postposition *In*. నేర్చుకొంటాను *I shall learn*; 1st pers. sing. pres. tense of నేర్చుకొనుట Mid. of నేర్చుట v. a. *to learn*. Here the present tense is used for the future.

యత్నపడి *Having endeavoured, or tried*; past p|| of యత్నపడుట v. n. *to try, to endeavour*, from యత్నము *endeavour* and పడుట *to fall*. అసాధ్యముగా adv. *impossibly*. నాతో *with me*, from నా infl. of నేను pron. *I*, and తో affix *with*.

నేర్చుకొందును *I will learn*; 1st pers. sing. Ao. of నేర్చుకొనుట Mid. of నేర్చుట.

భ్రమను Acc. sing. of భ్రమ * n. s. *error, mistake*, wish. విడిచిపెట్టి *having given up*; past p|| of విడిచిపెట్టుట v. a. *to leave, to quit*. చుంటివంటే *If one says that you were there* i. e. *if (thou) wast*, from

పుంటివి 2d pers. sing. past tense of ఉండుట and అంటే conditional form of అనుట. నా *my*; Gen. of నేను pron. I. చదవబాచ్ఛే *that shall read*, from చదవ Root in A of చదువుట v. a. *to read* and బాచ్ఛే Rel. Ao. p|| of పోవుట v. n. *to go*. విద్యార్థి * n. s. a *student*, from విద్య * n. s. *learning*, and అధికా *he who desires*. వలె నే adv. *like*, with emphatic N ē added. యిప్పుడుగా *as a friend*, from ఇప్పుడు * n. s. *a friend* and గా adverbial affix. వుండును (—) *will be*; 3d pers. sing. Ao of ఉండుట v. n. *to be*.

శుభిహేనో పాఠము.

Fifteenth Exercise.

ఈ గుడి పేరేమి ?

What is the name of this pagoda ?

ఇది వీరరాఘవస్వామి గుడి.

It is sacred to Viraraghava Swami.

ఈ గోపురము నిండా పొడుగుగా వున్నది.

The tower over the gate is lofty.

దానికి తొమ్మిది అంతస్తులు వున్నవి.

There are nine stories in it.

ఈ గోపుర ద్వారములో యేనుగులు సులభముగా పోతవి. ఇది నల్లరాతిలో కట్టబడి వున్నది.

The gate admits elephants with ease. It is built of black marble.

రెండు పక్కలలోనున్న చేత గద పట్టుకొని పురుష ప్రతిమలు వున్నవి.

On each side is a statue of a man armed with a club.

ఆ శ్రుతిమలు ద్వార పాల Those statues are porters.
కులు.

ఆ స్తంభము యేమి ? What is that mast ?

ధ్వజ స్తంభము. The flagstaff.

బయట వుండే ఆ గుంట యీ Does that tank outside
గుడిలో చేరినదేనా ? belong to the pagoda ?

అవును, యింకా లోపల మ Yes, but there is another
రిమెకటి వున్నది. inside.

ఈ గుంటకు నల్లరాయి కట్టి This tank is faced with
వున్నది. black marble.

దానికి యెన్ని మెట్లు వున్న How many steps are there
వి ? down into it ?

నీళ్ల దాకా యెనభై మెట్లు They say there are eigh-
న్న దాని కింద శానా మె ty steps down to the
ట్లున్న వున్నవట. water and many more
below.

వాటిని నీవు యెంచి వున్నా Have you counted them ?
వా ?

లేదు. No.

దీన్ని యేమని అంటారు ? What do you call that ?

అది కబిల. That is the (leather) buc-
ket (drawn up by bul-
locks over the pulley.)

అది యే తోలుతో కుట్టి What skin is it made of ?
నది ?

- ఆవు చర్మముతోవో లేక యె Cow's skin or buffaloes
 నక చర్మముతోనో. skin perhaps.
- వాడు యేమి చేస్తున్నాడు? What is that man doing?
 వాడు గరుత్మంతుడికి మాంసం He is tossing pieces of
 శ ఖండములను యెగర వే flesh into the air for
 స్తున్నాడు. the braminy kite.
- ఆ గరుడకటులు ఆ మాంసం The braminy kites pounce
 ఖండములను తన్నుకొని down upon the bits.
 పోతవి.
- ఆ గరుడకటు ఆ మాంసము That braminy kite has
 ను చిన్న గరుడకటు వద్ద snatched the flesh from
 నుంచి పెరుక్కున్నది. the smaller one.
- ఆ ఆడవాండ్లు యెవరు? Who are those women?
 బోగమువాండ్లు; యీ గుడి Dancing girls: they be-
 తో చేరినవాండ్లు; తమరు long to the pagoda;
 బహుమానము యిత్తురే they have come to pay
 మోలిని తమదర్శనమున you their respects, to
 కై వచ్చి యున్నారు. know if you will be-
 stow a present on them.
- ఈ గుడిని కట్టినది యెవరు? Who built the pagoda?
 ఎవరున్న యెరుగరు. Nobody knows.
- ఈ కొత్త గుడిని యెవరు Who built the new pago-
 కట్టినది? da?
 కృష్ణమశెట్టి, ఆయన నిరుడు Kishtanama setti who
 చనిపోయినారు. died last year.

పాశం.	Poor man !
అయ్యో మీరు యెరుగరా? దేవుడికి గుళ్లు గాని రథములు గాని కట్టించినవాండ్లు వెంటనే చని పోవడము వాడుక.	Sir do not you know that those who build pagodas or carriages for a god always die very soon after ?
ఏమి ; అందరున్ను అట్లా యెంచుతున్నారా ?	What ; is that the general belief ?
అవును, అది రూఢి అని ప్రసిద్ధమే.	Yes, it is a well known fact.

ANALYSIS.

పదహాసా *Fifteenth ; ordinal numeral.*

పేరు n. s. *A name.*

వీరరాఘవస్వామి * n. s. *Name of a god.*

గోశ్రురము n. s. *A tower.* పొడుగుగా adv. *loftily.*

తొమ్మిది *Nine ; neut. numeral.* అంతస్థులు plu. of అంతస్థు n. s. *a story, tier, or range.* ఉన్నవి *there are ;* 3d pers. plu. neut. pres. tense of ఉండుట v. n. *to be.*

ద్వారములో *In the gate ; loc. of ద్వారము * n. s. a gate.* సులభముగా * adv. *easily.* పోతవి *they go ;* 3d pers. plu. neut. pres. tense of పోవుట v. n. *to go.* నల్లరాతితో *with black stone. i. e. with marbles,* from నల్ల adj. *black,* రాతి inf. of రాయి n. s. *a stone,* and తో affix *with.* కట్టబడి *having been built ;* past p|| of కట్టబడుట v. n. *to be erected,* which is the Passive form of కట్టుట v. a. *to build.*

రెండు *Two ; neut. numeral.* శుక్లలలోనున్న *even on the sides,* from శుక్ల l plu. inf. of శుక్ల n. s. *a side.* లో in or on and నున్ను affix

added to denote emphasis. చేత *in the hand*; loc. oblique of చేయి n. s. *the hand*. గడ * n. s. *a club, a mace*. శుక్తుకౌఠి *having held*; Mid. past p|| of శుక్తుకౌఠి. v. a. *to hold*. పురుష * adj. *male*. ప్రతిమలు * n. s. plu. *images*.

ద్వారపాలకులు * n. s. plu. *Supporters*. i. e. *images of men, in marble, on each side of a gate: guards at the gate*.

శ్రంభము * n. s. *A staff, a mast*.

ధ్వజశ్రంభము * n. s. *A flag-staff*, from ధ్వజము * n. s. *flag* and శ్రంభము.

బయట adv. *Outside*; loc. of బయలు n. s. *the outside, exterior*. గుంట n. s. *a pond, a tank*. చేరినదేనా *does it belong*, from చేరిన past rel. p|| of చేరుట v. n. *to appertain*, ది for అది pron. *it*, and ఏనా the mark of emphasis with ā the sign of question added, as ఆ గుంటగుడితో చేరినదేనా *does that tank belong to the pagoda*.

అవును adv. *Yes*; 3d pers. sing. neut. Ao. of అవుట v. n. *to become*. లోపల adv. *inside, within*. మరి adj. *another*. ఒకటి neut. numeral *one*.

గుంటకు *To the tank*; D. of గుంట n. s. *a tank*. నల్లరాయికట్టి *having fixed black stones, having paved it with black stones*; past p|| of నల్లరాయికట్టుట v. a. *to pave with black stones*.

పెట్టు plu. of పుట్టు n. s. *a step*.

నీళ్లదాకా *Down to the water*, from నీళ్లు infl. of నీళ్లు n. s. *water* and దాకా adv. *until, till*. యెనభై numeral *eighty*. దానికి *to it*; D. of అది pron. *it* కింద adv. *down, below*. తానా adj. *many, plenty*. తన్నవట *they say, that there are*, from తన్నవి 3d pers. plu. neut. pres. tense of ఉండుట v. n. *to be* and అట for అంటున్నారు affix denoting, *they say or it is said*.

వాటిని *Them*; acc. plu. of అది pron. *it*. యెంచి past p|| of ఎంచుట v. a. *to count, to reckon*. తన్నావా *art thou?* 2d pers. sing. pres. tense of ఉండుట with ā, the interrogative sign.

మేమని *Saying what*: from ఏమి interro. pron. *what?* and అని past p|| of అనుట v. a. *to say*.

కటల n. s. *A swape, a kind of pump.*

మే Interro. pron. *which? what?* తోలు n. s. *skin.* కుట్టినది *is it stitched?* from కుట్టిన past rel. p|| of కుట్టుట v. a. *To stitch, to sew* and ది for అది pron. *it.*

చర్మముతోనూ *Either with the skin;* from చర్మము * n. s. *skin,* తో with *o* the sign of doubt, and N inserted. యెసట adj. *relating to a buffalo, appertaining to a buffalo.*

చేస్తున్నాడు *He does;* 3d pers. sing. masc. pres. tense of చేయుట v. a. *to do.*

కరుత్తుంతుడికి *For the braminy kite;* D. of కరుత్తుంతుడు * n. s. *a braminy kite.* మాంసపుండములను *pieces of flesh,* from మాంసము * n. s. *flesh* and పుండములను acc. plu. of పుండము * n. s. *a piece, a bit.* యెగరవేస్తున్నాడు *he tosses up,* from యెగర *Root in A* of ఎగురుట v. n. *to fly* and వేస్తున్నాడు 3d pers. sing. masc. pres. tense of వేయుట v. a. *to cast, to fling.*

కరుడకయులు n. s. plu. *Braminy kites.* తన్నుకొనిపోతవి *they pounce upon,* from తన్నుకొని past p|| of తన్నుకొనుట Mid. of తన్నుట v. a. *to kick,* and పోతవి 3d pers. plu. neut. pres. tense of పోవుట v. n. *to go.*

మాంసమును Acc. of మాంసము * n. s. *flesh.* పెరుక్కొన్నది (*she or it*) *snatched;* 3d pers. sing. fem. and neut. past tense of పెరుక్కొనుట which is the Mid. of పెరుకుట v. a. *to snatch.*

ఆడవాండ్లు *Women,* plu. of ఆడది n. s. *a woman.* యెవరు *who?* Interro. pron. masc. and fem.

బోగమువాండ్లు *Dancing girls, whores;* plu. of బోగముది n. s. fem. *a dancing woman,* or బోగమువాడు n. s. masc. *a comedian, a man of the dancing caste.* చేరినవాండ్లు *those that belong,* from చేరిన past rel. p|| of చేరుట v. n. *to belong, to appertain* and వాండ్లు *persons.* plu. of వాడు *a person,* as వాండ్లు యాగుడితో చేరినవాండ్లు *they are persons who belong to this pagoda.* బహుమానము * n. s. *reward.* యిత్తురేమో *you will perhaps give,* from యిత్తురు for యిచ్చు

- దురు 2d pers. plu. Ao. of ఇచ్చుట v. a. *to give* and ఏమి interro. pron. *what*, with \bar{o} added to denote doubt. దశకానమునకై *for the purpose of visiting*, from దశకానమునకు D. of దర్శనము * n. s. *a visit, seeing*, and ఆయి *being for*; past p|| of ఆవుట. వచ్చియున్నారు *they are come*, from వచ్చి past p|| of వచ్చుట v. n. *to come*, and యున్నారు *for* ఉన్నారు *they are*; 3d pers. plu. pres. tense of ఉండుట.
- గుడిని Acc. of గుడి n. s. *a pagoda*. కట్టినది *that built*, from కట్టిన past rel. p|| of కట్టుట v. a. *to build* and ది for ఆది *it*.
- యెవరున్ను *Any one*, from ఎవరు *who*; interro. pron. and న్ను conjunc. and denoting emphasis. యెరుగరు *(they) do not know*; 3d. pers. plu. neg. Ao. of ఎరుగుట v. a. *to know*.
- కృష్ణమశెట్టి n. s. *Name of a man of the merchant caste*. Here the verb is understood. నిరుడు n. s. *the last year*. చనిపోయినారు *(he) died*, lit: *they died*; 3d pers. plu. past tense of చనిపోవుట v. n. *to die*. Here the plural verb is used for the singular in token of respect.
- యెరుగరా *Do not you know?* 2d pers. plu. neg. Ao. of ఎరుగుట v. a. *to know*, with \bar{a} denoting interro. దేవుడికి *for a god*; D. of దేవుడు * n. s. *a god*. గుళ్లు plu. of గుడి n. s. *a pagoda*. గాని conjunc. *either, or unless*; from కా *to become* and యా *to give or permit*, and N is inserted. రథములు * n. s. plu. *chariots*. కట్టించిన *that caused to be built*; past rel. p|| of కట్టించుట causal of కట్టుట v. a. *to build*. వెంటనే adv. *immediately, soon after*. చనిపోవడము *dying*; Infin. in Damu of చనిపోవుట v. n. *to die*. వాడుక n. s. *custom, usage*. Here the verb is understood.
- యెంచుకున్నారు *Do they think?* 3d pers. plu. pres. tense of ఎంచుట v. a. *to think, to believe*, with \bar{a} the interro. sign added.
- రాధి * n. s. *Truth*. ఆదిరాధి *it is fact*. Here the verb is understood. ప్రసిద్ధమే *it is famous*, from ప్రసిద్ధము * adj. *famous, celebrated*, and -ఁ a mark used to denote emphasis.

షడహారోపాసము.

Sixteenth Exercise.

ఉరి సంఘములు.

VILLAGE TALK.*

మీ వాండ్లు అందరున్ను క్షేమముగా వున్నారా? Are all your people well?

అందరున్ను క్షేమముగా వున్నారు. పట్టాభిరామ శాస్త్రికి మాత్రము వైఖ్యం కుదురులేదు. All are well. Only Pat-
tābhīrāma Sastry is poorly.

అతను నింతా దినములుగా వైఖ్యం కుదురులేక వున్నాడు. He has been ill a great many days.

నింతా దినములుగా సా! బహు కాలము నుంచి అను. A great many days! Say a long time.

నిజమే, అతనిది దీర్ఘకాల వ్యాధిగా వున్నట్లున్నది. True, his appears to be a chronic disorder.

ఇప్పుడు అతనికి యెవరున్ను మందు యివ్వడము లేదా? Does no one now administer medicine to him?

మగ్గురు నలుగురు వైద్యులు జూస్తున్నారు. Three or four physicians attend on him.

ఈ సామాన్యమైన రోగమును శ్వస్థము చేయలేని వాండ్లు యేలాగంటి వైద్యులు? What sort of physicians are they, who cannot cure this common disorder?

* From Carey.

వైద్యులు యేమి చేయగలరు? శాస్త్ర ప్రకారము మందులు యిచ్చి తమ చేతనైన పాటు బడుతున్నారు.

What can the doctors do? They give medicines according to the books and do all they can.

అయితే అతనికి పుట్టిన యేల కుదరలేదు? అది వాడి గ్రహ చారము. విధిని యెవరు అడ్డగించగలరు?

Then why does he not recover? That is his destiny. Who can hinder what is determined?

నిజమే గాని, యీ వ్యాధి అతన్ని కొంచసొసనితోస్తున్నది. చేయవలసినది యేమి? అది దైవశంకల్పము. మనిషి అశక్తుడు. మనిషి యేమి చేయగలడు? వాడికి వుండే శక్తి యేమి? మనిషి మంటి గడ్డవలె వున్నాడు.

True; I suppose this illness will carry him off. What's to be done? 'Tis the will of God. Man has no power. What can man do? What strength has he? Man is like a clod.

దేవుడు వాణ్ని యే విధమున వేస్తే ఆ విధమున కూడి వుంటాడు సుమీ.

Which way soever God throws him, there he remains, truly.

మనిషి యొక్క శక్తి యేమిని లేదు, సమస్తమున్నదేవుడిచే.

The power of man is nothing at all; all is of God.

మన దేశములో అతడు నిండా గొప్పవాడు; చదువు లోనున్న తెలివిలోనున్న అతి ఘనుడు. అతడు చనిపోతే, మన దేశపు చదువున్న అతనితో కూడా పోతున్నది.

He is one of the principal people in our country; he is an excellent person as it respects learning and judgment. If he should die, the learning of our country is gone.

అట్లాగా? అటువంటి వాడు మరి వుకడున్ను లేదా?

Aye! Is there no one else like him?

అతని వంటివాడా! అతనితో కుండితుడనే మాట పోను! అతడు విద్యానిధి అయినే! యితరులు వట్టి కుశువులు; అంగడి వీధి అబొతులు.

Like him! with him the very name of teacher will be lost! he was a mine of learning! the rest are mere brutes; only market going clowns.

ఆయన చావ రాదు.

అది యెట్లా తెలుసును? యిప్పుట్లో అతడు బ్రతికే గతి కానము.

I hope he will not die.

How can that be known? At present there is no likelihood that he will live.

నిజమే గాని, స్వామియొక్క కటాక్షము వస్తే, నిమిషములో బ్రతుకును.

True, but if God please, he will recover in a moment.

అది నిజమే—అందులో ఆ That's true—what is there
 శ్చర్య మేమి వున్నది? సాస్వి wonderful in that? If
 ఋకీ అనుగ్రహము వస్తే it please God he can by
 తల వూవడము చేత అణు a nod change dust into
 వును ఉర్వతముగా నైనా a mountain or reduce a
 ఉర్వతమును అణువుగా mountain to dust.
 నైనా చేయగలడు.

అది పోనియ్యి. నీవు వచ్చేట Let that go. When you
 ఖుడు యెట్లా వుండినది? came away how did it
 ఆయన యింకా శానా appear? Did you think
 దినములు తోనునని తోచి he would suffer many
 నదా? more days?

నాకు తోచ లేదు. ఆయన నిం I think not. He is not
 డా దినములు జీవించడు. long for this world.
 వైద్యులు భయము లేదం The doctors say, there
 టారు గాని, అది వూరికె is no fear but we think
 మనకు దుఃఖోశమనము that is only consoling
 గా చెప్పే మాట అని talk.
 మాకు తోస్తున్నది.

కడమనాండ్లు యేమి అంటారు? What do other people
 say?

అతని తోడవుట్టు బిడ్డలు యే How are his nephews?
 మిగా వున్నారు?

వాండ్లు నిండా గొప్పవాం They are great men, who
 డ్లుగా వున్నారు, వాండ్ల can speak to them?
 తో మాట్లాడడమునకు యె There are no people in

వరికి శక్యము? వాండ్ల స
హవాసమునకు తగినవాం
డ్లు మన దేశములో లేరు.

కుంపినీ వుద్యోగము చిక్కినం
దున నిండా భాగ్యవంతు
లై వున్నారు.

మన దేశములో వుద్యోగము
వల్ల అంత ధనమును సం
పాదించిన వాడు వేరే
యెవడున్ను లేడు.

వాండ్లు భాగ్యవంతులు మా
త్రమే కాకుండా, భూస్థితి
నిండా సంపాదించి వున్నా
రు. ఇప్పుట్లో కొంచెము
పాచ్చు తక్కువ లక్షరూ
పాయలు దాకా ఆస్తి వు
న్నది.

అన్ని అదృష్టవశముగా వు
న్నది. వాండ్లుమునుపుయే
మిగా వుండిరి, యిప్పుడు
యేమిగా వున్నారు, అది
మాత్రము చూడు.

వాండ్ల కుటుంబము యొక్క
వృత్తాంతము మనకందరికి
స్థి తెలుసును. వాండ్ల తలి

our country fit for their
company.

Having obtained the Com-
pany's business they
are become very rich.

There was no other per-
son in our country, who
could get so much
wealth by service.

They are not only rich ;
they have acquired
much landed property.
By this time they have
got an estate worth a
lack of Rupees, more *less or talita*
or less.

All is under the govern-
ment of fortune. Only
see, what they were,
and now what they are.

We all know the history
of their family. There
was no end to the trou-

దండ్రులు శుద్ధ శ్రమ యిం
తంత కాదు.

ble their father and
mother underwent.

ఆ శాస్త్రి వాండ్లకు యేదె
నా యిస్తూ వచ్చిన వరకు
న్న వాండ్లు నానాటికి గ
డుపుకొంటూ వచ్చిరి.

As long as the Sastri gave
them any thing they
were supplied for the
day.

స్వామి వాండ్లకు యిప్పట్లో
అత్యున్నత దేశను కలగ
చేసి వున్నాడు. శమస్త ము
న్న యీశ్వరాధీనము. ఆ
యన గొప్పను కొద్దిగాను
న్నకొద్దిని గొప్పగానున్న
చేయ గలడు.

Now God has amazingly
increased them. All
things are under God.
He can reduce the high
and raise those who
are mean.

నేను ఆ దేశము విడిచి వచ్చి
బహు దినములు అయినవి.
వాండ్ల ఆహార ఆచార
ములు యెట్లా వున్నవి ?

I have been a long time
out of that country.
What table do they
keep, and what costume
do they wear ?

అవును, వాండ్లు మృష్టాన్న
ముగా భోజనము చేస్తు
న్నారు. మంచి బట్టలు క
ట్టుతున్నారు.

Indeed they live well and
dress well.

వాండ్లు తమ చుట్టాలకున్న
తమకు కావలసిన వాండ్లకు

They help their relations
and friends: but are

న్న సహాయము చేస్తున్నా
రుగాని, అంత నిండా ధర్మ
స్థులుకారు.

not remarkably chari-
table.

వాండ్లు కొన్న భూస్థితిని యె
ట్లా పెట్టుకొని యున్నారు.

Tell me how is the estate
managed which they
have bought.

వాండ్లకు మునుపు భూస్థి
వుండనే లేదు; యిప్పుట్లో
వాండ్లకు వున్నది. అయితే
దాన్ని నిండా చక్కగా పె
ట్టుకొని వుండలేదు. వాం
డ్లకు యీ సంగతులు తెలి
యవు.

They never had an estate
before; now they have:
but do not manage it
remarkably well. They
are not acquainted with
these matters.

ఈ విషయములో వాండ్లను
కావులు నిందిస్తున్నారు.

The tenants don't speak
very well of them in
this respect.

వాండ్లు గర్వపడుతున్నారా?
వాండ్లకేమి అస్తి వున్నది?

Tell me, do they act
proudly? What fortune
have they?

ఇల్లు యేవిధముగా కట్టుకొ
ని వున్నారు?

What sort of a dwelling
house have they built?

చతుర శ్రమైన ముంగిలి పె
ట్టి నాలుగు తట్లున్న పైక
టే పొడుగుగా కట్టి మూ
డు నాలుగు భవంతులు చే
సి వున్నారు.

Having made the dwell-
ing house of an equal
height on the four sides
of a square court, they
have made three or
four apartments.

ANALYSIS.

పదహారో *Sixteenth*; ordinal numeral.

ఊరి Infl. sing. of ఊరు n. s. *a village*. శంకతులు plu. of శంకతి n. s. *matter, affair, circumstance*.

మీ *Your*; Gen. plu. of నీవు pron. *thou*. వాండ్లు *persons, they*; plu. of వాడు n. s. *a man*, thus మీవాండ్లు *your people*. క్రేమముగా * adv. *in health, happily*. ఉన్నారా *are they?* 3d pers. plu. masc. and fem. pres. tense of ఉండుట v. n. *to be*, with ā the interrogative sign added.

శుభ్రాధిరామకృష్ణిః Dat. of శుభ్రాధిరామకృష్ణి *a proper name*. మాత్రము adv. *only* శుభ్రు n. s. *the body*. కుదురులేదు *is not well*, from కుదురు n. s. *health* and లేదు 3d pers. sing. neut. neg. Ao. of ఉండుట.

దినములుగా *In days*, from దినములు plu. of దినము * n. s. *a day*. and గా the adverbial affix: as నిండాదినములుగా *for many days*. నిండాదినములుగానా *a great many days?* ఁ is the interrogative sign. N being added. బహు * adj. *many, great*. కాలము * n. s. *time*. నుంచి post pos. *from*. అను *say than*; sec. pers. sing. imperative of అనుట v. a. *to say, to tell*.

నిజమే *It is true*, from నిజము n. s. *truth*, with ē denoting emphasis. Here the verb is understood. అతనిది *his*, from అతని Gen. of అతడు pron. *he, that man*, and ది from అది pron. *it*. దీర్ఘము * adj. *long, lengthened*. వ్యాధిగా *as a disease*, from వ్యాధి * n. s. *disease, illness*, and గా. ఉన్నట్లు *as if it were*, from ఉన్న for ఉండిన past rel. p|| of ఉండుట and అట్లు affix meaning, *as, so as, so that*.

అతనికి *To him*; D. of అతడు. యివ్వడము *prescribing, giving*; Infin. in Damu of ఇచ్చుట v. a. *to give*. లేదా *is there not*, from లేదు, with the interrogative sign added. Thus యివ్వడములేదా *is there not a giving?*

ముగ్గురునలుగురు *Three or four persons*, from ముగ్గురు masc. and fem. of the neut. numeral మూడు *three*. నలుగురు masc. and fem. of the

neut. numeral నాలుగు *four*. Here the disjunctive conjunction *or* is understood. వైద్యులు * n. s. plu. *physicians*. చూస్తున్నారు (they) *attend*, lit: *visit*; 3d pers. plu. pres. tense of చూచుట v. a. *to visit*.

సామాన్యమైన *Common*, from సామాన్యము * adj. *general* and అయిన past rel. p|| of అవుట v. n. *to become*. This affix is added to convert nouns into adjectives. రోగము * n. s. *disease, sickness*. స్వస్థము చేయలేని *that are not able to cure*, from స్వస్థము * n. s. *health, soundness*, చేయ Root in A of చేయుట v. a. *to do* and లేని neg. rel. p|| of కలుగుట v. n. *to be able*. మేలాగంటి adv. *what sort of?*

శాస్త్రప్రకారము *According to the Sastras*, from శాస్త్రము * n. s. *science*, and ప్రకారము * adv. *according to*. పాటుపడుతున్నారు *they take pains, they labour*, from పాటు n. s. *labour* and పడుతున్నారు 3d pers. plu. pres. tense of పడుట v. a. *to suffer*.

మేల adv. *Why?* కుషరలేదు *is (it) not cured*, from కుషర Root in A of కుదురుట v. n. *to be cured, recovered* and లేదు.

గ్రహచారము * n. s. *Fate, destiny*, lit: *the act or effect of the planets*. విధిని acc. sing. of విధి * n. s. *destiny, luck*. అడ్డించగలరు (who) *can prevent*; from అడ్డించ Root in A of అడ్డించుట v. a. *to prevent* and గలరు 3d pers. plu. Ao. of కలుగుట v. n. *to be able*. కొంచపోను (It) *will carry off, i. e. kill*; 3d pers. sing. neut. Ao. of కొంచపోవుట v. a. *to take, to carry*. తోస్తున్నది (It) *appears*; 3d pers. sing. neut. pres. tense of తోచుట v. n. *to seem, to appear*. చేయవలసినది *that which is necessary to be done*, from చేయ Root in A of చేయుట v. a. *to do*. వలసిన *must* and ది for అది *it*. దైవశింకల్పము *divine will*, from దైవ * adj. *divine* and శింకల్పము * n. s. *plan*. అశక్తుడు * n. s. *powerless, weak*. శక్తి * n. s. *power, ability*. మంటిగడ్డ *a clod*, from మంటి inflec. of మన్ను n. s. *earth* and గడ్డ n. s. *a lump*.

విధమున *In a way*; loc. sing. of విధము * n. s. *way, manner*. యేవిధమున *in which way, whatever way*. వేస్తే *if (—) throws*; condition-

- al form of వేయుట v. a. to cast. కడితుంటాడు he remains thrown down, from కడి having fallen; past p|| of కడుట v. n. to fall and తుంటాడు he remains; 3d pers. sing. masc. pres. tense of ఉండుట v. n. to be. సుమీ interj. Verily, truly, indeed.
- శుభమున్ను * adj. All, every thing. న్ను conjunc. and added to denote emphasis. దేవుడిదే is of God, from దేవుడి infl. sing. of దేవుడు * n. s. God and ది for అది pron. it, with ē denoting emphasis.
- నొప్పవాడు A great man, from నొప్ప adj. great and వాడు n. s. a man. చదువులో in learning; loc. sing. of చదువు n. s. learning. తెలివిలో loc. sing. of తెలివి n. s. understanding, wisdom. అతి * adv. very much. ఘనుడు * n. s. a great man. కూడా adv. along with, also. This is the Root in A. of కూడుట v. n. to gather, to unite. పోతున్నది (it) goes; pres. tense 3d pers. sing. neut. of పోవుట.
- అట్లాగా (Is) it so? indeed; from అటు that and లాగు n. s. way, with ā denoting question. అటువంటి adj. such, like that. మరివుడు n. s. another man. లేదా is there not? 3d pers. sing. masc. neg. Ao. of ఉండుట v. n. to be, with ā denoting question.
- అతనివంటి Like him, from అతని infl. of అతడు pron. he, that man and వంటి affix meaning such or like. కుండితుడు * n. s. a learned man. అనే which says; rel. Ao. p|| of అనుట v. a. to say. మాట n. s. a word. పోను for పోవును (it) will go, it will be lost; 3d pers. sing. neut. Ao. of పోవుట v. n. to go, విద్యానిధి a treasure of learning; from విద్య * n. s. learning and నిధి * n. s. a mine. ఆయెనే lit. (—) became, with ē denoting emphasis; but here it means he is (as అతడువిద్యానిధిఆయెనే he is really a den of learning;) 3d pers. sing. past. tense of అవుట. యితరులు * n. s. plu. Others. వట్టి adj. quite, mere. కుశువులు * plu. beasts, cattle. అంకడి n. s. a market place, a fair, a shop. వీధి n. s. a street. ఆబోతులు plu. of ఆబోతు n. s. a bull, from ఆ for ఆవు n. s. a cow. and పోతు a male.
- ఆయన pron. He, his honour. చావరాదు ought not to die, from చావ Root in A of చచ్చుట v. n. to die and రాదు must not, should not,

(we hope) he will not die ; 3d pers. sing. neut. neg. Ao. of వచ్చుట v. n. to come.

యెట్లా adv. How? తెలుసును will (it) be known ; 3d pers. sing. Ao. of తెలియుట. యిప్పుట్లో at this time ; loc. of ఇప్పుడు adv. now. బ్రతికే that lives, living ; rel. Ao. p|| of బ్రతుకుట. గతి * n. s. means, way. కానము we see not ; 1st pers. plu. neg. Ao. of కానుట v. a. to see.

స్వామియొక్క Of God ; Gen. of స్వామి * n. s. A lord, a deity. కటాక్షము * n. s. favour, regard, a glance or side look, partiality. వస్తే if (—) come ; conditional form of వచ్చుట. నిమిషములో * in a minute ; loc. of నిమిషము.

అందులో adv. Therein ; loc. of అందు adv. there. ఆశ్చర్యము * n. s. wonder. స్వామికి D. of స్వామి * n. s. a lord, a deity. అనుగ్రహము * n. s. favour, grace. తల n. s. the head. పూచడము shaking, moving ; Infin. in Damu of ఉచుట causal form of ఉగుట v. n. to move. చేత post pos. by : as తలపూచడముచేత by nodding the head. అణువును acc. sing. of అణువు * n. s. an atom. పర్వతముగానైనా either as a mountain, from పర్వతము * n. s. a mountain, గా the adverbial affix and అయినా past rel. p|| of అవుట, with ā added meaning 'either, or,' N being inserted.

పోనియ్య Let (—) go, from పో Root in A of పోవుట and యియ్య sec. pers. sing. imperative of ఇచ్చుట v. a. to give. వచ్చేటప్పుడు when (—) came, from వచ్చే rel. Ao. p|| of వచ్చుట and అప్పుడు adv. then, at that time, ట being inserted. తుండినది it was ; 3d pers. sing. neut. past tense of ఉండుట. యికా adv. more, still, yet. తోనును (he) will pass ; 3d pers. sing. Ao. of తోనుట v. a. to push.

తోచలేదు It is not thought, from తోచ Root in A of తోచుట v. n. to be thought, to appear and లేదు. జీవించదు * he will not live ; 3d pers. sing. masc. neg. Ao. of జీవించుట. భయము * n. s. fear. వూరికె adv. without reason, without reality, without truth. దుఃఖోశుకమనముగా by way of consolation, or comfort, from దుఃఖము * n. s. sorrow, grief and ఉశుకమనము * n. s. alleviation, abatement, and గా.

తోడబుట్టబిడ్డలు *Nephews*, from తోడబుట్టు n. s. *a sister or brother* (congenitus, congenita) *as born with oneself*. యేమిగా *How?* *in what way?* from ఏమి Interro. pron. *what?* and గా.

యెవరికి *To whom?* D. plu. of ఎవడు Interro. pron. *who?* శక్యము * adj. *possible*. సహవాసమునకు *for association*; D. sing. of సహవాసము * n. s. *living together, society*. తగిన adj. *fit; suitable*; rel. p|| of తగుట v. n. *to fit*. లేరు *there are not*; 3d pers. plu. neg. Ao. of ఉండుట.

కుంపనీ n. s. English word '*company*.' ప్రద్యోగము * n. s. *employment*. విక్రినందున *by (its) being obtained*, from విక్రిన past rel. p|| of విక్రలుట v. n. *to be obtained* and అందున *thereby*; loc. of అందు adv. *there*. భాగ్యవంతులై *having become rich*, from భాగ్యవంతులు * n. s. plu. *rich men* and అయి past p|| of అవుట v. n. *to become*.

అంత *So much*; adj. pron. ధనమును acc. sing. of ధనము * n. s. *wealth, riches, money*. సంపాదించిన past rel. p|| of సంపాదించుట v. a. *to procure*. వేరే adj. *other*. యెవడున్ను *any man*, from ఎవడు Interro. pron. *who?* and న్ను conjunc. added to denote emphasis.

భూస్థితి *Landed property*, from భూ * *the earth* and స్థితి * n. s. *estate*. సంపాదించి *having procured*; past p|| of సంపాదించుట. కొంచెము adv. *a little*. హెచ్చుతక్కువ *more or less*, from హెచ్చు n. s. *increase* and తక్కువ n. s. *decrease, want*. లక్ష n. s. and adj. *a lack, one hundred thousand*. రూపాయలు n. s. plu. *rupees*. ఆస్తి n. s. *estate*.

అన్ని adj. pron. neut. *All things*. అదృష్టవశముగా *in the power of fortune*, from అదృష్టము * n. s. *luck* and వశము * n. s. *charge*. మునుపు adv. *formerly*. వుండిరి *they were*; 3d pers. plu. past tense of ఉండుట. చూచు *see thou*; 2d pers. sing. imperative of చూచుట v. a. *to look*.

వాండ్రు *Their or of them*; infl. plu. of వాడు pron. *he, that man*. Also of ఆది or ఆమె *she*. కుటుంబము * n. s. *family*. వృత్తాంతము * n. s. *particulars, news, history*. తెలుసును *it is known*; 3d pers. sing. Ao. of తెలుసుట. This verb is always used impersonally with the dative case: as, అదిమనకందరికితెలుసును *we all know it*. ఉద్ద

కుడిన past rel. p|| of కుడుట v. a. *to suffer, to endure*. శ్రమ * n. s. *distress, difficulty, trouble*. యంతంత so much, or so much, from ఇంత *this much, as much as this*. It is the proximate of అంత adj. and substantive pron. *thus much*. కాదు *it is not*; 3d pers. sing. neut. neg. Ao. of అవుట as వారుకుడశ్రమయింతంతకాదు *the pain they suffered is not so much nor so much*. i. e. *it is beyond telling*.

ఆ adj. pron. *That*. శాస్త్రీ * n. s. *a learned man*. యిస్తూ giving; pres. p|| of ఇచ్చుట. వచ్చిన *that came*; past rel. p|| of వచ్చుట. వరకు adv. *until, as far as*. యిస్తూవచ్చినవరకున్ను *as long as he continued to give*. నానాటికి adv. *to that day and to that day*, i. e. *from day to day*. గడువుకొంటూ pres. p|| of గడువుకొనుట Mid. of గడువుట v. a. *to pass*.

అత్యున్నతదశను *Most lofty condition*, from అతి * adv. *very*, ఉన్నత * adj. *high* and దశను accus. sing. of దశ * n. s. *condition*. కలగచేసి *having caused to be*, from కలగ Root in A of కలుగుట v. n. *to be* and చేసి; which when added to the Root in A, signifies *to cause*. యాశ్వరాధీనము *in the charge of God*, from ఈశ్వరుడు * n. s. *God* and ఆధీనము * n. s. *charge*. గొప్పను *the great*; acc. sing. of గొప్ప adj. *great*. కొద్దిగా *into littleness*, from కొద్ది adj. *little* and గా the adverbial affix. కొద్దిని *The little*; accus. sing. of కొద్ది. గొప్పగా *into greatness*, from గొప్ప and గా. చేయగలడు *he can do or make*, from చేయ Root in A of చేయుట and గలడు 3d pers. sing. masc. Ao. of కలుగుట v. n. *to be able*.

విడిచి *Having left*; past p|| of విడుచుట v. a. *to leave, to quit*. అయినవి *have elapsed*; past tense 3d pers. plu. neut. of అవుట v. n. *to become, to pass, to be finished*. ఆహారఆచ్ఛాదనములు *food and clothing*, from ఆహారము * n. s. *food* and ఆచ్ఛాదనము * n. s. *covering* and లు the sign of *conjunction* in such compound words.

మృష్టాన్నముగా * *As pleasant food*, from మృష్ట * adj. *agreeable* and అన్నము * n. s. *boiled rice*, and గా. భోజనముచేస్తారు *they eat*, from భోజనము * n. s. *food, eating* and చేస్తారు 3d pers. plu. pres.

- tense of చేయుట. బట్టలు n. s. plu. *cloths*. కట్టుకున్నారు *they wear* ; 3d pers. plu. pres. tense of కట్టుట.
- తమ *Their* ; infl. plu. of తాను pron. *Self* i. e. *he, she, or it*. చుట్టాలకు D. plu. of చుట్టము n. s. *a relation*. కావలసినవాండ్లకు *To friends, or kinsmen*, from కా Root in a of అవుట v. n. *to become*, వలసిన *must*, and వాండ్లకు D. plu. of వాడు n. s. *a man*. ఆహాయము * n. s. *aid, help*. ధర్మిష్టులు * n. s. plu. *charitable men*. కారు *they are not*, lit : *they will not become* ; 3d pers. plu. neg. Ao. of అవుట.
- కొన్న for కొనిన *That purchased* ; past rel. p|| of కొనుట v. a. *to buy*. పెట్టుకొని *having kept* ; past p|| of పెట్టుకొనుట M. of పెట్టుట v. a. *to place, to keep*.
- వుండనేలేదు *There never was*, from వుండ Root in A. of ఉండుట v. n. *to be* and లేదు 3d pers. sing. neut. neg. Ao. of ఉండుట, N being inserted to denote emphasis. చక్కగా adv. *well, properly*. శంకలు n. s. plu. *matters*. తెలియవు *are not known* ; 3d pers. plu. neut. neg. Ao. of తెలియుట.
- యీ adj. pron. *This*. It is the same as the English article *the*. విషయములో *in respect* ; loc. sing. of విషయము * n. s. *respect, relation*. కాశ్రులు n. s. plu. *tenants farmers*. నిందిస్తున్నారు *(they) re-proach* ; 3d pers. plu. pres. tense of నిందించుట.
- గర్వము * n. s. *Pride*. పడుతున్నారా *do they fall?* గర్వపడుతున్నారా *Are they proud?* 3d pers. plu. pres. tense of పడుట.
- యిల్లు n. s. *A house*. విధముగా *in manner, fashion*, from విధము * n. s. *manner, way*, and గా the adverbial affix. కట్టుకొని *having built* ; past p|| of కట్టుకొనుట M. of కట్టుట.
- చతురశ్రమైన * adj. *Four cornered*, from చతుః * *four*, అశ్రము * n. s. *corner* and అయిన. ముంగిలి n. s. *a court yard*. పెట్టి *having built or placed* ; past p|| of పెట్టుట. తట్టు plu. of తట్టు n. s. *a side*. పైకేపాడుగుగా *of an equal height*, from పైకే *one* ; neut. numeral with ē denoting emphasis. పొడుగు n. s. *height* and గా. కట్టి *having built* ; past p|| of కట్టుట. భవంతులు plu. of భవంతి. n. s. *a house, an apartment*.

షదిహేజో పాఠము.

ఒక వర్తకుడు మొక అప్పు
తీసుకొనే వాడు.

అయ్యా, నాకు సిండా తొం
దర వచ్చి వున్నది. తమరు
నాకు షది రూపాయలు
అప్పు యిచ్చి నన్ను కాపా
డినట్టయితే, నేను బాగుచ
డుదును. లేకుంటే, నాకు
నేల విడిచిన వాడు నా
శువులనున్న, నా పెం
డ్లామునున్న, నా బిడ్డలను
న్న, అమ్మివేసును.

నీకు యెన్ని అరకలు వున్న
వి? నీకు యెన్ని యేకా *
ల పొలము వున్నది? నీవు
యేటా కట్టే షన్ను యెం
త? ఈ వయినములు నా
కు తెలియకుంటే, నీకు నే
ను రూకలు యెట్లా అప్పు
యిత్తును?

నాకు యిరువై అయిదు యే
కరాల భూమి వున్నద
య్యా. దానికంతా షన్ను

Seventeenth Exercise.

A MERCHANT AND A BOR-
ROWER.†

Sir, I am fallen into a
great difficulty. If you
will preserve me by
lending me ten rupees,
I shall be safe. Other-
wise my landlord will
sell my cattle, my wife
and my children.

How many ploughs have
you? How many acres
have you? What is
your yearly rent? If I
don't know these parti-
culars how can I lend
you money?

I have twenty-five acres
of land, Sir. The rent
of the whole is fifteen

* The English word "acre."

† From Carey's Dialogues.

ఉది హేను రూపాయలు. అందులో అయిదు రూపాయలు చెల్లించి వున్నాను. నేను యిప్పుడు ఉది రూపాయలు చెల్లించ వలెను. గనుక, నా వరి పంట మీద కొంచెము రూకలు ముందుగా దయచేసి యియ్యండ'య్యో. మాఘ మాసములో రూపాయ వైకటింటికి నెలకు ఆర అణా వడ్డీ చొప్పున తమకు చెల్లిస్తున్నాను. అమ్మే ధరకు అధికముగా రూపాయి వైకటింటికి రెండు తూములు ధాన్యము యిస్తున్నాను. కళ్లములో తమ రూకలకు ముందుగా కెలిచి వేసి, తర్వాత మిగిలినది నేను కొంచపోతాను.

మంచిది, రూకలు యిస్తున్నాను గాని, నరుసును నీకు జామీను యియ్యి.

rupees. Of this I have paid five rupees, and now owe ten. Therefore pray Sir, advance me some money on my crop of rice. I will pay you at the rate of half an anna a rupee, per month, interest in the month of Magha. And I will allow you two tooms '(measures) of rice for every rupee over and above its proper selling price. First, I will measure out the amount of your money on the threshing-floor and then what I get besides I will take away.

Well, I will give you the money ; but give Narusu for your security.

మంచిది, అయ్యో, అందులో⁵ Very well, Sir, there is
 యేమిన్ని కష్టము లేదు. no difficulty in that.
 అతను మావూరి మునస He is the Munsiff of
 ఘ). అతన్ని పిలిచి ఉత్రము our town. I will call
 వ్రాస్తున్నాను. him and write the bond.

ANALYSIS.

ఉదిహేదో *Seventeenth*; ordinal numeral.

ఒక numeral *One*. It is the same as the indefinite article *A* in English. వర్తకుడు n. s. *a merchant*. అప్పుతీసుకొనేవాడు *a borrower*, from అప్పు n. s. *debt*. తీసుకొనే rel. Ao. p|| of తీసుకొనుట Mid. of తీయుట *to take, to receive* and వాడు n. s. *a man*.

కాపాడినట్లయితే *If* (—) *protect*; conditional form of కాపాడుట. బాగుచుదును 1st pers. sing. Ao. of బాగుచుడుట v. n. *to prosper*. నేలవిడిచినవాడు *a land lord*, from నేల n. s. *land*. విడిచిన *that gave, that let*; past rel. p|| of విడుచుట and వాడు. ఆమ్మి వేస్తును (*he*) *will sell off*, from ఆమ్మి past p|| of అమ్ముట and వేస్తును 3d pers. sing. Ao. of వేయుట v. a. *to cast*. This is added to the past participle to denote the completion of the action.

యెన్ని adj. pron. neut. *How many?* This is the interrogative of అన్ని *so many*. అరకలు n. s. plu. *ploughs* యేకాలు n. s. plu. the English word *acre*. పొలము n. s. *a field*. యేటా adv. *yearly*; loc. of ఏడు n. s. *a year*. కట్టే *that pays*; rel Ao. p|| of కట్టుట v. a. *to pay* &c. ఉన్ను n. s. *tax, rent*. యెంత adj. pron. *How much?* Interrogative of అంత *so much*. వయనములు n. s. plu. *particulars*. తెలియకుంటే *if* (—) *do not know*; from తెలియక the neg. p|| in Ka of తెలియుట v. n. *to be known* and ఉంటే the conditional form of ఉండుట. యిత్తును 1st pers. sing. Ao. of ఇచ్చుట v. a. *to give*.

యిరువైఅయిదు *Twenty-five*; numeral adj. and n. s. యేకరాల infl. plu. of ఏకరా n. s. (*E*) '*acre*.'

అందులో *Therein* ; loc. of అందు adv. *there*. చెల్లించి *having paid* ; past p|| of చెల్లించుట v. a. *to pay*. చెల్లించ Root in A of చెల్లించుట. వరి n. s. *corn, grain*, called *paddy*. ఉంట n. s. *produce, crop*. మీద post pos. *on or upon*. ముందుగా adv. *beforehand*. దయ * n. s. *favour*. యియ్యండి *give ye* ; 2d pers. plu. imperative of ఇచ్చుట. మాఘము *name of a certain month*. పైకటింటికి *per one, each*, from పైకటి neut. numeral *one* and యింటికి an affix. నెలకు *for a month* ; D. of నెల. అర adj. *half*. అణా n. s. *an anna which is one sixteenth of a rupee*. వడ్డీ n. s. *interest*. చొప్పున adv. *at the rate of, according to*. అమ్మే *selling* ; rel. Ao. p|| of అమ్ముట. ధరకు D. of ధర n. s. *price*. అధికముగా adv. *more*. రెండు numeral *two*. తూములు plu. of తూము n. s. *a certain measure*. ధాన్యము * n. s. *corn, grain*. యిస్తున్నాను *I (will) give* ; 1st pers. sing. pres. tense of ఇచ్చుట. కళ్లములో loc. sing. of కళ్లము n. s. *a threshing-floor*. రూకలకు *for money* ; D. plu. of రూక n. s. *a small silver coin*. కొలిచి past p|| of కొలుచుట v. a. *to measure*. మిగిలినది *that which remained*, from మిగిలిన past rel. p|| of మిగులుట and ది for అది pron. *it*. కొంచపోతాను *I (will) take away* ; 1st pers. sing. pres. tense of కొంచపోపుట. నరుసును Acc. of నరుసు *Narusu, a proper name*. జామీను (H) n. s. *bail, security*. యియ్యి *give thou* ; 2d pers. sing. imperative of ఇచ్చుట.

కష్టము * n. s. *Difficulty*. మునసీపు n. s. (H) *a village justice*. అతన్ని *him* ; acc. of అతడు pron. *he, that man*. పిలిచి *having called* ; past p|| of పిలుచుట. ఉర్రము * n. s. *a bond*. వ్రాస్తున్నాను *I (will) write* ; 1st pers. sing. pres. tense of వ్రాయుట.

ఉద్దేశముతో పాఠము. *Eighteenth Exercise.*
 అప్పులవాణ్ణి గురించి. *Regarding a debtor.**
 ఒరే, రంగా! పాలెం పాప Here, Rungah ! Papaya
 య్య ఆ రూకలను మార్గ (of Palem) promised

* From Carey's Dialogues.

శిరమాసములో చెల్లిస్తాన
న్నాడు. యిప్పుడు యిది
పుష్యమాసము. యింకా
వాడు దాన్ని చెల్లించలేదు.
పోయి వాణ్ని పట్టి తీసు
కొని రా.

that he would pay that
money in the month
of Margasira; now it is
Pushya, and yet he has
not paid it. Go, seize
and bring the fellow.

అయ్యో, పాపయ్య యిదు
గో వచ్చినాడు. Sir, here's Papaya come.

ఒరే, మార్గశిర మాసములో
ఆ రూకలను చెల్లింతునా
న్నావు. అది అంతా మౌక
బత్తలాటకమైన సాకు.
వ్యాపారము చేయడము
నకు నీవు నిండా అయో
గ్యుడవు. పోయి రూకలు
తీసుకొని రా.

Here, you said you would
pay the money in Mar-
gasira: that was all a
deceitful excuse. You
are a very bad man to
deal with. Go and fetch
the money.

అయ్యో, తమరు చెప్పినదం
తా నిజమే. కొన్ని కనుల
లో నేను వైరివాడను.
నేనేమి చెప్పుదును? నే
ను మౌక మాటైనా చెప్ప
డమునకు యెడము లేదు.
ఇన్నాళ్లు తాళుకొని వుం
టిరి. ఇప్పుడు యింకా యి
రువై దినములు తాళుకొం
డి. నా వరి పుట్ల కోయ
గానే మాఘ మాసము

What you have said, Sir,
is all true, but in some
things I am a fool.
What can I say? there
is no room for me to
say a word. You have
forborne so long: now
have patience twenty
days more. When I
have reaped my rice I
will bring and pay the

అయినో తేదిని తమ రూ
కలను తెచ్చి చెల్లిస్తున్నా
ను. కొన్ని దినములు ఆల
స్యపడినందుకు నన్ను కా
చవలెను. ఇప్పుడు నన్ను
కొట్టినా తునకలు తునక
లుగా కోసినా దాని వల్ల
యేమి ప్రయోజనము?

అట్లా కాదు, ఆ రూకలను
యెట్లా చెల్లిస్తున్నానో
చెల్లించు. నీవు పోవచ్చు
ను. చెడ్డ గొడ్డు. వాడు
యేవేళో ఓ త్రలాటక
ములు చేస్తూ వుంటాడు.
వడ్లు అప్పుగానే చెల్లిస్తాన
ని మొకప్పుడు చెప్పి వుం
డెను. ఇప్పుడు యింకా
నేడు రేపు అని దినములు
లోస్తున్నాడు. వాడికి యెం
తమాత్రమున్ను చెల్లించవ
లెనని లేనట్లు వున్నది.
సుందరం నీవు పోయి వా
డు దాన్ని క్రమముగా చె
ల్లించేటట్లు మొక పెద్దమని
షివల్ల జామీను చెప్పించు
కొని వాణ్ని విడిచిపెట్టు.

money on the 5th of
Magha. You will be
pleased to overlook the
delay of a few days. If
you beat me, or cut me
to pieces now, what
good will it do?

Not so, pay the money
any way that you can;
then you may go. A
vile fellow! he is al-
ways playing his deceit-
ful tricks. At one time
he said he would pay
when he had sold his
rice; now he is putting
it off longer. I sup-
pose he don't want to
pay at all. Go, Sunda-
ram, get a respectable
person to be security
for his properly paying
it; then let him go.

ANALYSIS.

౧౮-దో *Eighteenth*; ordinal numeral.

అప్పుల Infl. plu. of అప్పు n. s. *a debt*. అప్పులవాడు *a debtor*. గురించి affix *concerning, regarding*.

ఒరే interj. *O fellow*. రంగం voc. of రంగడు a proper name. పాతేము n. s. *a village, or barony (a certain family name.)* పాతేయ్య *a certain proper name*. మార్గశిరము *name of a certain month*. చెల్లిస్తాను *I (will) pay*; 1st pers. sing. pres. tense of చెల్లించుట. అన్నాడు *he said*; 3d pers. sing. masc. past tense of అనుట. యిది proximate pron. *this thing*. శ్రవ్యము * n. s. *name of a certain month*. యింకా adv. *yet, still*. కట్టి *having seized*; past p|| of కట్టుట v. a. *to take*. తీసుకొని past p|| of తీసుకొనుట Mid. of తీయుట v. a. *to take*. రా *come thou*; 2d pers. sing. imper. of వచ్చుట.

అన్నావు *Thou hast said*; 2d per. sing. past tense of అనుట. పిత్రలాటకమయిన adj. *deceitful*, from పిత్రలాటకము n. s. *deceit* and ఆయిన past rel. p|| of అవుట. నాకు n. s. *pretence*. వ్యాపారము * n. s. *dealing, business, trade*. చేయడమునకు *for making*; D. of the Infin. in Damu of చేయుట. అయోగ్యుడవు *thou art unfit* i. e. a *rogue*, from అయోగ్యుడు *he who is unworthy*, and వు personal termination from నీవు pron. *thou*. The U being dropped.

కొన్ని adj. pron. neut. *A few*. కనులలో *in works*; loc. plu. of కని. వెర్రి adj. *foolish* వాడు n. s. *a man* ✓ను the sign of the 1st pers. sing. *I am*. వెర్రివాడను *I am mad*. చెప్పడను *I shall tell*; 1st pers. sing. Ao. of చెప్పట. కూట n. s. *a word*. అయినా past rel. p|| of అవుట v. n. *to become*, which by adding ã takes the sense *even*. చెప్పడమునకు *for telling*; D. of the Infin. in Damu of చెప్పట. యెడము n. s. *room, space*. యిన్ని adj. pron. neut. *so many*. నాళ్లు plu. of నాడు n. s. *a day*. తాళుకొని *having taken patience*; past p|| of తాళుకొనుట Mid. of తాళుట v. n. *to wait*. వుంటిరి *you were*; 2d pers. plu. past tense of ఉండుట. Here the plural verb is hono-

rifically used for the singular. తాళకొండి *have patience* ; 2d pers. plu. imper. of తాళకొనుట from తాళుట. కోయగానే *On cutting, as soon as (it was) reaped*, from కోయ Root in A of కోయుట, గా the adverbial sign and ē the intensive, N being added. మాఘము * n. s. *name of a certain month*. లేదిని loc. sing. of లేది n. s. *date of the month*. తెచ్చి *having brought* ; past p|| of తెచ్చుట. ఆలస్యపడినందుకు *by its being delayed*, from ఆలస్యము * n. s. *delay*, పడిన past rel. p|| of పడుట v. n. *to fall* and అందుకు *thereto* ; D. of అందు adv. *there*. కాచవలెను *I hope you will excuse*, lit. *must spare*, from కాచ Root in A of కాచుట and వలెను. కొట్టినా for కొట్టినప్పుటికిన్ని *if or though (—) beat* ; past rel. p|| of కొట్టుట, which by adding ā takes the sense of *although*. తునకలుతునకలుగా *in pieces, in fragments*, from తునకలు plu. of తునక n. s. *a bit* and గా. కోసినా *if or though (—) cut* ; past rel. p|| of కోయుట with ā added. దాని infi. of అది pron. *it* ప్రయోజనము * n. s. *advantage*.

చెల్లిస్తున్నావు From చెల్లిస్తున్నావు *thou payest* ; 2d pers. sing. pres. tense of చెల్లించుట and ఓ the sign of *doubt*. చెల్లించు *pay thou* ; 2d pers. sing. imper. of చెల్లించుట causal of చెల్లుట. పోవచ్చును (—) *can go*, from పో Root in A of పోవుట and వచ్చును 3d pers. sing. Ao. of వచ్చుట v. n. *to come*. చెడ్డ adj. *bad* కొద్దు n. s. *a beast*. యేవేళా adv. *always, constantly*, from ఏ *what?* and వేళ n. s. *time*. పిత్రలాటకములు n. s. plu. *tricks, deceits*. వడ్లు n. s. *rice, grain, corn*. This word has no singular. అమ్మగానే *on (its being) sold, as soon as (it was) sold*, from అమ్మ Root in A of అమ్ముట, గా the adverbial affix, and ē the intensive, N being added. ఒకప్పుడు *at one time*, from ఒక ordinal numeral *one* and అప్పుడు adv. *then*. నేడు n. s. *to-day*. రేపు n. s. *to-morrow*. తోస్తున్నాడు *he pushes* ; 3d pers. sing. masc. pres. tense of తోయుట v. a. *to push*. యెంతమాత్రమున్ను adv. *at all, in the least*, from యెంత adv. *how much* and మాత్రము n. s. *measure* and న్ను the conjunc. is added to denote emphasis. లేనట్లు *as if there is not*, from లేని neg. rel. p|| of ఉం

కుట v. n. *to be*, and అట్టు an affix meaning *as, so as, as if*. సుందరం n. s. *a proper name*. క్రమముగా * adv. *regularly*. చెల్లించేటట్టు *so as or so that* (—) *may pay*, from చెల్లించే rel. Ao. pl of చెల్లించుట and అట్టు, ట being inserted. పెద్దమనిషి *an honest man*, from పెద్ద adj. *great* and మనిషి * n. s. *a man*. జాబాను (H) n. s. *bail*. చెప్పించుకొని *causing (him) to name i. e. to give bail*; past pl of చెప్పించుకొనుట Mid. of చెప్పించుట the causal of చెప్పుట v. a. *to tell*. విడిచి *having let go*; past pl of విడుచుట v. a. *to leave*. పెట్టు 2d pers. sing. imper. of పెట్టుట an auxiliary verb.

పందొమ్మిదో పాఠము.

ఇద్దరు కూలివాండ్లు మాట్లాడుకోవడము.

నారాయణ శెట్టి యింట్లో ఉనికి పోయి వుంటిని. అక్కడ సిండా ఉని వున్నది. నీవున్న వస్తావా?

లేదు తమ్ముడా, నేను ఆ యింటికి ఉనికి పోను. వాండ్లు సిండా చెడు వాండ్లు: వాండ్లతో వేగ కూడదు. పోయిన సంవత్సరము అక్కడ ఉని చేస్తుని. పోకిరితనముగా రెండు దినముల కూలి ఉట్టుకొన్నారు. వా

Nineteenth Exercise.

TALK BETWEEN TWO LABOURERS.*

I have been to work at the house of Narrayan Chetty. There is a great deal of work. Will you go?

No brother, I will not go to work at that house; they are very bad people to deal with. I worked there last year, but they stopped two days' wages in a rascally manner. I will go no

* From the same.

ది యింటికి యికను నేను పోను.

more to that fellow's house.

ఏల, తమ్ముడా, వాడు నిండా పెద్దమనిషి, నాకు తెలుసును. నాకు ముందుగా వైక రూపాయ యిచ్చి, యింకా మనుష్యులను పిలుచుకొని వస్తే, వాండ్లకున్న ముందు కూలి యిస్తానని చెప్పినాడు.

Why, brother, as far as I have seen he is a very honest man. He gave me a rupee beforehand, and said, do you bring more men, I'll give them pay in advance.

మంచిది, అన్నా, వాడి యింటికి నన్ను పిలుచుకొని పోతివంటే, నా కూలికి నీవే వున్నావు.

Very well, brother, if you take me to his house I'll look to you for my pay.

మంచిది, తమ్ముడా, నీ కూలికి నేను వున్నాను.

Well, brother, I'll be answerable for your pay.

మంచిది, అన్నా, అట్లా చేస్తే వంటే, నేను వస్తున్నాను.

Very well, brother; If you do so, I'll go.

ఇంకా వైకడు యిద్దరు చిక్కితే, తమ్ముడా, నీతో కూడా పిలుచుకొని రా.

If you can get another, man or two, brother, bring them with you.

మంచిది, అన్నా, అంగడి వీధిలో యిద్దరు వున్నారు. వాండ్ల దగ్గరికి పోతున్నాను. వాండ్లు చిక్కితే, నా

Well, brother, there are two men in the market place: I'll go to them, and if I can find

- తో కూడా పలుచుకొని వస్తున్నాను. them, will bring them with me.
- అయితే వాండ్లను త్వరగా పలుచుకొని రా. నీకే యింట్లో వుంటాను. వాండ్లను పలుచుకొని వచ్చినట్టయితే, అవతల నేను పోతున్నాను. Then bring them quickly ; I'll stay at home for you. Do you bring them, then I'll go.
- మంచిది, రేపు తెల్లవారి వస్తున్నాను. Very well, I'll come tomorrow morning.
- మంచిది, తమ్ముడా, ప్రాద్దుపోయి రాబామ్యేవు సుమీ. Very well, brother. Take care, don't be late.

ANALYSIS.

కుండామిదో *Nineteenth* ; ordinal numeral.

ఇద్దరు n. s. and adj. *Two persons* ; masc. and fem. of the neuter numeral రెండు *two*. కూలి n. s. *hire*. మాట్లాడుకోవడము *talking, conversation* ; Infin. in *Damu* of మాట్లాడుకొనుట Mid. of మాట్లాడుట v. n. *to speak*.

నారాయణశెట్టి *Name of a man of the merchant caste*. యింట్లో *in the house* ; loc. sing. of ఇల్లు. ఉనికి D. of ఉని n. s. *work, business*. వస్తావా *wilt thou come* ; 2d pers. sing. pres. tense of వచ్చుట, with *ā* denoting interrogation.

తమ్ముడా *Voc. sing. of తమ్ముడు n. s. a younger brother*. యింటి *infi. sing. of ఇల్లు*. పోను *I will not go* ; 1st pers. sing. neg. Ao. of పోవుట. చెడు *adj. bad*. వాండ్ల *of them* ; *infi. plu. of వాడు n. s. a man*. వేగ *Root in A of వేగుట v. n. to suffer, to endure*. కూడదు

- it is impossible, it is unfit* ; 3d pers. sing. neut. neg. Ao. of కూడుట. పోకిరితనము గా *in a rascally manner*, from పోకిరి adj. *rascally*, తనము *ness* and గా. కట్టుకొన్నారు *they have stopped* ; 3d pers. plu. past tense of కట్టుకొనుట Mid. of కట్టుట. యికను adv. *in future, hereafter, henceforward*, from యిక *more* and ను the conjunc. బిలుచుకొని *Having called* ; past p|| of బిలుచుకొనుట Mid. of బిలుచుట. వస్తే *if (—) come* ; conditional form of వచ్చుట.
- అన్నా *O brother* ; Voc. sing. of అన్న. పోతివంటే *if thou goest*, from పోతివి *thou didst go* ; past tense 2d pers. sing. of పోవుట and అంటే *If (—) say* ; conditional form of అనుట. కూలికి *for wages* ; D. sing. of కూలి. నీవే *thyself*, from నీవు pron. *thou* and ఏ the intensive. తున్నావు (with present meaning) *thou art* ; 2d pers. sing. past tense of ఉండుట. Here it signifies *thou art responsible*.
- చేస్తే *If thou shouldst do*, from చేస్తేవి past tense 2d person sing. of చేయుట, and అంటే. వస్తున్నాను *I (will) come* ; 1st pers. sing. pres. tense of వచ్చుట.
- చిక్కితే *If (—) be found or caught* ; conditional form of చిక్కుట. తే *bring thou* ; 2d pers. sing. imper. of తెచ్చుట.
- కై post pos. *For, on account of*. తుంటాను *I (will) stay* ; 1st pers. sing. pres. tense of ఉండుట. అవతల adv. *afterwards, then*. పోతున్నాను *I (will) go* ; 1st pers. sing. pres. tense of పోవుట.
- తెల్లవారి n. s. *Morning*.
- ప్రాద్దు n. s. *Time*. పోయి *having gone* ; past p|| of పోవుట. ప్రాద్దుపోయి *time having passed, as it was late*. రాబావ్వోవు *thou art going to come, i. e. thou wilt come or wilt thou come*, from రా Root in A of వచ్చుట and పోవ్వోవు *thou wilt go* ; 2d pers. sing. future tense of పోవుట. సుమీ interj. for చూడుమి *see thou*.

నేర్చుకొనే వాండ్లను గురించి *Phrases for Learners.*

న వాక్యములు.

నేను దీన్ని చదువుదునా ?

Shall I read this ?

ఇది యేమి మాట?	What word is this ?
దీనికి యేమి అర్థము?	What does this mean ?
ఇది సరేనా?	Is this correct ?
అది సరే. అది సరి కాదు.	It is correct. It is not.
ఇది తప్పా?	Is this wrong ?
అది తప్పు. అది తప్పుకాదు.	It is wrong. It is not wrong.
దీన్ని చదవలేను.	I cannot read this.
దాన్ని వుచ్చరించలేను.	I cannot pronounce it.
దాన్ని సరిగ్గా వుచ్చరిస్తున్నానా?	Do I pronounce it aright ?
నిన్న దాన్ని నాకు చెప్పినారు.	You told me that yesterday.
ఖారు దాన్ని నాకు మునుపు చెప్పలేదు.	You did not tell me that before.
వాడు చెప్పిన దాన్ని మరచినాను.	I forget what he said.
దాన్ని మరచినారా?	Have you forgotten it ?
నేను మరచినాను.	I have forgotten it.
నేను మరచి పోలేదు.	I have not forgotten it.
ఈ కుంజ్జి వంకరగా వ్రాయబడ్డది.	The line is crookedly written.
దాన్ని మళ్ళిన్నీ వ్రాయు.	Write it again.
దాన్ని వంకర లేకుండా వ్రాయు.	Write it straight.

శమా శ్రమము.

THE END.

a mu.
 mee narachina dāhni vanKara kēkūḍā māḷḷeni vāṅṅe
 ninnu paṅṅa...
 palu...
 Digitized by Google

ANALYSIS.

నేర్చుకొనే *That learn* ; rel. Ao. p|| of నేర్చుకొనుట Mid. of నేర్చుట.

గురించిన adj. *concerning, appertaining*. వాక్యములు * n. s. *phrases*.
చదువుదునా *Shall I read?* 1st pers. sing. Ao. of చదువుట, with ā denoting interrogation.

అర్థము * n. s. *Meaning*.

శరేనా *Is it correct?* from శరి adj. *right* and -ను affix denoting emphasis, with ā the interrogative sign added.

తప్పా *Is it wrong?* from తప్పు n. s. *a fault*, with ā the interrogation. Here the verb is understood.

చదవలేను *I am not able to read*, from చదవ Root in A of చదువుట and లేను 1st pers. sing. neg. Ao. of కలుగుట v. n. *to be able*.

పుచ్చరించ Root in A of ఉచ్చరించుట v. a. *to pronounce, to utter*.

శరిగ్గా adv. *Correctly, exactly*. పుచ్చరిస్తున్నానా *do I pronounce* ; 1st pers. sing. pres. tense of ఉచ్చరించుట, with ā the interrogation.

నిన్ను adv. *Yesterday*. చెప్పినారు *they told* ; 3d pers. plu. past tense of చెప్పట.

మునుపు adv. *Formerly*. చెప్పలేదు (—) *did not tell*, from చెప్ప Root in A of చెప్పట and లేదు.

చెప్పిన Past rel. p|| of చెప్పట. మరచినాను *I forgot* ; 1st pers. sing. past tense of మరుచుట.

మరచినారా *Did you forget?* 2d pers. plu. past tense of మరుచుట, with ā the interrogation.

మరచి *Having forgotten* ; past p|| of మరుచుట.

సంజ్ఞి * n. s. *A line, a row*. వంకరగా adv. *crookedly*. వ్రాయబడ్డది *it has been written* ; Passive 3d pers. sing. neut. past tense of వ్రాయుట.

వంకర n. s. *Crookedness*.

శుకాక్షము * n. s. THE END.

14 DAY USE
RETURN TO DESK FROM WHICH BORROWED
LOAN DEPT.

RENEWALS ONLY—TEL. NO. 642-3405

This book is due on the last date stamped below, or
on the date to which renewed.
Renewed books are subject to immediate recall.

MAY 13 1969

BOOK CIRC DEPT

JUL 2 '74

MAY 09 2007

LD 21A-40m-2,'69
J6057s10)476-A-32

General Library
University of California
Berkeley

21A-40m-2,'69
J6057s10)476-A-32

21A-40m-2,'69
J6057s10)476-A-32

